

İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ

UZAKTAN EĞİTİM MERKEZİ

HADİS METİNLERİ- I

(SAHİHİ MÜSLİM ÖZET ÇALIŞMASI)

EDİTÖR

Prof. Dr. Saffet SANCAKLI

Ders Süresi

14 HAFTA

HAZIRLAYAN

Prof. Dr. Saffet SANCAKLI

14.11.2017 / HAFTA 9 / DERS 1

Ebü'l-Hasan Müslim b. Haccâc b. Müslim el-Küşeyrî en-Neysâbü'rî.

Aslen Arap olan Müslim, Neysâbü'r'da yaşadığı için bu nispetle anılmaktadır. Kaynaklarda Müslim'in bir ticarethanesinin bulunduğu, bez alıp satışı ve bu nedenle de ona “**bezzâz**” denildiği belirtilmektedir.

Doğum tarihi; H. 206 **Ölüm Tarihi;** H. 261

Müslim hadislerine **kitabu'l iman** ile başlamıştır. Daha sonra **taharet**, sonra **salat** ile devam etmiştir.

Müslim ve buharinin ittifak ettiği hadisler **müttefekün aleyh**, (2000 kadar)

El lü'lüü vel mercan, (el lü'lüü: inci) (vel mercan: mercan) bir kitaba toplayan: Muhammed Fuad Abdulbaki

Birr: İyilik

Sıla: ilişki, Rahim: akraba. Sıla-i Rahim: Akraba ilişkisi

Adap: Edep

Hadiste Şeyhan (Sahîhayn): Müslim ve Buhari kastedilir.

Müslim 'in Eserleri**1. Müslim 'in Sahîh Dışındaki Eserleri**

Müslim 'in en meşhur eseri olan **el-Câmiu's-sahîh** dışında çeşitli konulara ait birçok kitabı bulunmaktadır. Bunlardan bir kısmı günümüze ulaşmışken bazılarının ise sadece isimler!nden haberdarız. Müslim'in kitaplarından birkaçı şöyle sıralanabilir.

1. *el-Müsnedü'l-kebîr ale'r-ricâl*,
2. *el-Câmiü'l-kebîr ale'l-ebvâb*,
3. *Kitâbü'l-İlel*,
4. *Zikrû evhâmi'l-muhaddisîn*,
5. *Kitâbü't-Temyîz*,
6. *Kitâbü'l-Küna ve'l-esmâ*,
7. *Tabakâtü't-tâbiîn*,
8. *Kitâbü'l-Muhadramîn*.

Sahîh-i Müslim olarak bilinen bu eserin asıl ismi farklı şekillerde kaydedilmiştir. Genelde âlimler herhangi bir kayıtlama zikretmeden onu **Sahîh** diye zikrederken Müslim kendi eserinden **el-Müsned** veya **el-Müsnedü's-sahîh** diye bahsetmiştir. Öte yandan İbn Hayr el-İşbîlî daha ayrıntılı olarak şu ismi zikretmektedir: *el-Müsnedü's-sahîhu'l-muhtasar mine's-süneni bi-nakli'l-adli an Resûlillah (s.a.v.)*

Buhârî'nin *Sahîh*'inde söylendiği gibi Müslim'in bu eserinin tam ismi aslında bize kitabın içeriğini büyük ölçüde aktarmaktadır.

Buna göre Müslim de

“**el- Müsned**” ifadesiyle merfû munfasıl hadisleri derlemeyi amaçlamış,

“**es-Sahîh**” diyerek de kendi şartlarına göre eserdeki hadislerin sahih olduğunu belirtmiştir.

“**el- Muhtasar**” ifadesi ise bildiği tüm hadisleri eserine almadığını, bunlar arasından seçerek kitabını oluşturduğunu göstermektedir.

Nitekim Müslim'in *Sahîh*'indeki hadisler için “Ben bu kitabı işittiğim üç yüz bin hadis arasından derledim.” demesi bu durumuyansıtmaktadır.

Kitabın ismindeki “**bi nakli'l-adli an Resûlillah**” ifadesiyle Müslim bir yandan kitabındaki hadislerinin merfû özelliğini tekrar vurgulamış diğer yandan güvenilir kimseler vasıtasıyla gelen hadisleri eserine aldığını belirtmiştir.

Sahîh'in Özellikleri

Müslim'in Sahîh'ini âlimler arasında meşhur kılan bazı özellikleri bulunmak- tadır. Bu özellikleri şu şekilde sıralayabiliriz:

1. Bir hadisin isnadlarını bir yerde toplamıştır. Esasında Müslim'in Sahîh'inin en önemli özelliği budur. Bu sayede muhaddisler bir hadisin birçok isnad ve lafzını bir arada görme imkânına sahip olurlar. Çünkü bir isnad diğer isnaddaki kapalılığı anlamak için bir fırsat sunabilmektedir.
2. Müslim, 12 rivayet hariç eserinde muallak hadise yer vermemiştir.
3. Müslim, eserinin "Mukaddime"sinde belirttiği gibi, ilk sırada şartlarına tamamiyle uyan râvileri tercih etmiş daha sonra biraz daha düşük olanları sırayla zikretmiştir.
4. Müslim, bir hadisin sadece bir kısmını zikretmek suretiyle taktî' yapmamış, hadisi bütünlüğüyle kaydetmiştir.
5. Müslim, hadisleri hocalarının kendisine nakleniği lafızlarla aktarmaya ve manaya etki etmese dahi hangi hocasının hangi lafzı söylediğini belirtmeye özen göstermektedir.
6. Sahîh'in, devrin hadis anlayışını yansıtan ve hadis usûlüne dair bazı konuların işlendiği bir "Mukaddime" ile başlaması önemli bir özelliktir.
7. Müslim rivayet lafızlarına önem vermektedir. Çünkü Müslim, "ahberenâ: bize haber verdi" lafzı ile "haddesenâ: bize tahdisen rivayet etti" ifadesi arasında fark gözetir. O, şeyhin söyleyip öğrencilerin dinlediği rivayetleri "haddesenâ", hocaya okunan rivayetleri ise "ahberenâ" terimi ile nakletmiştir.

Müslim üzerine yazılan başlıca önemli şerhler ise şunlardır.

1. el-Mu'lim bi-fevâidi Müslim (Muhammed b. Ali el-Mâzerî v.536/1141),
2. İkmâlü'l-mu'lim bi-fevâidi Müslim (Kâdî İyâz b. Mûsâ el-Yahsubî v.544/1149),
3. el-Müfhim li-ma eşkele min telhîsi Kitâbi Müslem (Ebû'l-Abbas Ziyaüddîn el- Kurtûbî v.656/1258),
4. el-Minhâc fi şerhi sahîhi Müslim b. Haccâc (Yahya b. Şeref en-Nevevî v.676/1277),
5. Fethü'l-mülhim bi-şerhi Sahîhia Müslim (Ahmed ed-Diyobendî v.1339/1921).112

Hadis âlimleri genel olarak aşağıdaki şartları göz önüne alarak Buhârî'nin Sahîh'ini Müslim'inkine tercih ederler.

1. Buhârî, birbirinden an'ane ile hadis nakleden râvilerin karşılaşmış olma- larının subûtunu (likâ) şart koşarken Müslim, râvilerin aynı zaman diliminde yaşamış olmalarını (muasarat) yeterli görür. Bu şart, Buhârî'nin Müslim'e tercih edilmesini sağlayan en önemli özelliğidir. Müslim, "an" ile rivayet edilen isnad- larda, şâyet şeyhi ve öğrencisi aynı asırda yaşamışlarsa bunun yeterli olduğunu belirtmekte, bu konuda icma olduğunu ileri sürmektedir.
2. Her iki eseri inceleyen birçok âlim Buhârî'nin Müslim'den daha âlim oldu- ğunu ve hadis ilmini daha iyi bildiğini belirtmişlerdir. Ayrıca Buhârî Sahîh'ini telif etmiş, Müslim de onun açtığı yoldan ilerlemiştir. Muhtemelen bu sebeple Dârekutnî, "Buhârî olmasaydı, Müslim de olmazdı." demektedir.
3. Buhârî, hadislerin fıkına da eğilmiş ve konuyla ilgili bâb başlıkları koy- muştur. Müslim böyle davranmamış ve yukarıda zikredildiği üzere kitabına bâb başlığı koymamıştır. Öte yandan Buhârî'nin bâb başlıkları Sahîh'inin en önemli özelliklerinden biri olmasına rağmen, bu durum onun eleştirilen bir yönünü de oluşturmaktadır. Zira müellif başlıklarda muallak rivayetlere yer vermektedir.
4. Müslim'in rivayet etmeyip de Buhârî'nin tek başına eserine aldığı 480 ci- varındaki râvi arasında haklı-haksız sadece 80 râvi eleştirilmişken, Müslim'in tek başına nakleniği 620 râvi arasında 160 şahıs haklı- haksız eleştirilmiştir. Za- yıf râvilerin çokluğu Müslim'in, yukarıda zikredildiği üzere, ikinci tabakadaki râvilerden hadis almasından kaynaklanmaktadır. Benzer şekilde Müslim'in Sahîh'inde eleştirilen hadis sayısı da Buhârî'ninkine nispetle daha fazladır.

(Diğer konular hadis tarihi konulu ders dökümanından ayrıntılı bir şekilde incelenmesini tavsiye ederim).

(۱) باب بر الوالدين، وأنهما أحق به

۱- (۲۵۴۸) حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ بْنُ جَمِيلٍ ابْنِ طَرِيفٍ الثَّقَفِيُّ وَزُهَيْرُ بْنُ حَرْبٍ، قَالَا: حَدَّثَنَا جَرِيرٌ عَنْ عُمَارَةَ بْنِ الْقَعْقَاعِ، عَنْ أَبِي زُرْعَةَ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: جَاءَ رَجُلٌ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فَقَالَ: مَنْ أَحَقُّ النَّاسِ بِحُسْنِ صَحَابَتِي؟ قَالَ: «أُمُّكَ» قَالَ: ثُمَّ مَنْ؟ قَالَ: «ثُمَّ أُمُّكَ» قَالَ: ثُمَّ مَنْ؟ قَالَ: «ثُمَّ أَبُوكَ»^(۱).

وَفِي حَدِيثِ قُتَيْبَةَ: مَنْ أَحَقُّ بِحُسْنِ صَحَابَتِي؟ وَلَمْ يَذْكُرِ النَّاسَ. [خ ۵۹۷۱]

1- Anneye, Babaya İyilik ve Onların Buna En Haklı Layık Babı

1- (2548) Bize Kuteybe b. Saîd b. Cemil b. Tarifes-Sakafî **VE** (burada çatallaşma var) Zü-heyr b. Harb rivayet ettiler. (Dediler ki): Bize Cerîr, o da Umara b. Ka'kaâ'-dan, o da Ebû Zür'a'dan, o da Ebû Hüreyre'den naklen rivayet etti. Ebû Hüreyre şöyle demiş: Bir adam Resûlullah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) 'e gelerek:

— Benim güzel sohbet etmeme insanların en lâyık olanı kimdir? diye sordu.

«Annendir!» Buyurdular.

— Sonra kimdir? dedi. «Sonra annendir!» buyurdu.

— Sonra kimdir? dedi.

«Sonra annendir!» Buyurdu.

— Sonra kimdir? dedi. «Sonra babandır!» buyurdu, **Kuteybe'nin hadîsinde:** «Benim güzel sohbet etmeme en lâyık kimdir?» cümlesi vardır. İnsanları anmamıştır.

Not; 2 ravi arasında “VE” bağlacı varsa burada hadis çatallaşiyor. Dolayısıyla 2 senet olmuş oluyor.

1.Senet; Kuteybe b. Saîd b. Cemil b. Tarifes-Sakafî, 2-Cerîr, 3-Umara b. Ka'kaâ', 4-Ebû Zür'a, 5-Ebû Hüreyre

2.Senet: 1-Zü-heyr b. Harb, 2-Cerîr, 3-Umara b. Ka'kaâ', 4-Ebû Zür'a, 5-Ebû Hüreyre

Her 2 senette 5 ravili

Diğer çatallaşmalarda da bu yöntem uygulanır.

۲- (...) حَدَّثَنَا أَبُو كُرَيْبٍ، مُحَمَّدُ بْنُ الْعَلَاءِ الْهَمْدَانِيُّ، حَدَّثَنَا ابْنُ فَضِيلٍ عَنْ أَبِيهِ، عَنْ عُمَارَةَ بْنِ الْقَعْقَاعِ، عَنْ أَبِي زُرْعَةَ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ. قَالَ: قَالَ رَجُلٌ: يَا رَسُولَ اللَّهِ مَنْ أَحَقُّ النَّاسِ بِحُسْنِ الصَّحْبَةِ؟ قَالَ: «أُمُّكَ، ثُمَّ أُمُّكَ، ثُمَّ أُمُّكَ»^(۲). ثُمَّ أَبُوكَ، ثُمَّ أَذْنَاكَ أَذْنَاكَ.

2- (...) Bize Ebû Küreyb Muhammed b. Alâ' El-Hemdânî rivayet etti, (Dedi ki): Bize ibni Fudayl o da babasından, o da Umara b. Ka'kaâ'dan, o da Ebû Zür'a'dan, o da Ebû Hüreyre'den naklen rivayet etti. (Şöyle demiş): Bir adam:

— Yâ Resûlallah! Benim güzel sohbet etmeme en lâyık kimdir? diye sordu,

«Annen, sonra annen, sonra annen, sonra babandır! Sonra sana en yakın, en yakın olanlardır!» buyurdular.

۳- (...) حَدَّثَنَا أَبُو بَكْرِ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ، حَدَّثَنَا شَرِيكٌ عَنْ عُمَارَةَ وَابْنِ شُبْرُمَةَ، عَنْ أَبِي زُرْعَةَ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، قَالَ: جَاءَ رَجُلٌ إِلَى النَّبِيِّ ﷺ. فَذَكَرَ بِمِثْلِ حَدِيثِ جَرِيرٍ، وَزَادَ: فَقَالَ: «نَعَمْ: وَأَبِيكَ لَتُبَّانَ».

3- (...) Bize Ebû Bekr b. Ebî Şeybe rivayet etti. (Dedi ki): Bize Şerik'den o da Umâra'dan **“VE”** İbnü Şubrûme'den, onlar da Ebû Zür'a'dan, o da Ebû Hüreyre'den naklen rivayet etti. Ebû Hüreyre: Bir adam Peygamber (SallallahüAleyhiveSellem)'e geldi diyerek Cerîr'in hadîsi gibi rivayet etmiş. Şunu da ziyâde eylemiştir: «Bunun üzerine: «Evet! Baba hakkı için sana mutlaka haber verilecektir!» buyurdular.»

٤- (...) حَدَّثَنِي مُحَمَّدُ بْنُ حَاتِمٍ، حَدَّثَنَا شَبَابَةُ، حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ طَلْحَةَ، ح وَحَدَّثَنِي أَحْمَدُ ابْنُ جِرَاشٍ، حَدَّثَنَا حَبَانٌ، حَدَّثَنَا وَهْبٌ كِلَاهُمَا عَنِ ابْنِ شُبْرُمَةَ، بِهَذَا الْإِسْنَادِ.

فِي حَدِيثِ وَهْبٍ: مَنْ أَبْرَأَ؟ وَفِي حَدِيثِ مُحَمَّدِ بْنِ طَلْحَةَ: أَيُّ النَّاسِ أَحَقُّ مِنِّي بِحُسْنِ الصَّحْبَةِ؟ ثُمَّ ذَكَرَ بِمِثْلِ حَدِيثِ جَرِيرٍ.

4- (...) Bana **Muhammed b. Hatim** rivayet etti. (Dedi ki) : Bize **Şebâbe** rivayet etti. (Dedi ki): Bize **Muhammed b. Talha** rivayet etti. (H. **Tahvil sigası, yeni senet başlangıcı**) Bana **Ahmed b. Hiras** da rivayet etti. (Dedi ki) : Bize **Habban** rivayet etti. (Dedi ki): Bize **Vüheyb** rivayet etti. **Her iki râvi İbni Şubrûme'den** (her 2 senet burada birleşiyor) bu isnadla rivayette bulunmuşlardır. **Vüheyb'in** hadîsinde: «Kime iyilik edeyim.» **Muhammed b. Talha'nın** hadîsinde ise: «Taraftımdan güzel sohbet edilmeye insanların hangisi en lâyıktır.» cümleleri vardır. Sonra râvi Cerîr'in hadîsi gibi nakletmiştir.

٥- (٢٤٤٩) حَدَّثَنَا أَبُو بَكْرِ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ وَزُهَيْرُ بْنُ حَرْبٍ قَالَا: حَدَّثَنَا وَكِيعٌ عَنْ سُفْيَانَ، عَنْ حَبِيبٍ، ح وَحَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى، حَدَّثَنَا يَحْيَى (يَعْنِي ابْنَ سَعِيدِ الْقَطَّانَ) عَنْ سُفْيَانَ وَشُعْبَةَ. قَالَا: حَدَّثَنَا حَبِيبٌ عَنْ أَبِي الْعَبَّاسِ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ ابْنِ عَمْرٍو قَالَ: جَاءَ رَجُلٌ إِلَى النَّبِيِّ ﷺ يَسْتَأْذِنُهُ فِي الْجِهَادِ فَقَالَ: «أَحْيِ وَالِدَاكَ؟» قَالَ: نَعَمْ. قَالَ: «فَفِيهِمَا فَجَاهِدْ». [خ ٣٠٠٤، ٥٩٧٢]

5- (2449) Bize **Ebû Bekr b. Ebî Şeybe** “VE” **Züheyr b. Harb** rivayet ettiler. (Dediler ki): Bize **Vekî**, o da **Süfyân'dan**, o da **Habîb'den** naklen rivayet etti, (H. **Tahvil sigası, yeni senet başlangıcı**) Bize **Muhammed b. Müsennâ** da rivayet etti. (Dedi ki): Bize **Yahya (yâni İbnü Saîd El-Kattân)** o da **Süfyân** ile **Su'be'den** rivayet etti. (Demişler ki) : Bize **Habîb**, o da **Ebû'l-Abbâs'dan**, o da **Abdullah b. Amr'dan** naklen rivayet etti. (Şöyle demiş):

Bir adam Peygamber (Sallallahü Aleyhi' ve Sellem)'e cihâd için izin istemeye geldi. Bunun üzerine (ona):
«Ebeveynin sağ mı?» diye sordu. Adam:
— Evet! dedi.
«O halde onlar hakkında cihâd et!» Buyurdular.

(...) حَدَّثَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ مُعَاذٍ، حَدَّثَنَا أَبِي. حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ حَبِيبٍ، سَمِعْتُ أَبَا الْعَبَّاسِ. سَمِعْتُ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ عَمْرٍو بْنِ الْعَاصِ يَقُولُ: جَاءَ رَجُلٌ إِلَى النَّبِيِّ ﷺ، فَذَكَرَ بِمِثْلِهِ. قَالَ مُسْلِمٌ: أَبُو الْعَبَّاسِ اسْمُهُ السَّائِبُ بْنُ قَرُوخَ الْمَكِّي.

(...) Bize **Ubeydullah b. Muâz** rivayet etti. (Dedi ki): Bize **babam** rivayet etti. (Dedi ki) : Bize **Su'be**, o da **Habîb'den** rivayet etti. (Demiş ki): Ben **Ebû'l-Abbâs'dan** dinledim. (Dedi ki) : Ben **Abdullah b. Amr** “VE” **ibn Âs'ı** şöyle derken işittim:
Bir adam Peygamber (Sallallahü Aleyhi ve Sellem'e geldi...
Râvi yukarıki hadîsin mislini anlatmıştır.
Müslim der ki: «Ebû'l-Abbâs'ın ismi, Sâib b. Ferrûh El-Mekkî'dir.»

٦- (...) حَدَّثَنَا أَبُو كُرَيْبٍ أَخْبَرَنَا ابْنُ بِشْرِ عَنْ مِسْعَرٍ، ح وَحَدَّثَنِي مُحَمَّدُ بْنُ حَاتِمٍ، حَدَّثَنَا مُعَاوِيَةُ بْنُ عَمْرٍو عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ، ح وَحَدَّثَنِي الْقَاسِمُ بْنُ زَكَرِيَاءَ، حَدَّثَنَا حُسَيْنُ بْنُ عَلِيٍّ الْجُعْفِيُّ عَنْ زَائِدَةَ كِلَاهُمَا عَنِ الْأَعْمَشِ جَمِيعًا عَنْ حَبِيبٍ بِهَذَا الْإِسْنَادِ مِثْلُهُ.

6- (...) Bize **Ebû Küreyb** rivayet etti. (Dedi ki) : Bize **İbnü Bişr** o da **Mis'ar'dan** naklen haber verdi. “H” Bana **Muhammed b. Hatim** de rivayet etti. (Dedi ki) : Bize **Muâviye b. Amr, Ebû İshâk'dan** rivayet etti. “H” Bana **Kaasim b. Zekeriyâ** dahi rivayet etti. (Dedi ki) : Bize **Hüseyn b. Aliy El-Cu'fî** o da **Zâide'den** rivayet etti. Her iki râvi **A'mes'den** ve hepsi **Habîb'den** bu isnadla bu hadîsin mislini rivayet etmişlerdir,

(...) حَدَّثَنَا سَعِيدُ بْنُ مَنْصُورٍ، حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ وَهَبٍ، أَخْبَرَنِي عَمْرُو بْنُ الْحَارِثِ عَنْ يَزِيدَ بْنِ أَبِي حَبِيبٍ أَنَّ نَاعِمًا، مَوْلَى أُمِّ سَلَمَةَ حَدَّثَهُ أَنَّ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ عَمْرٍو بْنَ الْعَاصِ قَالَ: أَقْبَلَ رَجُلٌ إِلَى نَبِيِّ اللَّهِ ﷺ فَقَالَ: أَبَايُكَ عَلَى الْهَجْرَةِ وَالْجِهَادِ، أَبْتَغِي الْأَجْرَ مِنَ اللَّهِ قَالَ: «فَهَلْ مِنْ وَالِدَيْكَ أَحَدٌ حَيٌّ؟» قَالَ: نَعَمْ، بَلْ كِلَاهُمَا، قَالَ: «فَتَبْتَغِي الْأَجْرَ مِنَ اللَّهِ؟» قَالَ: نَعَمْ، قَالَ: «فَارْجِعْ إِلَى وَالِدَيْكَ فَأَخْبِرْ صُحْبَتَهُمَا».

(...) Bize **Saîd b. Mansûr** rivayet etti. (Dedi ki) : Bize **Abdullah b. Vehb** rivayet etti. (Dedi ki) : Bana **Amr b. Haris**, o da **Yezîd b. Ebî Habîb'den** naklen haber verdi. Ona da **Ümmü Seleme'nin âzâdlısı Nâim'den** rivayet etmiş ki, **Abdullah b. Amr b. Âs** şunu söylemiş: Nebiyyullah (Sallallahu Aleyhi ve Sellem)'e bir adam gelerek:

— Sana hicret ve cihâd şartı ile bey'at ediyorum. Ecri Allah'dan dilerim; dedi. Peygamber (Sallallahu Aleyhi ve Sellem):

«Annenle babandan sağ biri var mı?» Diye sordu. Adam: — Evet! Hattâ ikisi de! cevâbını verdi.

«Allah'dan ecir diler misin?» dedi. Adam:

— Evet! cevâbını verdi,

«O halde hemen annenle babana don! Ve onlara güzel sohbetle bulun!» buyurdular

15.11.2017 / HAFTA 9 / DERS 2

Not; hadislerinde kitapların ismini Müslim kendisi koymuş, alt başlık olan bab başlıklarını ise müslimin şerhini yazan **NEVEVİ** koymuştur.

(۳) باب رَغْمٍ مِنْ أَدْرَكِ أَبَوَيْهِ أَوْ

أَحَدَهُمَا عِنْدَ الْكِبَرِ، فَلَمْ يَدْخُلِ الْجَنَّةَ

٩- (٢٥٥١) حَدَّثَنَا شَيْبَانُ بْنُ فَرُّوخَ. حَدَّثَنَا أَبُو عَوَانَةَ عَنْ سُهَيْلٍ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ، قَالَ: «رَغِمَ أَنْفُ^(١) ثُمَّ رَغِمَ أَنْفُ، ثُمَّ رَغِمَ أَنْفُ» قِيلَ: مَنْ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ قَالَ: «مَنْ أَدْرَكَ أَبَوَيْهِ عِنْدَ الْكِبَرِ، أَحَدَهُمَا أَوْ كِلَيْهِمَا فَلَمْ يَدْخُلِ الْجَنَّةَ».

2.Bab- Anneye-Babaya Taatın Nafile Namaz Vesairenden İleri Tutulması Babı

Hadisler uzun olduğu için derste işlenmedi.

3- Anne ve Babasına Yahut Onlardan Birine İhtiyarlığı Anında Yetişip de Cennete Giremeyen Kimsenin Zelil Olacağı Babı

9- (2551) Bize **Sevbân b. Ferruh** rivayet etti. (Dedi ki) : Bize **Ebû Avâne**, o da **Süheyl'den**, o da **babasından**, o da **Ebû Hüreyre'den**, o da Peygamber (Sallallahu Aleyhi ve Sellem)'den naklen rivayet etti:

«Burnu yere sürünsün! Sonra burnu yere sürünsün! Sonra burnu yere sürünsün!» Buyurmuşlar.

— Kimin yâ Resûlallah? diye sorulmuş.

«**İhtiyarlığı anında** annesi ile babasından birine yahut her ikisine yetişip de onlar sebebiyle cennete giremeyenin» buyurmuşlar. (**Rağibe**; burnu sürünsün, yazıklar olsun)

١٠- (...) حَدَّثَنَا زُهَيْرُ بْنُ حَرْبٍ، حَدَّثَنَا

جَرِيرٌ عَنْ سُهَيْلٍ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «رَغِمَ أَنْفُهُ، ثُمَّ رَغِمَ أَنْفُهُ، ثُمَّ رَغِمَ أَنْفُهُ» قِيلَ: مَنْ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ قَالَ: «مَنْ أَدْرَكَ وَالِدَيْهِ عِنْدَ الْكِبَرِ، أَحَدَهُمَا أَوْ كِلَيْهِمَا^(٢) ثُمَّ لَمْ يَدْخُلِ الْجَنَّةَ».

10- (...) Bize **Züheyr b. Harb** rivayet etti. (Dedi ki) : Bize **Cerîr**, o da **Süheyl'den**, o da **babasından**, o da **Ebû Hüreyre'den** naklen rivayet etti. (Şöyle demiş) Resûlullah (Sallallahu Aleyhi ve Sellem):

«Burnu yere sürünsün! Sonra burnu yere sürünsün! Sonra burnu yere sürünsün!» Buyurdular.

— Kimin yâ Kesûlallah? denildi.

«İhtiyarlığı anında annesi ile babasından birine yahut her ikisine yetişip de, sonra cennete giremeyenin!» buyurdular.

(...) حَدَّثَنَا أَبُو بَكْرِ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ، حَدَّثَنَا خَالِدُ بْنُ مَخْلَدٍ عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ بِلَالٍ، حَدَّثَنِي سُهَيْلٌ عَنْ أَبِيهِ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «رَغِمَ أَنْفُهُ ثَلَاثًا، ثُمَّ ذَكَرَ مِثْلَهُ».

(...) Bize **Ebû Bekr b. Ebî Şeybe** rivayet etti. (Dedi ki) : **Bize Hâlid b. Mahled**, o da **Süleyman b. Bilâl'den** naklen rivayet elti. (Demiş ki) : Bana **Süheyl**, o da **babasından**, o da **Ebû Hüreyre'den** naklen rivayet etti. (Şöyle demiş): Resûlullah (Saüallahü Aleyhi ve Sellem) üç defa: «Burnu yere sürünsün!» buyurdular. Sonra râvi yukarki hadîsin mislini rivayet etmiştir. «**Rağime enfü**» tâbiri asıl itibariyle burnu toprağa süründü mânâsına gelirse de burada ondan murad zelil ve hakîr oldu, demektir.

(٤) باب (٣) صلة أصدقاء الأب والأم، ونحوهما

١١- (٢٥٥٢) حَدَّثَنِي أَبُو الظَّاهِرِ، أَحْمَدُ بْنُ عَمْرٍو بْنِ سَرْحٍ، أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ وَهْبٍ، أَخْبَرَنِي سَعِيدُ بْنُ أَبِي أَيُّوبَ عَنِ الْوَلِيدِ بْنِ أَبِي الْوَلِيدِ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ دِينَارٍ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ، أَنَّ رَجُلًا مِنَ الْأَعْرَابِ لَقِيَهُ بِطَرِيقِ مَكَّةَ، فَسَلَّمَ عَلَيْهِ عَبْدُ اللَّهِ. وَحَمَلَهُ عَلَى جِمَارٍ كَانَ يَرْكَبُهُ، وَأَعْطَاهُ عِمَامَةً كَانَتْ عَلَى رَأْسِهِ، فَقَالَ ابْنُ دِينَارٍ: فَقُلْنَا لَهُ: أَضْلَحَكَ اللَّهُ إِنَّهُمْ الْأَعْرَابُ وَإِنَّهُمْ يَرْضَوْنَ بِالْيَسِيرِ فَقَالَ عَبْدُ اللَّهِ: إِنَّ أَبَا هَذَا كَانَ وَدَا لِعُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ وَإِنِّي سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: «إِنَّ أَبَرَ الْبَرِّ صَلََةُ الْوَلَدِ أَهْلٌ وَدَّ أَبِيهِ».

4- Baba, Anne ve Benzerlerinin Dostlarına Sila Yapmanın Fazileti Babı

11- (2552) Bana **Ebû't-Tahîr Ahmed b. Amr b. Serh** rivayet etti. (Dedi ki): Bize **Abdullah b. Vehh** haber verdi. (Dedi ki): Bana **Saîd b. Ebî Eyyûb**, o da **Velid b. Ebi-Velid'den**, o da **Abdullah b. Dinar'dan**, o da **Abdullah b. Ömer'den** naklen haber verdi ki, Bedevilerden bir adam, kendisine Mekke yolunda rastlamış. Abdullah ona selam vermiş ve kendisini binmekte olduğu bir eşeğe bindirmiş. Başında bulunan bir sarığı da ona vermiş, **İbnü Dinar demiş** (senetteki ravi) ki: Biz kendisine: — Allah hayrını versin! Bunlar bedevilerdir; bunlar aza da razı olurlar, dedik. Bunun üzerine Abdullah sunu söyledi:

Bunun bahası Ömer b. Hattab'm dostu idi. Hakik aten ben Resûlullah (Sallalluhü Aleyhi ve Sellem'i:

«**Şüphesiz ki, iyiliğin en iyisi, evlâdın baba dostlarını iyiliği devam ettirmesinde bulunmasıdır.**» buyururken işittim.

6 Ravili bir hadis.

Abdullah b. Ömer'den muksirundan bir sahabe

١٢- (...) حَدَّثَنِي أَبُو الظَّاهِرِ، أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ ابْنُ وَهْبٍ، أَخْبَرَنِي حَيْوَةُ بْنُ شُرَيْحٍ عَنِ ابْنِ الْهَادِ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ دِينَارٍ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: «أَبَرُّ الْبَرِّ أَنْ يَصِلَ الرَّجُلُ وَدَّ أَبِيهِ».

12- (...) “Bana **Ebû't-Tâhir** rivayet etti. (Dedi ki) : Bize **Abdullah b. Vehh** haber verdi. (Dedi ki) : Bana **Hayve b. Surevh**, o da **İhnü'l-Hâd'dan**, o da **Abdullah b. Dinar'dan**, o da **Abdullah b. Ömer'den** naklen haber verdi ki : Peygamber (Sallallahü Aleyhi ve Sellem): «İyiliğin en iyisi, kişinin baba dostuna silede bulunmasıdır.» buyurdular.

۱۳- (...) حَدَّثَنَا حَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ الْحُلَوَانِيُّ، حَدَّثَنَا يَعْقُوبُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ بْنِ سَعْدٍ، حَدَّثَنَا أَبِي وَاللَيْثُ بْنُ سَعْدٍ، جَمِيعًا عَنْ يَزِيدَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَسَمَةَ بْنِ الْهَادِ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ دِينَارٍ، عَنِ ابْنِ عُمَرَ أَنَّهُ كَانَ إِذَا خَرَجَ إِلَى مَكَّةَ كَانَ لَهُ حِمَارٌ يَتَرَوَّحُ عَلَيْهِ، إِذَا مَلَ رُكُوبَ الرَّاحِلَةِ، وَعِمَامَةٌ يَشُدُّ بِهَا رَأْسَهُ، فَبَيْنَا هُوَ يَوْمًا عَلَى ذَلِكَ الْحِمَارِ إِذْ مَرَّ بِهِ أَغْرَابِيٌّ، فَقَالَ: أَلَسْتَ ابْنُ فُلَانٍ بْنِ فُلَانٍ؟ قَالَ: بَلَى، فَأَعْطَاهُ الْحِمَارَ وَقَالَ: ارْكَبْ هَذَا وَالْعِمَامَةَ، قَالَ: أَشَدُّ بِهَا رَأْسَكَ فَقَالَ لَهُ بَعْضُ أَصْحَابِهِ: غَفَرَ اللَّهُ لَكَ أَعْطَيْتَ هَذَا الْأَغْرَابِيَّ حِمَارًا كُنْتَ تَرَوَّحُ عَلَيْهِ، وَعِمَامَةً كُنْتَ تَشُدُّ بِهَا رَأْسَكَ فَقَالَ: إِنِّي سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: «إِنَّ مِنْ أَبَرِّ الْبِرِّ صَلَةَ الرَّجُلِ أَهْلَ وَدَّ أَبِيهِ، بَعْدَ أَنْ يُؤْتِيَ» وَإِنَّ أَبَاهُ كَانَ صَدِيقًا لِعُمَرَ.

13- (...) Bize **Hasen b. Ali El-Hulvânî** rivâyet etti. (Dedi ki): Bize **Ya'kub b. İbrahim b. Sa'd** rivâyet etti. (Dedi ki): Bize **babamdan** VE **Leys b Sa'd** hep birden **Yezid b. Abdillâh b. Usfime b. Hâd'dan**, o da **Abdullah b. Dinar'dan**, o da **İbni Ömer'den** naklen rivâyet etti ki, kendisinin bir eşiği varmış. Mekke'ye çıktığında deveye binmekten bıktığı zaman onun üzerinde rahatlanırmış. Bir de başına sardığı sarığı varmış. Bir gün bu eşiğin üzerinde iken aniden yanından bir bedevi geçmiş. Abdullah (ona):
— Sen filân oğlu filânın oğlu değil misin? Diye sormuş. Bedevi:
— Evet! Cevâbını vermiş.
Abdullah hemen eşiği ona vermiş. Ve:
— Buna bin! demiş. Sarığı dahi vererek:
— Bunu basma sar! demiş. Bunun üzerine arkadaşlarından biri Abdullah'a:
— Allah sana mağfiret buyursun. Bu bedeviye üzerinde rahatlandığın bir eşek verdin. Bir de sarık verdin ki, onu kendi başına sarıyordun, demiş. Abdullah;
— Ben Resûlullah (Salatlahü Aleyhi ve Sellem) 'i: «**Kişinin babası öldükten sonra baba dostlarına silede bulunması, iyiliğin en iyisindendir.**» buyururken işittim. Bunun babası da Ömer'in dostu idi, demiş.

Bu hadîs-i şerif baba dostlarına silede bulunmanın faziletine delildir.

Not; bu hadiste çatalma var. Yani 2 senet

1.Senet: Hasen b. Ali El-Hulvânî, Ya'kub b. İbrahim b. Sa'd, **babamdan**, Yezid b. Abdillâh b. Usfime b. Hâd'dan, Abdullâh b. Dinar'dan, İbni Ömer'den
2.Senet: Hasen b. Ali El-Hulvânî, Ya'kub b. İbrahim b. Sa'd, **Leys b Sa'd**, Yezid b. Abdillâh b. Usfime b. Hâd'dan, Abdullâh b. Dinar'dan, İbni Ömer'den
1. ve 2. Senette yalnız altı çizili olan isimler farklı, çatallaşma burada oluyor.

(۵) باب تفسير البر والإثم

۱۴- (۲۵۱۳) حَدَّثَنِي مُحَمَّدُ بْنُ حَاتِمٍ بْنُ مَيْمُونٍ، حَدَّثَنَا ابْنُ مَهْدِيٍّ عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ صَالِحٍ، عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ جُبَيْرٍ بْنِ نَفِيرٍ، عَنْ أَبِيهِ، عَنِ النَّوَاسِ بْنِ سَمْعَانَ الْأَنْصَارِيِّ^(۱) قَالَ: سَأَلْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ عَنِ الْبِرِّ وَالْإِثْمِ؟ فَقَالَ: «الْبِرُّ حُسْنُ الْخُلُقِ، وَالْإِثْمُ مَا حَاكَ فِي صَدْرِكَ، وَكَرِهْتَ أَنْ يَطَّلَعَ عَلَيْهِ النَّاسُ».

5- İyilik ve Günahın Tefsiri Babı

14- (2553) Bana **Muhammed b. Katim b. Mevmûn** rivâyet etti. (Dedi ki): Bize **İbnii Mehdî**, o da **Muâviye b. Sâlih'den**, o da **Ahdurrahman b. Cü-beyr b. Nüfevr'den**, o da **babasından**, o da **Nevvâs b. Sim'ân El-Ensârî'den** naklen rivâyet etti. {Şöyle demiş}: Resûlullah (Sallailahü Aleyhi ve Sellem)' iyilik ve günahı sordum da şöyle buyurdular:
«İyilik, ahlâkın güzelliğidir. Günah ise, kalbinde gıcık yapan ve başkalarının muttali olmasından hoşlanmadığın şey dir.» **6 ravili hadis**

۱۵- (...) حَدَّثَنِي هَارُونُ بْنُ سَعِيدٍ الْأَيْلِيُّ. حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ وَهْبٍ، حَدَّثَنِي مُعَاوِيَةُ (يَعْنِي ابْنَ صَالِحٍ) عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ جُبَيْرٍ بْنِ نُفَيْرٍ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ نَوَاسِ بْنِ سَمْعَانَ، قَالَ: أَقَمْتُ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ بِالْمَدِينَةِ سَنَةً، مَا يَمْتَعْنِي مِنَ الْهَجْرَةِ إِلَّا الْمَسْأَلَةُ كَانَ أَحَدُنَا إِذَا هَاجَرَ لَمْ يَسْأَلْ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ عَنْ شَيْءٍ قَالَ: فَسَأَلْتُهُ عَنِ الْبِرِّ وَالْإِثْمِ؟ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «الْبِرُّ حُسْنُ الْخُلُقِ. وَالْإِثْمُ مَا حَاكَ فِي نَفْسِكَ، وَكَرِهْتَ أَنْ يَطْلُعَ عَلَيْهِ النَّاسُ».

15- (...) Bana Harun b. Saîd El-Eylî rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Abdullah b. Vehb rivayet etti. (Dedi ki) : Bana Muâviye (vâni İbni Salih) o da Abdurrahman b. Cübeyr b. Nüfeyr'den, o da babasından, o da Nevvâs b. Sem'an'dan naklen rivayet etti. (Şöyle demiş):

Resûlullah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem)'e birlikte Medine'de bir sene kaldım. Suâl sormaktan başka beni hicretten men eden bir şey yoktu. Bizden bîrimiz hicret etti mi,' Resûlullah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem)'e bir şey sormazdı. Ben kendisine iyilik ve günahı sordum. Bunun üzerine Resûlullah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem); «iyilik, ahlâk güzelliğidir. Günah ise, kalbinde gıcık vapan ve başkalarının muttali olmasını istemediğin şeydir buyurdular.

Hadis ile ilgili kısa açıklama;

Ulemânın beyânına göre birr: Sile, lütuf, iyilik, güzel geçinmek ve tâat mânâlarına gelir. Hadisdeki «Ahlâk güzelliği» ifadesi bu mânâların hepsine şâmilidir.

Kalbde gıcık yapmaktan murad; şüphe hâsıl etmek ve günah olacağına korku vermektir.

Kaadî İyâz ile başkalarına göre «Suâl sormaktan başka, beni hicretten men eden bir şey yoktu.» cümlesinden murad Medîne'de ziyaretçi gibi kalmasıdır. Oraya hicretine mâni olan şey Peygamber (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) 'e din hususunda suâl sormaktır. Çünkü Resûlullah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) ziyaretçilerin suâl sormasına müsaade eder, muhacirlere etmezdi. Muhacirler gelen ziyaretçilerin suâl sormalarından memnun kalırlardı. Çünkü kendileri de bundan istifâde ederlerdi. Bu husûsda bedevi vesâir ziyaretçiler ma'zur görülürlerdi.

(۶) باب صلة الرحم، وتحريم قطيعتها

۱۶- (۲۵۵۴) حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ بْنُ جَمِيلٍ ابْنِ طَرِيفٍ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الثَّقَفِيُّ وَ مُحَمَّدُ بْنُ عُبَادٍ. قَالَا: حَدَّثَنَا حَاتِمٌ (وَهُوَ ابْنُ إِسْمَاعِيلَ) عَنْ مُعَاوِيَةَ (وَهُوَ ابْنُ أَبِي مُرَزْدٍ، مَوْلَى بَنِي هَاشِمٍ)، حَدَّثَنِي عَمِّي، أَبُو الْحُبَابِ، سَعِيدُ بْنُ يَسَارٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «إِنَّ اللَّهَ خَلَقَ الْخَلْقَ حَتَّى إِذَا فَرَّغَ مِنْهُمْ قَامَتِ الرَّحِمُ فَقَالَتْ: هَذَا مَقَامُ الْعَائِدِ مِنَ الْقَطِيعَةِ، قَالَ: نَعَمْ، أَمَّا تَرْضَيْنَ أَنْ أَصِلَ مَنْ وَصَلَكَ وَأَقْطَعَ مَنْ قَطَعَكَ؟ قَالَتْ: بَلَى قَالَ: فَذَلِكَ لَكَ».

ثُمَّ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «اقْرَأُوا إِنْ شِئْتُمْ: ﴿فَهَلْ عَسَيْتُمْ إِنْ تَوَلَّيْتُمْ أَنْ تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ وَتُقْطِعُوا أَرْحَامَكُمْ ۚ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ لَعَنَهُمُ اللَّهُ فَأَصَمَّهُمْ وَأَعَمَّى أَبْصَرَهُمْ ۚ﴾ (۲۳) أَفَلَا يَتَذَكَّرُونَ الْفُرَاتِ أَمْ عَلَىٰ قُلُوبٍ أَقْفَالُهَا ﴿۲۴﴾﴾ [مَحْمَد: ۲۲-۲۴]. [خ: ۴۸۳۰، ۴۸۳۱، ۴۸۳۲، ۵۹۸۸، ۵۹۸۷، ۷۵۰۲]

6.BAB; Sile-i Rahmin Lüzumu, Kati Rahimin Haram Kılınması Babı

16- (2554) Bize Kuteybe b. Saîd b. Cemil b. Tarif b. Abdillâh Es-Sekafî ve (hadis burada çatallaşılıyor) Muhammed b. Ubbâd rivayet ettiler. (Dediler ki) : Bize Hatim (bu zât İbni İsmail'dir), o da Muâviye'den rivayet etti. Bu zât Benî Hâşim'in azatlısı İbnü Ebî Müzerrid'dir. (Demiş ki): Bana amcam Ebû'l-Hubab Saîd b. Yesâr, o da Ebû Hüreyre'den rivayet etti. (Şöyle demiş): Resûlullah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) buyurdular ki: «Şüphesiz Allah mahlûkatı yaratmıştır. (Hâlk: yaratılan. Hulk ise Güzel Huy demek) onlardan fariğ olduğu vakit rahm ayağa kalkmış: Bu, kat'edilmekten sığınanın makamıdır, demiş. Teâlâ Hazretleri: Evet! Sana sile yapana, benim sile yapmama; senden alâkayı kesene, benim de alâkayı kesmeme razı değil misin? buyurmuş. Rahm: Evet, razıyım, demiş. Teâlâ Hazretleri de: Bu sana verilmiştir.» buyurmuştur.

Bundan sonra Resûlullah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem):

«İsterseniz: (Siz döner de yeryüzünde fesad çıkarır ve akrabalık alâ kasını keser misiniz? Bunlar öyle kimselerdir ki, Allah kendilerine lânet i etmiş; kulaklarını sağır, gözlerini kör eylemiştir. Acaba bunlar Kur'ân-ı'ı tedebbür mü etmiyorlar. Yoksa kallîlerin üzerinde kilitleri mi var!} [1] âyet-i kerîmesini oküyüverin!» buyurdular.

Hadis ile ilgili kısa açıklama:

Kaadi İyâz diyor ki: «Sile yapılan, kendisinden alâka kesilen ve iyilik edilen rahim ancak ve ancak mânâlardan bir mânâdır; cisim değildir. O hısımlık ve nesebten ibaret olup, bunları ana rahmi bir araya toplar ve birbirlerine eklenirler. İşte bu eklenmeye rahim denilmiştir. Rahimden ayağa kalkmak ve konuşmak beklenemez. Binâenaleyh burada onun ayağa kalkması ve Arş'a asılması, Arapların âdetine göre bir darb-ı mesel ve güzel bir istiare olur.

Maksad: Sılâ-i rahim yapanların şanını ve faziletini yükseltmek, yapmayıp alâkayı kesenlerin bu isyanları sebebi ile işledikleri günahın büyük olduğunu anlatmaktır. Bundan dolayıdır ki, isyana «kesmek» denilmiştir. Sanki bu isyan, ekleyen vasıtayı kesmiştir.»

١٧- (٢٥٥٥) حَدَّثَنَا أَبُو بَكْرِ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ وَزُهَيْرُ بْنُ حَرْبٍ (وَاللَّفْظُ لِأَبِي بَكْرٍ)، قَالَ حَدَّثَنَا وَكِيعٌ عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ أَبِي مُرَرٍ، عَنْ يَزِيدَ بْنِ رُومَانَ، عَنْ عُرْوَةَ، عَنْ عَائِشَةَ، قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «الرَّحِمُ مُعَلَّقَةٌ بِالْعَرْشِ تَقُولُ: مَنْ وَصَلَنِي وَصَلَهُ اللَّهُ. وَمَنْ قَطَعَنِي قَطَعَهُ اللَّهُ.» [خ ٥٩٨٩]

17- (2555) Bize **Ebû Bekr b. Ebî Şeybe** ile **Züheyr b. Harb** rivayet ettiler. Lâfız Ebû Bekr'indir. (Dediler ki) : Bize **Vekî'**, o da **Muâviye b. Ebî Müzerriid'den**, o da **Yezid b. Rûmân'dan**, o da **Urve'den**, o da **Âişe'den** naklen rivayet etti. (Şöyle demiş):

Resûlullah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem):
«Rahim Arş'a asılıdır. Beni sile edeni, Allah sile eylesin! Beni (mle alâkayı) keseni Allah da kat' etsin! der.» buyurdular.

21.11.2017 / HAFTA 10 / DERS 1

١٨- (٢٥٥٦) حَدَّثَنِي زُهَيْرُ بْنُ حَرْبٍ وَابْنُ أَبِي عُمَرَ، قَالَا: حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنِ الزَّهْرِيِّ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ جُبَيْرِ بْنِ مُطْعِمٍ عَنْ أَبِيهِ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: «لَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ قَاطِعٌ.»

قَالَ ابْنُ أَبِي عُمَرَ: قَالَ سُفْيَانُ: يَعْنِي قَاطِعَ رَجِمٍ. [خ ٥٩٨٤]

18- (2556) Bana **Züheyr b. Harb** “**VE**” **İbnü Ebî Ömer** rivayet ettiler. (Dediler ki) : Bize **Süfyân**, o da **Zührî'den**, o da **Muhammed b. Cübeyr b. Mut'im'den**, o da **babasından(Cübeyr)**, o da Peygamber (Sallallahü Aleyhi ve Sellem)'den naklen rivayet etti:

«Sılayı **terk eden** (**kese**n) cennete giremez!» buyurmuşlar.

İbnü Ebî Ömer şunu söyledi: «Süfyân : Sile-i rabimi terkedenİ kas-dediyor; dedi.»

2 senetli hadis

١٩- (...) حَدَّثَنِي عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدٍ بْنُ أَسْمَاءَ الضَّبْعِيِّ، حَدَّثَنَا جُوَيْرِيَةُ عَنْ مَالِكٍ، عَنْ الزَّهْرِيِّ أَنَّ مُحَمَّدَ بْنَ جُبَيْرِ بْنِ مُطْعِمٍ أَخْبَرَهُ أَنَّ أَبَاهُ أَخْبَرَهُ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «لَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ قَاطِعٌ رَجِمٌ.»

19- (...) Bana **Abdullah b. Muhammed b. Esma' Ed-Dubaî** rivayet etti. (Dedi ki) : Bize **Cüveyriye**, o da **Mâlik'den**, o da **Zührî'den** naklen rivayet etti. Ona da **Muhammed b. Cübeyr b. Mut'ini** haber vermiş. Ona da **babası (Cübeyr)** haber vermiş ki, Resûlullah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem):

«Sıla-i rahimi kesen cennete giremez!» buyurmuşlar.

(...) حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ رَافِعٍ وَعَبْدُ بْنُ حُمَيْدٍ
عَنْ عَبْدِ الرَّزَّاقِ، عَنْ مَعْمَرٍ، عَنِ الزَّهْرِيِّ، بِهَذَا
الِإِسْنَادِ، مِثْلَهُ، وَقَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ.

(...) Bize **Muhammed b. Râfî** "VE" **Abd b. Humeyd**, rivayet ettiler o da **Abdürrezzâk'dan**, o da **Ma'mer'den**, o da **Zühri'den** naklen bu isnâdla bu hadîsin mislini rivayet etmiş ve: «Resûlullah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem)'den dinledim.» demiştir.

Not: î mân bahsinde de görüldüğü vecihle bu gibi hadîsler iki suretle te'vil olunurlar. Bunlardan biri: Hiç bir sebep ve şüphe yokken haram olduğunu bile bile kat'ı rahimi helâl i'tikad etmesidir.

Böylesi kâfirdir; ebediyyen cehennemde kalacak, cennet yüzü görmeyecektir.

İkinci te'vil: Cennete ilk girenlerle beraber giremez; cehennemde cezasına kadar azâb gördükten sonra girer. Çünkü sıla-i rahmi inkâr etmemiş; yalnız îcâbmı yapmamakla günahkâr olmuştur. î mânını kurtaran bir kimse er geç mutlaka cennete girecektir.

٢٠- (٢٥٥٧) حَدَّثَنِي حَرْمَلَةُ بْنُ يَحْيَى
التَّجِيبِي، أَخْبَرَنَا ابْنُ وَهَبٍ، أَخْبَرَنِي يُونُسُ عَنْ
ابْنِ شِهَابٍ، عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ، قَالَ: سَمِعْتُ
رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: «مَنْ سَرَّهُ أَنْ يُبْسَطَ عَلَيْهِ
رِزْقُهُ، أَوْ يُنْسَأَ فِي أَثَرِهِ، فَلْيَصِلْ رَحِمَهُ».

[خ ٢٠٦٧، ٥٩٨٦]

20- (2557) Bana **Harme b. Yahya Et-Tüçibî** rivayet etti. (Dedi ki): Bize **İbnü Vehb** haber verdi. (Dedi ki): Bana **Yûnus**, o da **İbni Şihâbdan**, o da **Enes b. Mâlik'den** naklen haber verdi. Enes şöyle demiş: Ben Resûlullah (Saîlâhü Aleyhi ve Sellem)'i:

«Her kim rızkının bollaştırılmasını yahut ecelinin geciktirilmesini arzu ederse sıla-i rahimini yapıversin!» yürürken işittim.

٢١- (...) وَحَدَّثَنِي عَبْدُ الْمَلِكِ بْنُ شُعَيْبٍ بْنُ
الَلَيْثِ، حَدَّثَنِي أَبِي عَنْ جَدِّي، حَدَّثَنِي عُقَيْلُ بْنُ
خَالِدٍ، قَالَ: قَالَ ابْنُ شِهَابٍ: أَخْبَرَنِي أَنَسُ بْنُ
مَالِكٍ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «مَنْ أَحَبَّ أَنْ
يُبْسَطَ لَهُ فِي رِزْقِهِ، وَيُنْسَأَ لَهُ فِي أَثَرِهِ، فَلْيَصِلْ
رَحِمَهُ».

21- (...) Bana **Abdûlmelik b. Suayb b. Leys** de rivayet etti. (Dedi ki): Bana **babam(Suayb)**, o da **dedemden(Leys)** rivayet etti. (Demiş ki): Bana **Ukayl b. Hâlid** rivayet etti, (Dedi ki): **İbnü Şihâb** şunu söyledi: Bana **Enes b. Mâlik** haber verdi ki, Resûlullah {Sallallahü Aleyhi ve Sellem): «Her kim rızkının bollaştırılmasını ve ecelinin geciktirilmesini arzu ederse sıla-i rahimini yapıversin!» buyurmuşlar.

---**Hadîs-i şerif:** sıla-i rahimin rızkı arttıracığına, eceli geciktireceğine delâlet etmektedir. Burada hemen meşhur sual karşımıza çıkar: Ecellerle rızıklar takdir edilmiştir. Onlar ne artar ne eksilir. Cenâb-i Hak:

«Ecelleri geldiği vakit ne bir an geri bırakılırlar ne de bir an evvele alınırlar!» buyurmuştur. Ulemâ bu suâle birkaç vecihle cevap vermişlerdir:

1- Ziyadeden murâd rızık bolluğu ve beden sağlamlığıdır. Araplar zenginliğe hayât, fakirliğe memat derler.

2- Ziyade ve te'hîr meleklerle nisbetledir ve Levh-i Mahfuz'da yazılıdır. Allah'ın ilmi başka, yazılan şey başkadır. Yazılan bazan bozulabilir; fakat ilmi asla değişmez. Bundan dolayıdır ki,

Hz. Ömer: «Yâ Rab! Beni Şakî yazdınsa sil!» dermiş. «Senin ilminde Şakî isim değişir.» dememiş. Çünkü Allah'ın olacak bir şeyi bilmesi asla değişmez; bildiği şekilde olur.

3- Ziyâde ve te'hîr kullara nisbetle muallak olarak takdir buyurulmuş; ve sanki: «Filân süa-i rahim yaparsa altmış sene; yapmazsa elli sene yaşayacaktır.» denilmiş gibidir. Allah'a nisbetle muallak taraf yoktur.

4- Ecelin ziyadeliği ömrün bereketiyle ve sahibini hayırlı işlere muvaffak kılmakla olur. Bu suretle kısa ömürde, başkalarının uzun ömürlerinde yapamadıkları hayırlı işleri yapar; onlardan çok yaşamış gibi olur. İmam **Nevevî** bu son kavli en sahîh bulmaktadır. **Kaadi İyâz** bazılarının: «Ziyadeden murâd: Öldükten sonra hayırla anılmaktır.» dediklerini hikâye etmiştir.

Fakat **Nevevî**: «Bu kaviil zayıf yahut bâtıldır!» demiştir.

٢٢- (٢٥٥٨) حَدَّثَنِي مُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى وَمُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ (وَاللَّفْظُ لِابْنِ الْمُثَنَّى)، قَالَا: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ، حَدَّثَنَا شُعْبَةُ قَالَ: سَمِعْتُ الْعَلَاءَ بْنَ عَبْدِ الرَّحْمَنِ يُحَدِّثُ عَنْ أَبِيهِ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَجُلًا قَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّ لِي قَرَابَةً أَصْلُهُمْ وَيَقْطَعُونِي، وَأَحْسِنُ إِلَيْهِمْ وَيُسَيِّئُونَ إِلَيَّ. وَأَحْلُمُ عَنْهُمْ وَيَجْهَلُونَ عَلَيَّ، فَقَالَ: «لَئِنْ كُنْتُ كَمَا قُلْتَ، فَكَأَنَّمَا تُسْفَهُمُ الْمَلَّ، وَلَا يَزَالُ مَعَكَ مِنَ اللَّهِ ظَهِيرٌ عَلَيْهِمْ، مَا دُمْتَ عَلَى ذَلِكَ».

22- (2558) Bana **Muhammed b. Müsennâ** “VE” **Muhammed b. Beşâr** rivayet ettiler. **Lâfız İbnü Müsennâ’nındır (yani hadisin metni)**. (Dediler ki): Bize **Muhammed b. Ca’fer** rivayet etti. (Dedi ki) : Bize **Su’be** rivayet etti. (Dedi ki): **Alâ’ b. Abdirrahman’ı**, o da **babasından(Abdirrahman)**, o da **Ebû Hüreyre’den** naklen rivayet ederken dinledim ki, bir adam:

— Yâ Resûlallah! Benim **hısımlarım** (akrabalarım) var! Ben onlara sıla yapıyorum; onlar benimle alâkayı kesiyorlar! Ben onlara iyilik ediyorum; onlar bana kötülük! Ben onlara yumuşak davranıyorum; onlar bana karşı cahillik ediyorlar! Demiş. Bunun üzerine: «Eğer dediğin gibi isen, sanki onlara sıcak kül yediriyor gibisin! Sen bu minval üzere devam eitikçe Allah tarafından onlara karşı: seninle daima bir **yardımcı** bulunacaktır!» buyurmuşlar.

Mell: Sıcak kül demektir.

Zahir: Arka dayak, yardımcı mânâsına gelir.

Buradaki cahillikten murad: Kötü sözdür.

Hadîs-i şerif bir teşbihtir. Resûlullah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) bu zâtın örnek davranışı karşısında akrabasının gösterdikleri küstahlıktan dolayı başlarına gelecek elem ve ıztırâbı, sıcak kül yiyenin ıztırabına benzetmiştir. Yâni onunla akrabalık alâkasını kesip kendisine ezâ ettikleri için büyük vebal altında kalmışlardır.

Bâzılarına göre hadîsin mânâsı: «Sen onlara iyilik etmekle kendilerini tahkir ve rezil ediyorsun!

Yaptıkları aşağılıktan sıcak kül yemiş gibi elem duyuyorlar!» demektir. Bir takımları da: «Bu hadîsten murad: (Senin yedirdiğin ni’metler, sıcak kül gibi onların mi’de ve bağırsaklarını yakacaktır!» Demek olduğunu söylemişlerdir.

(٧) باب النهي^(١) عن التحاسد

والتباغض والتدابير

٢٣- (٢٥٥٩) حَدَّثَنِي يَحْيَى بْنُ يَحْيَى قَالَ: قَرَأْتُ عَلَى مَالِكٍ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ، عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «لَا تَبَاغُضُوا وَلَا تَحَاسَدُوا وَلَا تَدَابَرُوا، وَكُونُوا عِبَادَ اللَّهِ إِخْوَانًا. وَلَا يَجِلْ لِمُسْلِمٍ أَنْ يَهْجُرَ أَخَاهُ فَوْقَ ثَلَاثٍ».

[٦٠٦٥، ٦٠٦٧]

7.BAB: Birbirine Hasedlik Çekmenin, Düşmanlık Etmenin ve Sırt Çevirmenin Haram Kılınması Babı

23- (2559) Bana **Yahya b. Yahya** rivayet etti. (Dedi ki) : **Mâlik’e, İbnü Şihâb’dan** dinlediğim, onun da **Enes ibn Malik’den** rivayet ettiği şu hadîsi okudum: Resûlullah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem):

«Birbirinize buğz etmeyin! Birbirinize hasedlik çekmeyin! Ve birbirinize sırt çevirmeyin! Ey Allah’ın kulları! Kardeş olun! Bir müslümana kardeşini üç günden fazla terk etmesi helâl olamaz!» buyurdular.

(...) حَدَّثَنَا حَاجِبُ بْنُ الْوَلِيدِ، حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ حَرْبٍ، حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْوَلِيدِ الزَّيْدِيُّ عَنِ الزَّهْرِيِّ، أَخْبَرَنِي أَنَسُ بْنُ مَالِكٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ ح وَحَدَّثَنِي حَرْمَلَةُ يَحْيَى، أَخْبَرَنِي ابْنُ وَهْبٍ. أَخْبَرَنِي يُونُسُ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ، عَنْ أَنَسٍ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ، بِمِثْلِ حَدِيثِ مَالِكٍ.

(...) Bize **Hâcib b. Velîd** rivayet etti, (Dedi ki): Bize **Muhammed b. Harb** rivayet etti. (Dedi ki): Bize **Muhammed b. Velîd Ez-Zübeydî**, o da **Zührî’den** rivayet etti. (Demiş ki): Bana **Enes b. Mâlik** haber verdi ki, Resûlullah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuşlar, **H. Tahvil sigası**

Bana bu hadîsi **Harmele b. Yahya** da rivayet etti. (Dedi ki) : Bana **İbnü Vehb** haber verdi. (Dedi ki) : Bana **Yûnus**, o da **İbnü Şihâb’dan**, o da **Enes’den**, o da Peygamber (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) ‘den naklen Mâlik’in hadîsi gibi rivayette bulundu.

(...) حَدَّثَنَا زُهَيْرُ بْنُ حَرْبٍ وَابْنُ أَبِي عُمَرَ وَعَمْرُو النَّاقِدُ، جَمِيعًا عَنْ ابْنِ عُيَيْنَةَ، عَنِ الزَّهْرِيِّ، بِهَذَا الْإِسْنَادِ وَزَادَ ابْنُ عُيَيْنَةَ: «وَلَا تَقَاطَعُوا».

(...) Bize **Züheyr b. Harb** **VE** **İbnü Ebi Ömer** **VE** **Amru'NNâkid**, **hep birden** **İbnü Uyeyne'den**, o da **Zührî'den** naklen bu isnâdla rivayette tulundular. İbnü Uyeyne: «Birbirinizle alâkayı kesmeyin!» cümlesini ziyâde etmiştir.

Not: bu hadiste 3 tane hoca var dolayısıyla 3 senet var.

1. **Senet:** Züheyr b. Harb (hoca), İbnü Uyeyne, Zührî
2. **Senet:** İbnü Ebi Ömer (hoca), İbnü Uyeyne, Zührî
3. **Senet:** Amru'NNâkid (hoca), İbnü Uyeyne, Zührî

(...) حَدَّثَنَا أَبُو كَامِلٍ حَدَّثَنَا يَزِيدُ (يَعْنِي ابْنَ زُرَيْعٍ)، وَحَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ رَافِعٍ (وَعَبْدُ بْنُ حُمَيْدٍ. كِلَاهُمَا عَنْ عَبْدِ الرَّزَّاقِ جَمِيعًا عَنْ مَعْمَرٍ، عَنِ الزَّهْرِيِّ بِهَذَا الْإِسْنَادِ.

أما رِوَايَةُ يَزِيدَ عَنْهُ فَكِرَوَايَةِ سُفْيَانَ عَنِ الزَّهْرِيِّ. يَذْكُرُ الْخِصَالَ الْأَرْبَعَةَ جَمِيعًا، وَأَمَّا حَدِيثُ عَبْدِ الرَّزَّاقِ: «وَلَا تَحَاسَدُوا وَلَا تَقَاطَعُوا وَلَا تَدَابَرُوا».

(...) Bize **Ebû Kâmil** rivayet etti. (Dedi ki): Bize **Yezîd** (yâni İbni Zürey') rivayet etti. **H. Tahvil sigası** Bize **Muhammed b. Râfi'** "**VE**" **Abd b. Humejd** de ikisi birden **Abdürrezzâk'dan** rivayet ettiler. Bu râvilerin hepsi **Ma'mer'den** (senetlerin birleştiği ravi), o da **Zührî'den** bu Isnadla rivayette bulunmuşlardır. Yezîd'in Ma'mer'den rivayeti, Süfyân'ın Zührî'den rivayeti gihidir; dört hasleti birden zikreder. Abdürrezzâk'ın rivayetinde ise: «Birbirinize hasedlik çekmeyin! Birbirinizle alâkayı kesmeyin! Ve birbirinize sırt çevirmeyin!» şeklindedir.

NOT: bu hadiste "**H**" tahvil sigası ve "**VE**" bağlacı ile 3 senet oluyor. Senetler **Ma'mer'de** birleşiyor.

1. "**H**" tahvil sigası ile olan senet:

1-**Ebû Kâmil**, 2-Yezîd, 3-**Ma'mer**, 4-Zührî

2. "**VE**" çatallaşma ile olan 1. senet:

1-**Muhmd b. Râfi'** 2- Abdürrezzâk, 3-**Ma'mer**, 4-Zührî

3. "**VE**" çatallaşma ile olan 2. senet:

1-**Abd b. Humejd**, 2- Abdürrezzâk, 3- **Ma'mer**, 4-Zührî

(Bu hadis üzerinde iyi çalışılmasını tavsiye ederim "senedi" muhtemel sınav sorusu olabilir.)

٢٤- (...) وَحَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى، حَدَّثَنَا أَبُو دَاوُدَ، حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ قَتَادَةَ، عَنْ أَنَسٍ أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: «لَا تَحَاسَدُوا وَلَا تَبَاغَضُوا وَلَا تَقَاطَعُوا، وَكُونُوا، عِبَادَ اللَّهِ إِخْوَانًا».

24- (...) Bize **Muhammed b. Müsennâ** da rivayet etti. (Dedi ki): Bize **Ebû Dâvûd** rivayet etti. (Dedi ki) : Bize **Su'be**, o da **Katâde'den**, o da **Enes'den** naklen rivayet etti ki, Peygamber (SalâUahü Aleyhi ve Sellem) :

«Birbirinize hasedlik çekmeyin! Birbirinize buğz etmeyin. Ve birbirinizle alâkayı kesmeyin! Kardeş olun ey Allah'ın kulları!» buyurmuşlar.

(...) حَدَّثَنِي عَلِيُّ بْنُ نَاصِرٍ الْجَهْضَمِيُّ حَدَّثَنَا وَهْبُ بْنُ جَرِيرٍ، حَدَّثَنَا شُعْبَةُ بِهَذَا الْإِسْنَادِ، مِثْلَهُ، وَزَادَ: «كَمَا أَمَرَكُمُ اللَّهُ».

(...) Bu hadîsi bana **Aliy b. Nasr El-Cehdamî** rivayet etti. (Dedi ki): Bize **Vehb b. Cerîr** rivayet etti. (Dedi ki): Bize **Su'be**, bu isnâdla bu hadîsin mislini rivayet etti. Ve: «Allah'ın size emrettiği gibi ifadesini de ziyâde eyledi.

(٨) باب تحريم الهجر فوق ثلاث، بلا عذر شرعي

٢٥- (٢٥٦٠) حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ يَحْيَى قَالَ: قَرَأْتُ عَلَى مَالِكٍ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ، عَنْ عَطَاءِ بْنِ يَزِيدَ اللَّيْثِيِّ، عَنْ أَبِي أَيُّوبَ الْأَنْصَارِيِّ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «لَا يَحِلُّ لِمُسْلِمٍ أَنْ يَهْجُرَ أَخَاهُ فَوْقَ ثَلَاثِ لَيَالٍ، يَلْتَقِيَانِ فَيُعْرِضُ هَذَا وَيُعْرِضُ هَذَا، وَخَيْرُهُمَا الَّذِي يَبْدَأُ بِالسَّلَامِ». [٦٠٧٧، ٦٢٣٧]

8- Şer'i Bir Özür Yokken Üç Gecedan Fazla **Dargınlığın** Haram Kılınması Babı

25- (2560) Bize **Yahya b. Yahya** rivayet etti. (Dedi ki): **Mâlik'e**, (**Yahya b. Yahya Kıraat yoluyla almış yani Malike kendisi okumuş**) o da **İbni Şihâb'dan**, onun da **Ata' b. Yezîd El-Leysî'den**, onun da **Ebû Eyyûb El-Ensârî'den** naklen rivayet ettiği şu hadîsi okudum: Resûlüllah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem):

«Bir müslümana kardeşini üç **geceden** fazla terk etmesi helâl değildir. Birbirlerine karşı gelirler; o yüz çevirir, bu da yüz çevirir. Bunların hayırlısı, baştan selâm verendir.» buyurdular.

(...) حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ وَأَبُو بَكْرِ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ وَزُهَيْرُ بْنُ حَرْبٍ، قَالُوا: حَدَّثَنَا سُفْيَانُ ح وَحَدَّثَنِي حَرَمَلَةُ بْنُ يَحْيَى، أَخْبَرَنَا ابْنُ وَهْبٍ. أَخْبَرَنِي يُونُسُ ح وَحَدَّثَنَا حَاجِبُ بْنُ الْوَلِيدِ، حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ حَرْبٍ عَنِ الزَّيْدِيِّ، ح وَحَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ الْحَنْظَلِيِّ وَمُحَمَّدُ بْنُ رَافِعٍ وَعَبْدُ بْنُ حُمَيْدٍ عَنْ عَبْدِ الرَّزَّاقِ، عَنْ مَعْمَرٍ كُلُّهُمْ عَنْ الزَّهْرِيِّ. بِإِسْنَادٍ مَالِكٍ، وَمِثْلُ حَدِيثِهِ إِلَّا قَوْلُهُ: «فَيَعْرِضُ هَذَا وَيُعْرِضُ هَذَا» فَإِنَّهُمْ جَمِيعًا قَالُوا فِي حَدِيثِهِمْ غَيْرَ مَالِكٍ: «فَيُضَدُّ هَذَا وَيُضَدُّ هَذَا».

(...) Bize Kuteybe b. Saîd “VE” Ebû Bekir b. Ebî Şeybe “VE” Züheyr b. Harb rivayet ettiler. (Dediler ki) : Bize Süfyân rivayet etti. “H”. 1. Tahvil sigası Bana Harmele b. Yahya da rivayet etti. (Dedi ki) : Bize ibnü Vehb haber verdi. (Dedi ki) : Bana Yûnus haber verdi. “H”. 2. Tahvil sigası Bize Hâcib b. Velîd dahî rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Muhammed Harb, o da Zübeydî’den rivayet etti. “H”. 3. Tahvil sigası Bize İshâk b. İbrahim EI-Hanzalî “VE” Muhammed b. Râfi “VE” Abd b. Humeyd, o da Abdürrezzâk’dan, o da Ma’mer’den naklen rivayet ettiler. Bunların hepsi Zühri’den Mâlik’in isnadı ile onun hadîsi gibi rivayette bulunmuşlardır. Yalnız: «O yüz çevirir; bu da yüz çevirir.» cümlesi müstesna Çünkü bu râvilerin Mâlik’den başka hepsi hadîslerinde : «O yan döner; bu da yan döner.» demişlerdir.

SENET ZİNCİRİ AÇIKLAMASI:

VE bağlacı ile çatallaşma olan senet;

1 - <u>Kuteybe b. Saîd,</u>	---	<u>Süfyân</u>	---	<u>Zühri</u>
VE				
2 - <u>Ebû Bekir b. Ebî Şeybe</u>	---	<u>Süfyân</u>	---	<u>Zühri</u>
VE				
3 - <u>Züheyr b. Harb</u>	---	<u>Süfyân</u>	---	<u>Zühri</u>

1 . H tahvil sigası ile olan senet;

4 - <u>Harmele b. Yahya</u>	---	<u>ibnü Vehb</u>	---	<u>Yûnus</u>	---	<u>Zühri</u>
-----------------------------	-----	------------------	-----	--------------	-----	--------------

2 . H tahvil sigası ile olan senet;

5 - <u>Hâcib b. Velîd,</u>	---	<u>Muhammed Harb,</u>	---	<u>Zübeydî</u>	---	<u>Zühri</u>
----------------------------	-----	-----------------------	-----	----------------	-----	--------------

3 . H tahvil sigası ile olan senet; Burada çatallaşma oluyor

6 - <u>İshâk b. İbrahim EI-Hanzalî,</u>	---	<u>Abdürrezzâk</u>	---	<u>Ma’mer</u>	---	<u>Zühri</u>
---	-----	--------------------	-----	---------------	-----	--------------

7 - <u>Muhammed b. Râfi</u>	---	<u>Abdürrezzâk</u>	---	<u>Ma’mer</u>	---	<u>Zühri</u>
-----------------------------	-----	--------------------	-----	---------------	-----	--------------

8 - <u>Abd b. Humeyd</u>	---	<u>Abdürrezzâk</u>	---	<u>Ma’mer</u>	---	<u>Zühri</u>
--------------------------	-----	--------------------	-----	---------------	-----	--------------

Toplam 8 Senet ve bu senetlerin hepsi Zühri’de birleşiyor.

Not; Hadisin başında senetlerle ilgili bilgi veriliyor, hadisin sonunda ise diğer hadislerdeki lafız farklılıklarına yer veriliyor.

HOCA SENEDİN İYİ BİR ŞEKİLDE İNCELENMESİNİ TAVSİYE ETTİ.

٢٦- (٢٥٦١) حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ رَافِعٍ، حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ أَبِي قُدَيْكٍ، أَخْبَرَنَا الضَّحَّاكُ (وَهُوَ ابْنُ عُثْمَانَ) عَنْ نَافِعٍ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «لَا يَجِلُّ لِلْمُؤْمِنِ (٢) أَنْ يَهْجُرَ أَخَاهُ فَوْقَ ثَلَاثَةِ أَيَّامٍ».

26- (2561) Bize **Muhammed b. Râfi** rivayet etti. (Dedi ki): Bize **Hammed b. Ebî Füdevk** rivayet etti. (Dedi ki): Bize **Dahhâk** (Bu zât oğlu Osman'dır) o da **Nâfi'den**, o da **Abdullah b. Ömer'den** naklen haber verdi Resûlullah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem): «Mü'mine, kardeşini üç **günden** fazla terk etmesi helâl değildir.» buyurmuşlar.

٢٧- (٢٥٦٢) حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ، حَدَّثَنَا عَبْدُ الْعَزِيزِ (يَعْنِي ابْنَ مُحَمَّدٍ) عَنِ الْعَلَاءِ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «لَا هِجْرَةَ بَعْدَ ثَلَاثٍ».

27- (2562) Bize **Kuteybe b. Saîd** rivayet etti. (Dedi ki): Bize **Abdülazîz (yâni İbni Muhammed)** o da **Alâ'dan**, o da **babasından**, o da **Ebû Hüreyre'den** naklen rivayet etti ki, Resûlullah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem): «Üç geceden fazla **terk etmek** yoktur.» buyurmuşlar.

22.11.2017 / HAFTA 10 / DERS 2

(٩) باب تحريم الظن والتجسس والتنافس والتناجس، ونحوها

٢٨- (٢٥٦٣) حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ يَحْيَى قَالَ: قَرَأْتُ عَلَى مَالِكٍ عَنْ أَبِي الزِّنَادِ، عَنِ الْأَعْرَجِ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «إِيَّاكُمْ وَالظَّنَّ، فَإِنَّ الظَّنَّ أَكْذَبُ الْحَدِيثِ، وَلَا تَحَسُّوا، وَلَا تَجَسُّوا، وَلَا تَنَافَسُوا، وَلَا تَنَافَسُوا، وَلَا تَبَاغُضُوا، وَلَا تَدَابَرُوا، وَكُونُوا عِبَادَ اللَّهِ إِخْوَانًا».

[خ ٥١٤٣، ٦٠٦٦، ٦٧٢٤]

9.BAB; Sü-i Zan, Tecessüs, Münafese, Müşteri Kızıştırma ve Benzerlerinin Haram Kılınması Babı

28- (2563) Bize **Yahya b. Yahya** rivayet etti. (Dedi ki): **Mâlik**, (Yahya b. Yahya diyor ki; ben bu hadisi Malik'e kıraat yoluyla okudum Malik'de tasdik etti) o da **Ebû'z-Zinâd'dan**, onun da **A'rac'dan**, onun da **Ebû Hüreyre'den** naklen rivayet ettiği şu hadisi okudum: Resûlullah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem): «**Zandan sakının! Çünkü zan sözün en valanıdır. Başkalarının konuştuğunu dinlemeyin! Tecessüs** (başkasının kusurlarını araştırmak) **ve münâfese** (bir şeyin yalnız kendisinde olmasını istemektir.) **yapmayın! Birbirinize hasedlik çekmeyin! Birbirinize buğz etmeyin! Birbirinize sırt çevirmeyin! Kardeş olun ey Allah'ın kulları!**» buyurdular.

٢٩- (...) حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْعَزِيزِ (يَعْنِي ابْنَ مُحَمَّدٍ) عَنِ الْعَلَاءِ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «لَا تَهْجُرُوا (١) وَلَا تَدَابَرُوا، وَلَا تَحَسُّوا، وَلَا يَبِغْ بَعْضُكُمْ عَلَى بَيْعِ بَعْضٍ، وَكُونُوا عِبَادَ اللَّهِ إِخْوَانًا».

29- (...) Bize **Kuteybe b. Saîd** rivayet etti. (Dedi ki): Bize **Abdül-âzîz (yâni İbni Muhammed)** o da **Alâ'dan**, o da **babasından**, o da **Ebû Hüreyre'den** naklen rivayet etti ki, Resûlullah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem): «**Hezeyan konuşmayın (kötü konuşmayın)!** Birbirinize sırt çevirmeyin! Başkalarının konuştuğunu dinlemeyin! Biriniz diğerinin satışı üzerine satış yapmasın! Kardeş olun ey Allah'ın kulları!» buyurmuşlar.

۳۰- (...) حَدَّثَنَا إِسْحَقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ، أَخْبَرَنَا جَرِيرٌ عَنِ الْأَعْمَشِ، عَنْ أَبِي صَالِحٍ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «لَا تَحَاسَدُوا، وَلَا تَبَاغَضُوا، وَلَا تَجَسَّسُوا، وَلَا تَحَسَّسُوا، وَلَا تَنَاجَشُوا، وَكُونُوا عِبَادَ اللَّهِ إِخْوَانًا».

30- (...) Bize Ishâk b. İbrahim rivayet etti. (Dedi ki): Bize Cerîr, o da Â'meş'den, o da Ebû Sâlih'den, o da Ebû Hüreyre'den naklen haber verdi. Şöyle demiş: Resûlullah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem):

«Birbirinize hasedlik çekmeyin! Birbirinize buğz etmeyin! Tecessüsde ulunmayın! Başkalarının konuştuğunu dinlemeyin! Müşteri kızıştırmayı da yapmayın! Kardeş olun ey Allah'ın kulları!» buyurdular.

(...) حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ الْحُلَوَانِيُّ وَعَلِيُّ بْنُ نَضْرِ الْجَهْضَمِيُّ^(۲) قَالَا: حَدَّثَنَا وَهْبُ بْنُ جَرِيرٍ، حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنِ الْأَعْمَشِ، بِهَذَا الْإِسْنَادِ «لَا تَقَاطَعُوا، وَلَا تَدَابَرُوا، وَلَا تَبَاغَضُوا، وَلَا تَحَاسَدُوا، وَكُونُوا^(۳) إِخْوَانًا كَمَا أَمَرَكُمُ اللَّهُ».

(...) Bize Hasen b. Aliy EI-Hulvânî “VE” Aliy b. Nasr EI-Cehdamî rivayet ettiler. (Dediler ki): Bize Vehb b. Cerîr rivayet etti. (Dedi ki): Bize Şu'be, o da Â'meş'den (bu isnâdla)

«Birbirinizle sileyi kesmeyin! Birbirinize sırt çevirmeyin! Birbirinize buğz etmeyin! Birbirinize hasedlik çekmeyin! Allah'ın size emrettiği gibi kardeş olun!» şeklinde rivayette bulundu.

Not: بِهَذَا الْإِسْنَادِ: bu isnâdla: kelimesi geçtiği zaman yukarıdaki hadise bakılır. Bu kelimenin geçtiği yere kadar olan raviler farklı olur. Bundan sonraki raviler aynı olur. Onların isimlerini tekrar zikretmemek için bu isnadla kelimesi kullanılır. Yani; **1.senet;** Hasen b. Aliy EI-Hulvânî - Vehb b. Cerîr - Şu'be - Â'meş - Ebû Sâlih ve Ebû Hüreyre **2.senet;** Aliy b. Nasr EI-Cehdamî - Vehb b. Cerîr - Şu'be - Â'meş - Ebû Sâlih ve Ebû Hüreyre var kabul edilir.

۳۱- (...) وَحَدَّثَنِي أَحْمَدُ بْنُ سَعِيدٍ الدَّارِمِيُّ، حَدَّثَنَا حَبَّانُ حَدَّثَنَا وَهْبٌ، حَدَّثَنَا سُهَيْلٌ عَنْ أَبِيهِ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: «لَا تَبَاغَضُوا، وَلَا تَدَابَرُوا، وَلَا تَنَافَسُوا، وَكُونُوا عِبَادَ اللَّهِ إِخْوَانًا».

31- (...) Bana Ahmed b. Saîd Ed-Dârimî de rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Habbân rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Vüheyb rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Süheyl, o da babasından, o da Ebû Hüreyre'den, o da Peygamber (Sallallahü Aleyhi ve Sellem)'den naklen rivayet etti: «Birbirinize buğz etmeyin! Birbirinize sırt çevirmeyin! Birbirinize münâfese yapmayın! Kardeş olun ey Allah'ın kulları!» buyurmuşlar.

Tecessüs: Casusluk etmek, başkalarının gizli şeylerini araştırmaktır. Bu kelime ekseriyetle şerh hususunda kullanılır. Gizli şerrin sahibine casus derler. Nitekim hayrı gizleyene de namus denilir.

Tahassüs: Başkalarının sözünü dinlemektir. Bazıları; tecessüs bir sırrı başkası için dinlemektir, tahassüs ise kendisi için dinlemektir, demiş. Bir takımları her ikisinin aynı mânâyâ geldiğini ve ikisinin de bilinmeyen hal ve haberleri Öğrenmek istemek mânâsına geldiğini söylemişlerdir.

Tenâfüs ve münâfese; bir şeyin yalnız kendisinde olmasını istemektir.

Hücr: Çirkin söz mânâsına gelir.

(۱۰) باب تحریم ظلم المسلم
وخذله واحتقاره ودمه وعرضه وماله

۳۲- (۲۵۶۴) حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مَسْلَمَةَ بْنُ قَعْنَبٍ، حَدَّثَنَا دَاوُدُ (يَعْنِي ابْنَ قَيْسٍ) عَنْ أَبِي سَعِيدٍ، مَوْلَى عَامِرِ بْنِ كُرَيْزٍ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «لَا تَحَاسَدُوا، وَلَا تَنَاجَشُوا، وَلَا تَبَاغَضُوا، وَلَا تَدَابَرُوا، وَلَا يَبْغِ بَعْضُكُمْ عَلَى بَعْضٍ وَكُونُوا عِبَادَ اللَّهِ إِخْوَانًا الْمُسْلِمُ أَخُو الْمُسْلِمِ لَا يَظْلِمُهُ، وَلَا يَخْذُلُهُ، وَلَا يَحْقِرُهُ التَّقْوَى هَهْنَا». وَيُشِيرُ إِلَى صَدْرِهِ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ (۴): «يَحْسِبُ امْرَأً مِنَ الشَّرِّ أَنْ يَحْقِرَ أَخَاهُ الْمُسْلِمَ. كُلُّ الْمُسْلِمِ عَلَى الْمُسْلِمِ حَرَامٌ، دَمُهُ وَمَالُهُ وَعَرْضُهُ».

10- Müslümana Zulüm ve Tahkir Terzil Etmenin, Kanının, İrzinin ve Malının Haram Kılınması Babı

32- (2564) Bize Abdullah b. Mesleme b. Ka'neb rivayet etti. (Dedi ki): Bize Dâvud (vâni İbni Kays) o da Âmir b. Küreyz'in azatlısı Ebû Saîd'den, o da Ebû Hüreyre'den naklen rivayet etti. (Şöyle demiş): Resûlüllah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem): «Birbirinize hasedlik çekmeyin! Müşteri kızıştırmayın! Birbirinize buğzetmeyin! Birbirinize sırt cevirmeyin! Biriniz diğerinin pazarlığı üzerine satış yapmasın! Kardeş olun ey Allah'ın kulları! Müslüman müslümanın kardeşidir. Ona zulmetmez; onu yardımsız bırakmaz, onu tahkir etmez. —Üç defa kalbine işaret ederek—Takva şuradadır. Kişiye kötülük namına müs-lüman kardeşini tahkir etmesi kâfidir. Müslümanın her şeyi, kanı, malı ve İrzı müslümana haramdır.» buyurdular.

ظلم = Zulm etmek

وخذله = Hazlihi= Yardımsız bırakmak

واحتقاره = İhtikar= Tahkir etmek, hakir görmek

ودمه = Kan عرضة = Irz وماله = Malı

تحریم = Haram kılmak

Bu hadiste altı çizili lafızların sigaları önemli ...meyin, ...mayın ile ...mez, ...maz lafızları

۳۳- (...) حَدَّثَنِي أَبُو الطَّاهِرِ، أَحْمَدُ بْنُ عَمْرٍو بْنِ سَرْجٍ، حَدَّثَنَا ابْنُ وَهْبٍ عَنْ أُسَامَةَ (وَهُوَ ابْنُ زَيْدٍ) أَنَّهُ سَمِعَ أَبَا سَعِيدٍ، مَوْلَى عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَامِرِ بْنِ كُرَيْزٍ يَقُولُ: سَمِعْتُ أَبَا هُرَيْرَةَ يَقُولُ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ، فَذَكَرَ نَحْوَ حَدِيثِ دَاوُدَ وَزَادَ وَنَقَصَ وَمِمَّا زَادَ فِيهِ: «إِنَّ اللَّهَ لَا يَنْظُرُ إِلَى أَجْسَادِكُمْ وَلَا إِلَى صُورِكُمْ، وَلَكِنْ يَنْظُرُ إِلَى قُلُوبِكُمْ» وَأَشَارَ بِأَصَابِعِهِ إِلَى صَدْرِهِ.

33- (...) Bana Ebû't-Tâhir Ahmed b. Amr b. Şerh rivayet etti. (Dedi d): Bize İbni Vehb o da Üsâme'den (bu zat İbnü Zeyd'dir) rivayet etti. O da Abdullah b. Amir b. Küreyz'in azatlısı Ebû Saîd'i şöyle derken işitmiş: Ben Ebû Hüreyre'yi şunu söylerken dinledim: Resûlüllah (Sallallahü Aleyhi ve Seilem) buyurdular ki... Ravi Davud'un hadîsi gibi nakletmiş, biraz ziyâde ve noksan yapmıştır. Yaptığı ziyâdeden biri şudur: «Şüphesiz ki, Allah sizin bedenlerinize ve suretlerinize bakmaz, lâkin kalblerinize bakar.» Ve parmaklarıyla göğsüne işaret etmiştir.

۳۴- (...) حَدَّثَنَا عَمْرُو النَّاقِدُ حَدَّثَنَا كَثِيرُ ابْنِ هِشَامٍ، حَدَّثَنَا جَعْفَرُ بْنُ بُرْقَانَ عَنْ يَزِيدَ بْنِ الْأَصَمِّ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «إِنَّ اللَّهَ لَا يَنْظُرُ إِلَى صُورِكُمْ وَأَمْوَالِكُمْ. وَلَكِنْ يَنْظُرُ إِلَى قُلُوبِكُمْ وَأَعْمَالِكُمْ».

34- (...) Bize Amru'n-Nâkîd rivayet etti. (Dedi ki): Bize Kesîr b. Hişâm rivayet etti, (Dedi ki): Bize Ca'fer b. Burkan, o da Yezîd b. Esam'dan, o da Ebû Hüreyre'den naklen rivayet etti. (Şöyle demiş): Resûlüllah (Sallallahü Aleyhi ve Seilem): «Şüphesiz ki, Allah sizin suretlerinize ve mallarınıza bakmaz; lâkin kalblerinize ve amellerinize bakar. Buyurdular. Müslümanın müslümanla kardeş olduğunu evvelce izah etmiştik,

Not: 1. ravi عَمْرُو النَّاقِدُ Amru'n-Nâkîd ismindeki Amrun sonunda vav harfi vardır. Bu vav harfi "VE" bağlacı ile karıştırılmamalı. Aksi halde senette çatallaşma var diye yanlış hesaplama yapılabilir.

28.11.2017 / HAFTA 11 / DERS 1

(۱۱) باب النهي عن الشحناء والتهاجر

۳۵- (۲۵۶۵) حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ عَنْ مَالِكِ بْنِ أَنَسٍ، فِيمَا قُرِئَ عَلَيْهِ، عَنْ سُهَيْلٍ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «تُفْتَحُ أَبْوَابُ الْجَنَّةِ يَوْمَ الْإِثْنَيْنِ، وَيَوْمَ الْخَمِيسِ، فَيُغْفَرُ لِكُلِّ عَبْدٍ لَا يُشْرِكُ بِاللَّهِ شَيْئًا إِلَّا رَجُلًا كَانَتْ بَيْنَهُ وَبَيْنَ أَخِيهِ شَحْنَاءٌ، فَيُقَالُ: أَنْظَرُوا هَذَيْنِ حَتَّى يَصْطَلِحَا أَنْظَرُوا هَذَيْنِ حَتَّى يَصْطَلِحَا».

11- Düşmanlığın ve Birbirini Terketmenin Nehyi Babı

35- (2565) Bize Kuteybe b. Saîd, o da Mâlik b. Enes'den, ona okunanlar meyanında Süheyl'den, o da babasından, o da Ebû Hureyre'den naklen rivayet etti ki, Resûlüllah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuşlar:

«Cennet kapıları pazartesi ve perşembe günleri açılır. Ve Allah'a hiçbir şeyi şerik koşmayan her kula (günahları) mağfiret buyrulur. Yalnız din kardeşi ile aralarında düşmanlık bulunan kimse müstesna! (Onlar hakkında) şu iki kişiye **barışincaya** kadar mühlet verin! Şu iki kişiye **barışincaya** kadar mühlet verin! Şu iki kişiye **barışincaya** kadar mühlet verin! denilir.»

(...) حَدَّثَنِي زُهَيْرُ بْنُ حَرْبٍ، حَدَّثَنَا جَرِيرٌ. وَحَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ وَأَحْمَدُ بْنُ عَبْدِ الصَّبِيِّ عَنْ عَبْدِ الْعَزِيزِ الدَّرَاوَرْدِيِّ كِلَاهُمَا عَنْ سُهَيْلٍ، عَنْ أَبِيهِ، بِإِسْنَادِ مَالِكٍ نَحْوَ حَدِيثِهِ غَيْرَ أَنَّ فِي حَدِيثِ الدَّرَاوَرْدِيِّ: «إِلَّا الْمُتَهَاجِرَيْنِ» مِنْ رِوَايَةِ ابْنِ عَبْدِ وَقَالَ قُتَيْبَةُ: «إِلَّا الْمُتَهَاجِرَيْنِ».

(...) Bana buhadîsi Züheyr b. Harb rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Cerir rivayet etti. “H” tahvil sigası Bize Kuteybe b.” Saîd “VE” Ahmed b. Abdete Dabbî de o da Abdü'l-Aziz Ed Derâverdî'den rivayet ettiler. Her iki râvi Süheyl'den o da babasından naklen Mâlik'in isnadiyle onun hadîsi gibi rivayette bulunmuşlar, yani Derâverdî'nin hadîsinde ibni Abde'nin rivayetinden olmak üzere: birbirini terk eden iki kişi.... Demiş, Kuteybe ise : -Yalnız birbirlerine çirkin söz söyleyen iki kişi müstesna!» demiştir.

۳۶- (...) حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي عُمَرَ، حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ مُسْلِمِ بْنِ أَبِي مَرْيَمَ، عَنْ أَبِي صَالِحٍ. سَمِعَ أَبَا هُرَيْرَةَ رَفَعَهُ مَرَّةً قَالَ: «تُعْرَضُ الْأَعْمَالُ فِي كُلِّ يَوْمٍ خَمِيسٍ وَإِثْنَيْنِ، فَيُغْفَرُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ فِي ذَلِكَ الْيَوْمِ لِكُلِّ امْرِئٍ لَا يُشْرِكُ بِاللَّهِ شَيْئًا، إِلَّا امْرَأً كَانَتْ بَيْنَهُ وَبَيْنَ أَخِيهِ شَحْنَاءٌ، فَيُقَالُ ارْكُوا هَذَيْنِ حَتَّى يَصْطَلِحَا، ارْكُوا هَذَيْنِ حَتَّى يَصْطَلِحَا»^(۱).

36- (...) Bize İbni Ebî Ömer rivayet etti. (Dedi ki): Bize Süfyân, o da Müslim b. Ebî Mervem'den, o da Ebû Sâlih'den naklen rivayet etti. Ebû Salih, Ebû Hureyre'yi bir defa **mertu** olarak şunu söylerken işitmiş:

«Ameller her perşembe ve pazartesi günleri Allah'a arz olunur. Ve o gün Allah (Azzeve Celle) Allah'a hiç bir şeyi şerik koşmayan herkesi af buyurur. Yalnız din kardeşi ile aralarında düşmanlık bulunan kimse müstesna! (Bunlar hakkında) bu iki kişiye **barışincaya kadar** mühlet varin! Bu iki kişiye barışincaya kadar mühlet verin! denilir.»

(...) حَدَّثَنَا أَبُو الظَّاهِرِ وَعَمْرُو بْنُ سَوَادٍ قَالَا: أَخْبَرَنَا ابْنُ وَهْبٍ، أَخْبَرَنَا مَالِكُ بْنُ أَنَسٍ عَنْ مُسْلِمِ بْنِ أَبِي مَرْيَمَ، عَنْ أَبِي صَالِحٍ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «تُعْرَضُ أَعْمَالُ النَّاسِ فِي كُلِّ جُمُعَةٍ مَرَّتَيْنِ، يَوْمَ الْإِثْنَيْنِ وَيَوْمَ الْخَمِيسِ، فَيُغْفَرُ لِكُلِّ عَبْدٍ مُؤْمِنٍ، إِلَّا عَبْدًا بَيْنَهُ وَبَيْنَ أَخِيهِ شَحْنَاءٌ فَيُقَالُ: ارْكُوا، أَوْ ارْكُوا هَذَيْنِ حَتَّى يَفْتَلِحَا»^(۲).

(...) Bize Ebû't-Tâhir “VE” Amr b. Sevvâd rivayet ettiler. (Dediler ki): Bize ibnü Vehb haber verdi. (Dedi ki): Bize Mâlik b. Enes, o da Müslim b. Ebî Mervem'den, o da Ebû Sâlih'den, o da Ebi Hureyre'den Resûlüllah (Sallallahü Aleyhi ve Sellemi'den naklen haber verdi. Şöyle buyurmuşlar: «İnsanların amelleri pazartesi ve perşembe günleri olmak üzere her hafta İki defa arz olunur ve her mü'min kula mağfiret buyrulur. Yalnız dîn kardeşi ile aralarında düşmanlık bulunan kul müstesna! (Onlar hakkında) Bu iki kişiyi (barışa) dönünceye kadar bırakın! Yahut mühlet verin! denilir.»

(۱۲) باب في فضل الحب في الله

۳۷- (۲۵۶۶) حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ عَنْ مَالِكِ

ابْنِ أَنَسٍ، فِيمَا قُرِئَ عَلَيْهِ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ مَعْمَرٍ، عَنْ أَبِي الْحُبَابِ، سَعِيدِ ابْنِ يَسَارٍ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «إِنَّ اللَّهَ يَقُولُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ: أَيْنَ الْمُتَحَابُّونَ بِجَلَالِي. الْيَوْمَ أَظْلَهُمْ فِي ظِلِّي، يَوْمَ لَا ظِلَّ إِلَّا ظِلِّي».

12- Allah İçin Sevmenin Fazileti Hakkında Bir Bab

37-(2566) Bize Kuteybe ibn Said rivayet etti, o da Mâlik ibn Enes'ten ona okunanlar meyanında o da Abdillâh ibn Abdîrrahman ibn Ma'mer'den o da Ebi-l Hubab Said ibn Yesar'dan o da Ebu Hureyre (r.a)'tan rivayet edildiğine göre, Resulullah (s.a.v.) şöyle buyurmaktadır: “Doğrusu Yüce Allah, kıyamet gününde: “Sırf Benim azametim (ve taatım) için birbirini sevenler nerededirler? Benim gölgemden başka hiçbir gölge bulunmayan bugünde ben onları kendi gölgede gölgelendiririm” buyurur.

NOT: Ebi-l Hubab Said ibn Yesar (Hubab'ın babası, Yesar'ın oğlu Said)

Ebi-l Hubab; künye

Said: Ravinin ismi

İbn; oğlu

Yesar; babasının ismi

5 Ravili sened Hümasi

۳۸- (۲۵۶۷) حَدَّثَنِي عَبْدُ الْأَعْلَى بْنُ حَمَادٍ.

حَدَّثَنَا حَمَادُ بْنُ سَلَمَةَ عَنْ ثَابِتٍ، عَنْ أَبِي رَافِعٍ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ: «أَنَّ رَجُلًا زَارَ أَخَا لَهُ فِي قَرْيَةٍ أُخْرَى، فَأَرْصَدَ اللَّهُ لَهُ، عَلَى مَذْرَجَتِهِ، مَلَكًا، فَلَمَّا أَتَى عَلَيْهِ قَالَ: أَيْنَ تُرِيدُ؟ قَالَ: أُرِيدُ أَخَا لِي فِي هَذِهِ الْقَرْيَةِ، قَالَ: هَلْ لَكَ عَلَيْهِ مِنْ نِعْمَةٍ تَرَبُّهَا؟ قَالَ: لَا، غَيْرَ أَنِّي أَحْبَبْتُهُ فِي اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ قَالَ: فَإِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكَ بِأَنَّ اللَّهَ قَدْ أَحَبَكَ كَمَا أَحْبَبْتُهُ فِيهِ».

38- (2567) Bana Abdü'l-A'lâ b. Hammad rivayet etti. (Dedi ki): Bize Hammad b. Seleme o da Sâbit'ten, o da Ebû Râfi'den, o da Ebû Hüreyre'-den, o da Peygamber (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) 'den naklen rivayet etti ki: «Bir adam başka bir köydeki kardeşini zivaret etmiş. Bunun üzerine Allah onun için yoluna bir gözcü melek oturtmuş. Adam meleğin yanına gelince (ona):

— Nereye gitmek istiyorsun? diye sormuş. Adam:

— Su köydeki kardeşime gitmek istiyorum! cevâbını vermiş. Melek:

— Onun üzerinde ıslâhına çalıştığın bir nimetin var mı? diye sormuş. Adam:

— Hayır! Şu kadar var ki, ben onu Allah (Azze ve Celle) için sevdim, cevabını vermiş. Melek:

— O halde ben senin o kardeşini Allah için sevdiğin gibi, Allah da seni sevdiğini bildirmek üzere Allah'ın sana gönderdiği elçiyim.» demiş.

(...) قَالَ الشَّيْخُ أَبُو أَحْمَدَ: أَخْبَرَنِي أَبُو بَكْرٍ، مُحَمَّدُ بْنُ زَنْجُوَيْةَ الْقُشَيْرِيُّ، حَدَّثَنَا عَبْدُ الْأَعْلَى بْنُ حَمَادٍ، حَدَّثَنَا حَمَادُ بْنُ سَلَمَةَ، بِهَذَا الْإِسْنَادِ، نَحْوَهُ.

(...) Şeyh Ebû Ahmed demiş ki: Bana Ebû Bekr Muhammed b. Zen-cûyete'l-Kuşeyrî haber verdi, (Dedi ki): Bize Abdü'l-A'lâ b. Hammad rivayet etti. (Dedi ki): Bize Hammad b. Seleme bu isnadla bu hadîsin benzerini rivayet etti.

Not: (Bu isnadla derken: 38. hadisin ravilerinden hammad b. Seleme'ye kadar raviler değişik olur. Hammad b. Seleme ile birlikte, Sâbit, Ebû Râfi', Ebû Hüreyre ravileri aynı olur. Bu isnadla kelimesi hammad b. Seleme'den sonra gelen ravileri saymaya gerek bırakmaz. Yukarıdaki aynı ravilerin geldiğini anlarız.)

(۱۳) باب فضل عيادة المريض

۳۹- (۲۵۶۸) حَدَّثَنَا سَعِيدُ بْنُ مَنْصُورٍ وَأَبُو الرَّبِيعِ الزَّهْرَانِيُّ، قَالَا: حَدَّثَنَا حَمَّادُ (يَعْنِي ابْنَ زَيْدٍ) عَنْ أَبِي أَيُّوبَ، عَنْ أَبِي قِلَابَةَ، عَنْ أَبِي أَسْمَاءَ، عَنْ ثَوْبَانَ (قَالَ أَبُو الرَّبِيعِ: رَفَعَهُ إِلَى النَّبِيِّ ﷺ) وَفِي حَدِيثِ سَعِيدٍ: قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «عَائِدُ الْمَرِيضِ فِي مَخْرَقَةِ الْجَنَّةِ حَتَّى يَرْجِعَ»^(۱).

13- Hasta Dolaşmanın Fazileti Babı

39- (2568) Bize **Saîd b. Mensur** “VE” **Ebû'r-Râbi'a Zehrânî** rivayet ettiler. (Dediler ki): Bize **Hammad (vâni İbni Zeyd)** o da **Eyyûb'dan**, o da **Ebû Kılâbe'den**, o da **Ebû Esmâ'dan**, o da **Sevban'dan** naklen rivayet etti. Ebû'r-Râbi': Onu Peygamber (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) 'e ref etti, dedi. Saîd'in hadîsinde ise: (Dedi ki): Resûlullah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) : «Hastayı dolaşan, geri donünceye kadar cennetin hurmalık yolundadır.» Buyurdular, denilmiştir.

۴۰- (...) حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ يَحْيَى، التَّمِيمِيُّ، أَخْبَرَنَا هُشَيْمٌ عَنْ خَالِدٍ، عَنْ أَبِي قِلَابَةَ، عَنْ أَبِي أَسْمَاءَ، عَنْ ثَوْبَانَ، مَوْلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «مَنْ عَادَ مَرِيضًا، لَمْ يَزَلْ فِي حُرْقَةِ الْجَنَّةِ حَتَّى يَرْجِعَ»^(۲).

40- (...) Bize **Yahya b. Yahya Et-Temîmî** rivayet etti. (Dedi ki) : Bize **Hüseyim Hâlid'den**, o da **Ebû Kılâbe'den**, o da **Ebû Esmâ'dan**, o da Resûlullah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem)Yin azatlısı Sevban'dan naklen haber verdi. Sevhan şöyle demiş: Resûlullah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem): «Her kim bir hastayı dolaşırsa, donünceye kadar cennetin hurmalarındadır.» buyurdular.

UYARI: İşaretlenmiş bölümlerin Arapça ve Türkçe karşılıkları iyi öğrenilmeli.

۴۱- (...) حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ حَبِيبٍ الْحَارِثِيُّ، حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ زُرَيْعٍ، حَدَّثَنَا خَالِدٌ عَنْ أَبِي قِلَابَةَ، عَنْ أَبِي أَسْمَاءَ الرَّحْبِيِّ، عَنْ ثَوْبَانَ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: «إِنَّ الْمُسْلِمَ إِذَا عَادَ أَخَاهُ الْمُسْلِمَ، لَمْ يَزَلْ فِي حُرْقَةِ الْجَنَّةِ حَتَّى يَرْجِعَ».

41- (...) Bize **Yahya b. Habib El-Hârisî** rivayet etti. (Dedi ki): Bize **Yezid b. Zürey'** rivayet etti. (Dedi ki): Bize **Hâlid**, o da **Ebû Kılâbe'den**, o da **Ebû Esma' Er-Rahabî'den**, o da **Sevban'dan**, o da Peygamber Sallallah'u Aleyhi ve Sellem)'den naklen rivayet etti. (Şöyle buyurmuşlar):

«Gerçekten Müslüman kardeşi müslüman dolaştığı vakit, donünceye kadar cennetin hurmalarındadır.»

۴۲- (...) حَدَّثَنَا أَبُو بَكْرِ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ وَزُهَيْرُ بْنُ حَرْبٍ، جَمِيعًا عَنْ يَزِيدَ (وَاللَّفْظُ لِزُهَيْرٍ) حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ هَارُونَ، أَخْبَرَنَا عَاصِمُ الْأَخْوَلُ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ زَيْدٍ (وَهُوَ أَبُو قِلَابَةَ)، عَنْ أَبِي الْأَشْعَثِ الصَّنْعَانِيِّ، عَنْ أَبِي أَسْمَاءَ الرَّحْبِيِّ، عَنْ ثَوْبَانَ، مَوْلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «مَنْ عَادَ مَرِيضًا، لَمْ يَزَلْ فِي حُرْقَةِ الْجَنَّةِ» قِيلَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ وَمَا حُرْقَةُ الْجَنَّةِ؟ قَالَ: «جَنَاهَا».

42-Bize **Ebû Bekr b. Ebî Şeybe** “VE” **Züheyr b. Harb** hep birden **Yezid'den** rivayet ettiler. Lâfız Züheyr'indir. (Dediler ki): Bize **Yezid b. Hârûn** rivayet etti. (Dedi ki): Bize **Âsim El-Ahvel**, o da **Abdullah b. Zeyd'den** (bu zat Ebû Kılâbe'dir), o da **Ebû'l-Eş'as Es-San'ânî'den**, o da **Ebû Esma Er-Rahabî'den**, o da Resûlullah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem)'m azatlısı Sevban'dan, o da Resûlullah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem)den naklen haber verdi. (Şöyle buyurmuşlar):

«Bir kimse bir hastayı dolaşırsa, cennetin hurfesinde olur.» — Yâ Resûlallah! Cennetin hurfesi nedir? diye sorulmuş. «Onun devşirilmiş yemişidir.» buyurmuşlar.

(...) حَدَّثَنِي سُؤَيْدُ بْنُ سَعِيدٍ، حَدَّثَنَا مَرْوَانُ
ابْنُ مُعَاوِيَةَ عَنْ عَاصِمِ الْأَخُولِ، بِهَذَا الْإِسْنَادِ.

(...) Bana **Süveyd b. Saîd** rivayet etti. (Dedi ki) :
Bize **Mervân b. Muâviye**, o da **Âsim El-Ahvel'den** bu isnadla rivayette bulundu

٤٣- (٢٥٦٩) حَدَّثَنِي مُحَمَّدُ بْنُ حَاتِمٍ بْنُ
مَيْمُونٍ، حَدَّثَنَا بِهِزُّ، حَدَّثَنَا حَمَادُ بْنُ سَلَمَةَ عَنْ
ثَابِتٍ، عَنْ أَبِي رَافِعٍ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، قَالَ: قَالَ:
رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ يَقُولُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ:
يَا بَنَ آدَمَ مَرِضْتُ فَلَمْ تَعُدْنِي، قَالَ: يَا رَبِّ كَيْفَ
أَعُوذُكَ؟ وَأَنْتَ رَبُّ الْعَالَمِينَ، قَالَ: أَمَا عَلِمْتَ أَنَّ
عَبْدِي فُلَانًا مَرِضَ فَلَمْ تَعُدَّهُ أَمَا عَلِمْتَ أَنَّكَ لَوْ عُدْتَهُ
لَوَجَدْتَنِي عِنْدَهُ؟ يَا بَنَ آدَمَ اسْتَظَعَمْتُكَ فَلَمْ تُطْعِمْنِي،
قَالَ: يَا رَبِّ وَكَيْفَ أَطْعِمُكَ؟ وَأَنْتَ رَبُّ الْعَالَمِينَ،
قَالَ: أَمَا عَلِمْتَ أَنَّهُ اسْتَظَعَمَكَ عَبْدِي فُلَانٌ فَلَمْ
تُطْعِمْهُ؟ أَمَا عَلِمْتَ أَنَّكَ لَوْ أَطْعَمْتَهُ لَوَجَدْتَ ذَلِكَ
عِنْدِي؟ يَا بَنَ آدَمَ اسْتَسْقَيْتُكَ فَلَمْ تَسْقِنِي قَالَ: يَا رَبِّ
كَيْفَ أَسْقِيكَ؟ وَأَنْتَ رَبُّ الْعَالَمِينَ قَالَ: اسْتَسْقَاكَ
عَبْدِي فُلَانٌ فَلَمْ تَسْقِهِ، أَمَا إِنَّكَ لَوْ سَقَيْتَهُ وَجَدْتَ
ذَلِكَ عِنْدِي».

43- (2569) Bana **Muhammed b. Hatim b. Mevmun** rivayet etti. (Dedi ki): Bize **Behz** rivayet etti. (Dedi ki): Bize **Hammad b. Seleme**, o da **Sâbit'den**, o da **Ebû Râfi'den**, o da **Ebû Hüreyre'den** naklen rivayet etti. (Şöyle demiş): Resûlullah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) buyurdular ki:

«Şüphesiz Allah (Azze ve Celle) kıyamet gününde: **Ey âdemoğlu! Ben hasta oldum da sen beni dolaşmadın! diyecek.** Âdemoğlu:

— Yâ Rabbi! Ben seni nasıl dolaşabilirim. Sen âlemlerin Rabbisin! cevabını verecek.

Teâlâ Hazretleri:

— Bilmez miydin ki, filân kulum hasta oldu. Sen onu dolaşmadın. Bilmez miydin ki, onu dolaşmış olsan, beni onun yanında bulurdun, buyuracak. Ey âdemoğlu! Senden yiyecek istedim; beni doyurmadın! diyecek. Âdemoğlu:

— Yârabbi! Seni nasıl doyurabilirim ki! Sen âlemlerin Rabbisin! diyecek. Teâlâ hazretleri:

— Bilmez misin ki, filân kulum senden yiyecek istedi, sen onu doyusaydın. Bilmez miydin ki, onu doyurmuş olsan; bunu benim nezdîmde bulacaktın! buyuracak.

— Ey Âdemoğlu!

Senden su istedim; beni sulamadın! Diyecek. Âdemoğlu:

— Yâ Rabbi! Ben seni nasıl sularım! Sen âlemlerin Rabbisin! cevabını ecek. Teâlâ Hazretleri:

Filân kulum senden su istedi; ona su vermedin!

Onu sulamış olsaydın bunun karşılığını benim nezdimde bulurdun! buyuracaktır.»

29.11.2017 / HAFTA 11 / DERS 2

(١٤) باب ثواب المؤمن فيما يصيبه من مرض أو حزن أو نحو ذلك، حتى الشوكة يشاكها

٤٤- (٢٥٧٠) حَدَّثَنَا عُثْمَانُ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ
وَإِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ (قَالَ إِسْحَاقُ: أَخْبَرَنَا، وَقَالَ
عُثْمَانُ: حَدَّثَنَا) جَرِيرٌ عَنِ الْأَعْمَشِ، عَنْ أَبِي
وَائِلٍ، عَنْ مَسْرُوقٍ، قَالَ: قَالَتْ عَائِشَةُ مَا رَأَيْتُ
رَجُلًا أَشَدَّ عَلَيْهِ الْوَجَعُ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ وَفِي
رِوَايَةِ عُثْمَانَ - مَكَانَ الْوَجَعِ - وَجَعًا. [خ٥٦٦]

14- Mü'mini Başına Gelen Hastalık, Üzüntü ve Buna Benzer Şeylerden Hatta Batan Dikenden Kazanacağı Sevab Babı

44- (2570) Rize **Osman b. Ebî Şeybe "VE" îshâk b. İbrahim** rivayet ettiler. **İshâk: Ahberenâ: Üsman ise: Haddesenâ** tabirlerini kullandılar. (Dediler ki): Bize **Cerîr** o da **A'meş'den**, o da **Ebû Vâil'den**, o da **Mesrûk'dan** naklen rivayet etti. (Demiş ki): **Âise** şunu söyledi: «Ben hastalığı Resûlullah. (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) 'in hastalığından daha şiddetli bir kimse görmedim.» **Osman'ın rivayetinde: «El-Vecu» yerine «Veccan» denilmiştir.**

(...) حَدَّثَنَا عُيَيْدُ اللَّهِ بْنُ مُعَاذٍ أَخْبَرَنِي أَبِي.
ح وَحَدَّثَنَا ابْنُ الْمُثَنَّى وَابْنُ بَشَّارٍ، قَالَا: حَدَّثَنَا
ابْنُ أَبِي عَدِيٍّ، ح وَحَدَّثَنِي بِشْرُ بْنُ خَالِدٍ، أَخْبَرَنَا
مُحَمَّدٌ (يَعْنِي ابْنَ جَعْفَرٍ) كُلُّهُمَا عَنْ شُعْبَةَ، عَنْ
الْأَعْمَشِ. ح وَحَدَّثَنِي أَبُو بَكْرِ بْنُ نَافِعٍ، حَدَّثَنَا عَبْدُ
الرَّحْمَنِ. ح وَحَدَّثَنَا ابْنُ نُمَيْرٍ، حَدَّثَنَا مُضْعَبُ بْنُ
الْمِقْدَامِ. كِلَاهُمَا عَنْ سُفْيَانَ، عَنِ الْأَعْمَشِ،
بِإِسْنَادٍ جَرِيرٍ، مِثْلَ حَدِيثِهِ.

(...) Bize Ubevdullah b. Muâz rivayet etti. (Dedi ki): Bana babam haber verdi. **H.**

Bize İbni Müsennâ "VE" İbni Bessâr da rivayet ettiler. (Dediler ki): Bize İbnü Ebî Adiy rivayet etti. **H.**

Bana Bişr b. Hâlid dahi rivayet etti. (Dedi ki): Bize Muhamrhed (vâni İbni Ca'fer) haber verdi. Bu râvilerin hepsi Su'be'den, o da A'meş'den naklen rivayet etmişlerdir. **H.**

Bana Ebû Bekr b. Nâfi' de rivayet etti, (Dedi ki):

Bize Abdurrah-man rivayet etti. **H.**

Bize İbnü Nümejr dahi rivayet etti. (Dedi ki):

Bize Mus'ab b. Mik-dam rivayet etti. Her iki râvi Süfvân'dan, o da A'meş'den Cerîr'in isnadiyle onun hadîsi gibi rivayette bulunmuşlardır.

Bu gibi karışık senetli hadislerin senetlerinin üzerinde fazla durmaya gerek yok.

(Saffet Hoca)

٤٥- (٢٥٧١) حَدَّثَنَا عُثْمَانُ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ
وَزُهَيْرُ بْنُ حَرْبٍ وَإِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ (قَالَ إِسْحَاقُ:
أَخْبَرَنَا، وَقَالَ الْآخَرَانِ: حَدَّثَنَا) جَرِيرٌ عَنِ
الْأَعْمَشِ، عَنْ إِبْرَاهِيمَ التَّيْمِيِّ، عَنِ الْحَارِثِ بْنِ
سُوَيْدٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ، قَالَ: دَخَلْتُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ
ﷺ وَهُوَ يُوعَكُ، فَمَسَسْتُهُ بِيَدِي، فَقُلْتُ:
يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّكَ لَتُوعَكُ وَغَكَا شَدِيدًا، فَقَالَ
رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «أَجَلْ، إِنِّي أُوْعَكُ كَمَا يُوعَكُ
رَجُلَانِ مِنْكُمْ» قَالَ: فَقُلْتُ: ذَلِكَ أَنَّ لَكَ أَجْرَيْنِ
فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «أَجَلْ» ثُمَّ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ
ﷺ: «مَا مِنْ مُسْلِمٍ يُصِيبُهُ أَدَى مِنْ مَرَضٍ فَمَا سِوَاهُ
إِلَّا حَظَّ اللَّهُ بِهِ سَيِّئَاتِهِ، كَمَا تَحْطُ الشَّجَرَةُ وَرَقَّهَا».

وَلَيْسَ فِي حَدِيثِ زُهَيْرٍ: فَمَسَسْتُهُ بِيَدِي.

[٥٦٦٧، ٥٦٦١، ٥٦٦٠، ٥٦٤٨، ٥٦٤٧خ]

45- (2571) Bize Osman b. Ebî Şeybe "VE" Züheyr b. Harb "VE" İshâk b. İbrahim rivayet ettiler. İshâk: Ahberanâ, ötekiler: Haddesenâ tâbirlerini kullandılar. (Dediler ki): Bize Cerîr o da A'meş'den, o da İbrahim Et-Teymî'den, o da Haris b. Süveyd'den, o da Abdullah'dan naklen rivayet etti, Abdullah şöyle demiş: Resûlullah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) 'in yanına girdim. Kendisi şiddetli hasta idi. Elimle ona dokundum. Ve:

— Yâ Resûlallah! Gerçekten sen şiddetli ıztırab nevbeti geçiriyorsun! dedim. Bunun üzerine Resûlullah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem):

«Evet! Ben sizden İki adamın nevbet geçirdiği gibi, şiddetli nevbet geçiriyorum.» Dedi. Ben:

— Bunun sebebi senin için iki ecir olmasıdır, dedim. Resûlullah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem):

«Evet!» dedi. Sonra Resûlullah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem): «Kendisine hastalık veya başka bir şeyden eza isabet eden hiç bîr Müslüman yoktur ki, Allah onunla günahlarını ağacın yapraklarını dök-tüğü gibi dökmesin!» Buyurdular.

Züheyr'in hadisinde: «Elimle ona dokundum...» Cümlesi yoktur.

(...) حَدَّثَنَا أَبُو بَكْرِ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ وَأَبُو كُرَيْبٍ،
قَالَا: حَدَّثَنَا أَبُو مُعَاوِيَةَ، ح وَحَدَّثَنِي مُحَمَّدُ ابْنُ
رَافِعٍ، حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ، حَدَّثَنَا سُفْيَانُ، ح وَحَدَّثَنَا
إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ، أَخْبَرَنَا عَيْسَى بْنُ يُونُسَ وَيَحْيَى
بْنُ عَبْدِ الْمَلِكِ بْنُ أَبِي غَنْيَةَ، كُلُّهُمْ عَنِ الْأَعْمَشِ،
بِإِسْنَادِ جَرِيرٍ نَحْوَ حَدِيثِهِ وَزَادَ فِي حَدِيثِ

أَبِي مُعَاوِيَةَ، قَالَ: «نَعَمْ، وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ مَا
عَلَى الْأَرْضِ مُسْلِمٌ».

(...) Bize **Ebû Bekr b. Ebî Şeybe** “VE” **Ebû Küreyb** rivayet ettiler. (Dediler ki): Bize **Ebû Muâviye** rivayet etti. **H.**

Bana **Muhanımed b. Râfi**’ de rivayet etti. (Dedi ki) : Bize **Abdürrez-zâk** rivayet etti. (Dedi ki): Bize **Süfyân** rivayet etti. **H.**

Bize **îshâk b. İbrahim** dahi rivayet etti. (Dedi ki) : Bize **İsa b. Yûnus** “VE” **Yahya b. Abdi'l-Melik b. Ebî Ganiyye** haber verdiler. Bu râvilerin hepsi **A'meş'den** Cerîr'in isnadiyle onun hadîsi gibi rivayette bulunmuşlardır.

Ebû Muâviye'nin hadîsinde:

«Evet! Nefsim (canım) yed-i kudretinde olan Allah'a yemin olsun! Yeryüzünde hiçbir Müslüman yoktur ki...» Buyurdu.» ziyâdesi vardır.

HADİSİN SENET ZİNCİRİ:

1.Snt: Ebû Bekr b. Ebî Şeybe-- **Ebû Muâviye-A'meş**
VE

2.Snt: Ebû Küreyb-- **Ebû Muâviye-- A'meş**

1.H tahvil sigası ile yeni senet başlıyor.

3.Snt: Muhanımed b. Râfi'-Abdürrezzâk-Süfyân- **A'meş**

2.H tahvil sigası ile yeni senet başlıyor.

4.Snt: **İshâk b. İbrahim**-- İsa b. Yûnus-- **A'meş**
VE

5.Snt: **İshâk b. İbrahim**-Yahya b. Abdi'l-Melik b. Ebî Ganiyye-**A'meş**

٤٦- (٢٥٧٢) حَدَّثَنَا زُهَيْرُ بْنُ حَرْبٍ وَإِسْحَاقُ
ابْنُ إِبْرَاهِيمَ جَمِيعًا عَنْ جَرِيرٍ قَالَ زُهَيْرٌ: حَدَّثَنَا
جَرِيرٌ عَنْ مَنْصُورٍ، عَنْ إِبْرَاهِيمَ، عَنِ الْأَسْوَدِ،
قَالَ: دَخَلَ شَبَابٌ مِنْ قُرَيْشٍ عَلَى عَائِشَةَ، وَهِيَ
بِمَنْى، وَهُمْ يَضْحَكُونَ، فَقَالَتْ: مَا يَضْحَكُكُمْ؟
قَالُوا: فُلَانٌ خَرَّ عَلَى^(١) طَنْبٍ فُسْطَاطٍ، فَكَادَتْ
عُقْفُهُ أَوْ عَيْنُهُ أَنْ تَذْهَبَ، فَقَالَتْ: لَا تَضْحَكُوا.
فَإِنِّي سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «مَا مِنْ مُسْلِمٍ
يُشَاكُ شَوْكَةً^(٢) فَمَا فَوْقَهَا، إِلَّا كُنِيََتْ لَهُ بِهَا دَرَجَةٌ،
وَمُجِيتٌ عَنْهُ بِهَا خَطِيئَةٌ».

46- (2572) Bize **Züheyr b. Harb** “VE” **İshâk b. İbrahim** hep birden **Cerîr'den** rivayet ettiler. **Züheyr** dedi ki: Bize **Cerîr, Mansûr'dan**, o da **İbrahim'den**, o da **Esved'den** naklen rivayet etti. Esved şöyle demiş: Âişe Minâ'da iken yanına Küreyş'den birtakım gençler girdi. Güllüyorlardı. Âişe:
— Niye güllüyorsunuz? diye sordu.
— Filân çadır ipinin üzerine düştü. Az daha boynunu yahut gözü gidiyordu, dediler.
Bunun üzerine Âişe:
— Gülmeyin! Çünkü ben Resûlullah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem): «Hiçbir Müslüman yoktur ki, (ayağına) bir diken veya ondan büyük birşey batsın da onun sebebiyle kendisine bir derece verilmesin ve bir günahı silinmesin!» buyururken işittim, dedi.

٤٧- (...) وَحَدَّثَنَا أَبُو بَكْرِ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ
وَأَبُو كُرَيْبٍ (وَاللَّفْظُ لَهُمَا)، ح وَحَدَّثَنَا إِسْحَاقُ
الْحَنْظَلِيُّ (قَالَ إِسْحَاقُ: أَخْبَرَنَا، وَقَالَ الْآخَرَانِ:
حَدَّثَنَا) أَبُو مُعَاوِيَةَ عَنِ الْأَعْمَشِ، عَنْ إِبْرَاهِيمَ،
عَنِ الْأَسْوَدِ، عَنْ عَائِشَةَ، قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ
ﷺ: «مَا يُصِيبُ الْمُؤْمِنَ مِنْ شَوْكَةٍ فَمَا فَوْقَهَا، إِلَّا
رَفَعَهُ اللَّهُ بِهَا دَرَجَةً، أَوْ حَطَّ عَنْهُ بِهَا خَطِيئَةٌ».

47- (...) Bize **Ebû Bekr b. Ebî Şeybe** “VE” **Ebû Küreyb** de rivayet ettiler. **Lâfız** her ikisininindir. **H.** Bize **İshâk El-Hanzalî** dahi rivayet etti. **İshâk** : **Ahberanâ; ötekiler** : **Haddesenâ tâbirlerini**

kullandılar. (Dediler ki) : Bize **Ebû Muâviye** o da **A'meş'den**, o da **İbrahim'den**, o da **Esved'den**, o da **Âişe'den** naklen rivayet etti. (Şöyle demiş): Resûlullah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem): «Mü'mine bir diken veya daha büyük bir şey İsabet ederse, Allah onun sebebiyle kendisini bir derece yükseltir. Yahut ondan bir günah silinir.» buyurdular.

٤٨- (...) حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ نُمَيْرٍ، حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بِشْرٍ، حَدَّثَنَا هِشَامٌ عَنْ أَبِيهِ، عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «لَا تُصِيبُ الْمُؤْمِنَ شَوْكَةٌ فَمَا فَوْقَهَا، إِلَّا قَصَّ اللَّهُ بِهَا مِنْ خَطِيئَتِهِ». [خ ٥٦٤٠]

48- (...) Bize **Muhammed h. Abdillan b. Nümevr** rivayet etti. Bize **Muhammed" b. Bişr** rivayet etti. (Dedi ki): Bize **Hişam** o da **babasından**, o da **Âişe'den** naklen rivayet etti. (Şöyle demiş): Resûlullah {Sallallahü Aleyhi ve Sellem): «Mü'mine bir diken veya daha büyük bir şey isabet ederse, Allah onun sebebiyle günâhından eksiltir.» buyurdular.

(...) حَدَّثَنَا أَبُو كُرَيْبٍ، حَدَّثَنَا أَبُو مُعَاوِيَةَ. حَدَّثَنَا هِشَامٌ بِهَذَا الْإِسْنَادِ.

(...) Bize **Ebû Küreyb** rivayet elti, (Dedi ki): Bize **Ebû Muâviye** (Dedi ki): Bize **Hişam** bu isnadla rivayette bulundu.

٤٩- (...) حَدَّثَنِي أَبُو الطَّاهِرِ، أَخْبَرَنَا ابْنُ وَهْبٍ، أَخْبَرَنِي مَالِكُ بْنُ أَنَسٍ وَيُونُسُ بْنُ زَيْدٍ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ، عَنْ عُرْوَةَ بْنِ الزُّبَيْرِ، عَنْ عَائِشَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «مَا مِنْ مُصِيبَةٍ يُصَابُ بِهَا الْمُسْلِمُ إِلَّا كُفِّرَ بِهَا عَنْهُ، حَتَّى الشَّوْكَةُ يُشَاكُّهَا».

49- (...) Bana **Ebû't-Tâhir** rivayet etti. (Dedi ki): Bize **İbnü Vehb** haber verdi, (Dedi ki): Bana **Mâlik b. Enes** "VE" **Yûnus b. Yezid**, o da **İbnü Şi-hab'dan**, o da **Urve b. Zübeyr'den**, o da **Âişe'den** naklen haber verdi ki, Resûlullah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem): «Müslümanın başına gelen hiçbir musibet yoktur ki, onun sebebiyle günahı affolunmasın.'Hattâ (ayağına) batan dikenle bile!» buyurmuşlar.

1.Senet: Ebû't-Tâhir--İbnü Vehb--Mâlik b. Enes - İbnü Şi-hab--Urve b. Zübeyr--Âişe

2.Senet: Ebû't-Tâhir--İbnü Vehb-- Yûnus b. Yezid --İbnü Şi-hab--Urve b. Zübeyr--Âişe

Mâlik b. Enes ve Yûnus b. Yezid hadisin çatallaştığı raviler. Her iki senette de ravi sayısı 6.

٥٠- (...) حَدَّثَنَا أَبُو الطَّاهِرِ، أَخْبَرَنَا ابْنُ وَهْبٍ، أَخْبَرَنِي مَالِكُ بْنُ أَنَسٍ عَنْ يَزِيدَ بْنِ خُصَيْفَةَ، عَنْ عُرْوَةَ بْنِ الزُّبَيْرِ، عَنْ عَائِشَةَ، زَوْجِ النَّبِيِّ ﷺ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «لَا يُصِيبُ الْمُؤْمِنَ مِنْ مُصِيبَةٍ، حَتَّى الشَّوْكَةِ، إِلَّا قُصَّ بِهَا مِنْ خَطَايَاهُ، أَوْ كُفِّرَ بِهَا مِنْ خَطَايَاهُ». لَا يَذَرِي يَزِيدُ أَتَيْتُهُمَا قَالَ: عُرْوَةُ.

50- (...) Bize **Ebû't-Tâhir** rivayet etti. (Dedi ki): Bize **İbnü Vehb** haber verdi. (Dedi ki): Bana **Mâlik b. Enes**, o da **Yezid b. Husayfe'den**, o da **Urve b. Zübeyr'den**, o da Peygamber {Sallallahü Aleyhi ve Sellem) 'in zevcesi **Âişe'den** naklen haber verdi ki, Resûlullah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem): «Mü'minin başına bir musibet gelir. Hatta (ayağına) diken batarsa, Allah onun sebebiyle günahlarını eksiltir. Yahut onun sebebiyle günahlarından bazıları örtbas edilir.» buyurmuşlar. Yezid Urve'nin bu iki cümleden hangisini söylediğini bilemiyor.

٥١- (...) حَدَّثَنِي حَرْمَلَةُ بْنُ يَحْيَى، أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ وَهَبٍ، أَخْبَرَنَا حَيُّوَةُ، حَدَّثَنَا ابْنُ الْهَادِ عَنْ أَبِي بَكْرِ بْنِ حَزْمٍ، عَنْ عَمْرَةَ، عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: «مَا مِنْ شَيْءٍ يُصِيبُ الْمُؤْمِنَ، حَتَّى الشُّوْكَةُ تُصِيبُهُ، إِلَّا كَتَبَ اللَّهُ لَهُ بِهَا حَسَنَةً، أَوْ حُطَّتْ عَنْهُ بِهَا خَطِيئَةٌ».

51- (...) Bana **Harmele b. Yahya** rivayet etti. (Dedi ki): Bize **Abdullah b. Vehb** haber verdi. (Dedi ki): Bize **Hayve** haber verdi. (Dedi ki): Bize **İbni Hâd**, o da **Ebû Bekr b. Hazm'den**, o da **Amra'dan**, o da **Âişe'den** naklen rivayet etti. (Şöyle demiş): Ben Resûlullah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem):

«Mü'minin başına gelen hiçbir şey, hattâ ayağına batan diken yoktur kî, Allah onun sebebiyle kendisine bir sevab yazmasın! Yahut onun sebebiyle kendisinden bir günah düşülmesin!» buyururken işittim.

٥٢- (٢٥٧٣) حَدَّثَنَا أَبُو بَكْرِ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ وَأَبُو كُرَيْبٍ، قَالَا: حَدَّثَنَا أَبُو أُسَامَةَ عَنْ الْوَلِيدِ بْنِ كَثِيرٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَمْرٍو بْنِ عَطَاءٍ، عَنْ عَطَاءِ بْنِ يَسَارٍ، عَنْ أَبِي سَعِيدٍ وَ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّهُمَا سَمِعَا رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: «مَا يُصِيبُ الْمُؤْمِنَ مِنْ وَصَبٍ، وَلَا نَصَبٍ، وَلَا سَقَمٍ، وَلَا حَزَنِ، حَتَّى الْهَمُّ يَهْمُهُ»^(١) إِلَّا كُفِّرَ بِهِ مِنْ سَيِّئَاتِهِ، [خ ٥٦٤١، ٥٦٤٢]

52- (2573) Bize **Ebû Bekr b. Ebî Şeybe** "VE" **Ebû Küreyb** rivayet ettiler. (Dediler ki): Bize **Ebû Üsâme** o da **Velid b. Kesir'den**, o da **Muhammed b. Amr b. Ata'dan**, o da **Ata' b. Yesâr'dan**, o da **Ebû Saîd** "VE" **Ebû Hüreyre'den** naklen rivayet etti. Ebû Saîd ile Ebû Hüreyre Resûlullah (Salîallahü Aleyhi ve Sellem)yi şöyle buyururken işitmişler: «Mü'minin başına sabit bir sızı veya bir meşakkat, bir hastalık, bir hüznün, hattâ kendini üzen bîr keder gelirse, onunla günahlarından bâzısı örtbas edilir.» **Not:** bu hadiste sahabe ravilerinde çatallaşma var. Senedin sonunda sahabeden 2 ravi var.

وَصَبٍ = sızı, نَصَبٍ = meşakkat, سَقَمٍ = hastalık, حَزَنِ = hüznün, الْهَمُّ يَهْمُهُ = üzüntü veren keder.

(٢٥٧٤) حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ وَأَبُو بَكْرِ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ كِلَاهُمَا عَنْ ابْنِ عُيَيْنَةَ (وَاللَّفْظُ لِقُتَيْبَةَ) حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ ابْنِ مُحَيْصِنٍ، شَيْخٍ مِنْ قُرَيْشٍ، سَمِعَ مُحَمَّدَ بْنَ قَيْسٍ بْنِ مَخْرَمَةَ يُحَدِّثُ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، قَالَ: لَمَّا نَزَلَتْ: ﴿مَنْ يَعْمَلْ سُوءًا يُجْزَ بِهِ﴾ [النساء: ١٢٣]، بَلَغَتْ مِنَ الْمُسْلِمِينَ مَبْلَغًا شَدِيدًا، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «قَارِبُوا وَسَدِّدُوا. فَفِي كُلِّ مَا يُصَابُ بِهِ الْمُسْلِمُ كَفَّارَةٌ حَتَّى النُّكْبَةِ يُنْكِبُهَا أَوْ^(٢) الشُّوْكَةُ يُشَاكِبُهَا^(٣)».

قَالَ مُسْلِمٌ هُوَ عَمْرُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ مُحَيْصِنٍ مِنْ أَهْلِ مَكَّةَ.

(2574) Bize **Kuteybe b. Saîd** "VE" **Ebû Bekr ibn Ebî Şeybe İkisi** birden **İbni Uyeyne'den** rivayet ettiler. **Lâfız** Kuteybe'nindir. (Dediler ki): Bize **Süfyan**, o da **Kureys'den bir şeyh olan İbnü Muhaysın'dan** rivayet etti. O da **Muhammed b. Kays b. Mahremey'i** o da **Ebû Hüreyre'den** naklen rivayet ederken dinlemiş. Ebû Hüreyre şöyle demiş «Her kim bir kötülük işlerse, onun sebebiyle ceza görür.» âyeti inince müslümanîara pek şiddetli tesir etti. Bunun üzerine Resûlullah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) «Orta yolu tutun ve doğruyu arayın! Müslümanın başına gelen her musibette bir keffâret vardır. Hatta vücudundan sıyrılan her sıyrıkta veya batan her dikende bile!» buyurdular.

Müslim der ki: İbnü Muhaysın, Ömer b, Abdîrahman b. Muhaysın'dır. Mekkelilerdendir.

۵۳- (۲۵۷۵) حَدَّثَنِي عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ عُمَرَ

الْقَوَارِيرِي، حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ زُرَيْعٍ، حَدَّثَنَا الْحَجَّاجُ
الصَّوَّافُ، حَدَّثَنِي أَبُو الزَّيْتَرِ، حَدَّثَنَا جَابِرُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ
أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ دَخَلَ عَلَى أُمِّ السَّائِبِ، أَوْ أُمِّ
الْمُسَيْبِ، فَقَالَ: «مَا لَكَ؟ يَا أُمُّ السَّائِبِ أَوْ يَا أُمَّ
الْمُسَيْبِ تُزْفَرِينَ؟» قَالَتْ: الْحُمَى، لَا بَارَكَ اللَّهُ فِيهَا
فَقَالَ: «لَا تَسْبِي الْحُمَى، فَإِنَّهَا تُذْهِبُ خَطَايَا بَنِي
آدَمَ، كَمَا يُذْهِبُ الْكَبِيرُ خَبَثَ الْحَدِيدِ».

53- (2575) Bana Ubeydullah b. Ömer EI-Kavârîrî rivayet etti. (Dedi ki): Bize Yezid b. Zürey' rivayet etti. (Dedi ki); bize Haccâc Es-Savvâf rivayet etti. (Dedi ki): Bana Ebû'z-Zübeyr rivayet etti. (Dedi ki): Bize Câbir b. Abdillâh rivayet etti ki, Resûlullah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) "Ümmü Sâib'in — yahut Ümmü Müseyyeb'in — yanına girmiş de: «Sana ne oldu ey Ümmü Sâib —yahut ey Ummü Müseyyeb— titriyorsun.» diye sormuş. (O da): — Humma (Sıtma)! Allah hayrını vermesin! Demiş.

Bunun üzerine: «Sıtmaya sitem etme! Çünkü o âdemoğullannın günahlarını körüğün demir pasını giderdiği gibi giderir.» buyurmuşlar.

۵۴- (۲۵۷۶) حَدَّثَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ عُمَرَ

الْقَوَارِيرِي، حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ وَبِشْرُ بْنُ
الْمُفَضَّلِ، قَالَا: حَدَّثَنَا عِمْرَانُ، أَبُو بَكْرٍ، حَدَّثَنِي
عَطَاءُ بْنُ أَبِي رَبَاحٍ، قَالَ: قَالَ لِي ابْنُ عَبَّاسٍ: أَلَا
أَرِيكَ امْرَأَةً مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ؟ قُلْتُ: بَلَى، قَالَ:
هَذِهِ الْمَرْأَةُ السَّوْدَاءُ، أَتَتْ النَّبِيَّ ﷺ قَالَتْ: إِنِّي
أُضْرَعُ. وَإِنِّي أَتَكْشِفُ، فَادْعُ اللَّهَ لِي قَالَ: «إِنْ
شِئْتَ صَبَرْتَ وَلَكَ الْجَنَّةُ، وَإِنْ شِئْتَ دَعَوْتُ اللَّهَ
أَنْ يُعَافِيكَ». قَالَتْ: أَصْبِرُ، قَالَتْ: فَإِنِّي أَتَكْشِفُ
فَادْعُ اللَّهَ أَنْ لَا أَتَكْشِفَ، فَدَعَا لَهَا. [خ ۵۶۵۲]

54- (2576) Bize Ubeydullah b. Ömer EI-Kavârîrî rivayet etti. (Dedi ki): Bize Yahya ibn. Saîd "VE" Bişr b. Mufaddal rivayet ettiler. (Dediler ki): Bize Ebû Bekr "İmran" rivayet etti.

(Dedi ki): Bana Ata' b. Ebî Rebah rivayet etti. (Dedi ki) : Bana İbni Abbas :

— Saha cennetliklerden bir kadın göstereyim mi? dedi.

— Hay hay! Dedim.

— Şu esmer kadın! dedi. Peygamber (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) gelerek Beni sara tutuyor da açılıyorum. Allah'a benim için dua ediver! dedi. Peygamber (Sallallahü Aleyhi ve Sellem}'.

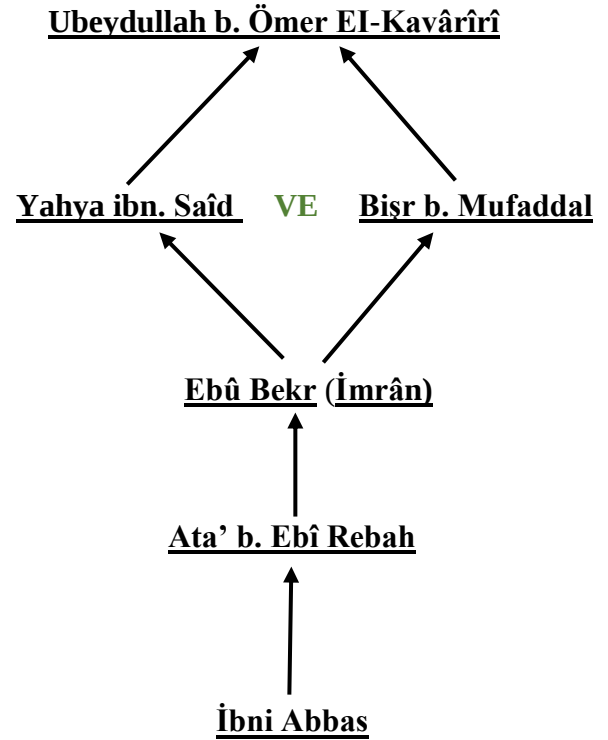
«Dilersen sabret de cennet senin olsun! İstersen sana şifa vermesi için Allah'a dua edeyim!»

buyurdular- Kadın:

— Sabrederim! Ama ben açılıyorum! Allah'a dua et de açılmayayım!

Dedi. O da kendisine dua etti.

SENEDE BİRDE BÖYLE BAKALIM;

Senet açıklaması;

---Ubeydullah b. Ömer EI-Kavârîrî Müslimin hocası (senedin son ravisi)

---Ubeydullah b. Ömer EI-Kavârîrî hadisi hem Yahya ibn Saîd'ten hem de Bişr b. Mufaddal'dan alıyor.

---Yahya ibn Saîd "VE" Bişr b. Mufaddal her ikisi de hadisi Ebu Bekr (imran)'dan alıyorlar.

--- Ebu Bekr (imran) hadisi Ata' b. Ebî Rebah'tan alıyor

--- Ata' b. Ebî Rebah ise hadisi İbni Abbas'tan alıyor.

--- İbni Abbas Sahabe Ravisi (senedin ilk ravisi) ...

05.12.2017 / HAFTA 12 / DERS 1

(۱۵) باب تحريم الظلم

۵۵- (۲۵۷۷) حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ
ابْنُ بَهْرَامٍ الدَّارِمِيُّ، حَدَّثَنَا مَرْوَانُ (يَعْنِي ابْنَ مُحَمَّدٍ
الدَّمَشَقِيِّ)، حَدَّثَنَا سَعِيدُ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ عَنْ رَبِيعَةَ
ابْنِ يَزِيدَ، عَنْ أَبِي إِدْرِيسَ الْخَوْلَانِيِّ، عَنْ أَبِي
ذَرٍّ، عَنْ النَّبِيِّ ﷺ، فِيمَا رَوَى عَنْ اللَّهِ تَبَارَكَ
وَتَعَالَى أَنَّهُ قَالَ: **1** يَا عِبَادِي إِنِّي حَرَمْتُ الظَّلْمَ عَلَى
نَفْسِي، وَجَعَلْتُهُ بَيْنَكُمْ مُحَرَّمًا، فَلَا تَظَالَمُوا. **2** يَا
عِبَادِي كُلُّكُمْ ضَالٌّ إِلَّا مَنْ هَدَيْتُهُ، فَاسْتَهْدُونِي
أَهْدِيكُمْ، **3** يَا عِبَادِي، كُلُّكُمْ جَائِعٌ إِلَّا مَنْ أَطْعَمْتُهُ.
فَاسْتَطْعِمُونِي أَطْعِمَكُمْ، **4** يَا عِبَادِي، كُلُّكُمْ عَارٍ إِلَّا
مَنْ كَسَوْتُهُ، فَاسْتَكْسُونِي أَكْسِكُمْ، **5** يَا عِبَادِي إِنَّكُمْ
تُخْطِئُونَ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ، وَأَنَا أَغْفِرُ الذَّنُوبَ
جَمِيعًا، فَاسْتَغْفِرُونِي أَغْفِرْ لَكُمْ، **6** يَا عِبَادِي إِنَّكُمْ
لَنْ تَبْلُغُوا ضَرْيَ فَتَضُرُونِي، وَلَنْ تَبْلُغُوا نَفْعِي
فَتَنْفَعُونِي، **7** يَا عِبَادِي لَوْ أَنَّ أَوْلَكُمْ وَأَخْرَكُمْ وَإِنْسَكُمْ
وَجِنَكُمْ كَانُوا عَلَى أَتَقَى قَلْبِ رَجُلٍ وَاحِدٍ مِنْكُمْ،
مَا زَادَ ذَلِكَ فِي مُلْكِي شَيْئًا، **8** يَا عِبَادِي لَوْ أَنَّ
أَوْلَكُمْ وَأَخْرَكُمْ وَإِنْسَكُمْ وَجِنَكُمْ. كَانُوا عَلَى أَفْجَرِ
قَلْبِ رَجُلٍ وَاحِدٍ ^(١). مَا نَقَصَ ذَلِكَ مِنْ مُلْكِي
شَيْئًا، **9** يَا عِبَادِي لَوْ أَنَّ أَوْلَكُمْ وَأَخْرَكُمْ وَإِنْسَكُمْ
وَجِنَكُمْ قَامُوا فِي صَعِيدٍ وَاحِدٍ فَسَأَلُونِي، فَأَعْطَيْتُ
كُلَّ إِنْسَانٍ مَسْأَلَتَهُ مَا نَقَصَ ذَلِكَ مِمَّا عِنْدِي إِلَّا كَمَا
يَنْقُصُ الْمَخِيطُ إِذَا أُذْخِلَ الْبَحْرُ، **10** يَا عِبَادِي إِنَّمَا
هِيَ أَعْمَالُكُمْ أُخْصِيهَا لَكُمْ ^(٢) ثُمَّ أُوقِيكُمْ إِيَّاهَا،
فَمَنْ وَجَدَ خَيْرًا فَلْيَحْمَدِ اللَّهَ، وَمَنْ وَجَدَ غَيْرَ ذَلِكَ
فَلَا يُلُومَنَّ إِلَّا نَفْسَهُ.

قَالَ سَعِيدٌ: كَانَ أَبُو إِدْرِيسَ الْخَوْلَانِيُّ، إِذَا
حَدَّثَ بِهَذَا الْحَدِيثِ، جَنَّا عَلَى رُكْبَتَيْهِ.

15- Zülmün Haram Kılınması Babı

55- (2577) Bize **Abdullah b. Abdurrahman b. Behrâm Ed-Dârimî** rivayet etti. (Dedi ki): Bize **Mervân (yâni İbni Muhammed Ed-Dimeskî)** rivayet etti. (Dedi ki): Bize **Saîd b. AbdilAziz'den**, o da **Rabîa b. Yezid'den**, o da **Ebu İdris El-Havlânî'den**, o da **Ebû Zer'den**, o da Peygamber (Sallallahü Aleyhi ve Sellem)'den naklen Allah Tebâreke ve Teâlâ'dan rivayet ettikleri meyânında şunu rivayet etti:

«(Allah) Buyurdu ki: **1-** Ben zulmü kendime haram kılmışımdır. Onu sizin aranızda da haram kıldım. Binâenaleyh birbirinize zulmetmeyin! **2-** Ey kullarım! Hepiniz dalâlettesiniz, yalnız benim hidâyete erdirdiğim müstesna! Şimdi benden hidâyet dileyin ki, sizi hidâyete erdireyim. **3-** Ey kullarım! Hepiniz açsınız! Yalnız benim doyurduğum müstesna. Şimdi benden yiyecek isteyin ki, sizi doyurayım. **4-** Ey kullarım! Hepiniz çıplaksınız, yalnız benim giydirdiğim müstesna! Şu hâlde benden giyecek isteyin ki, sizi giydireyim. **5-** Ey kullarım! Siz gece-gündüz günah işliyorsunuz. Bütün günahları affeden de benim. Şu hâlde benden af dileyin ki, sizi affedeyim! **6-** Ey kullarım! Sizin bana zarar vermeye elbet gücünüz yetmez ki, zarar veresiniz. —Bana fayda vermeye de gücünüz yetmez ki, fayda veresiniz. — **7-** Ey kullarım! Sizin evveliniz âhiriniz, insiniz cinniniz sizden en takva sahibi bir adamın kalbi üzre olsalar, bu benim mülküm bir şey ziyâde etmez. **8-** Ey kullarım! Sizin evveliniz âhiriniz ve insiniz cinniniz en sapık bir adamın kalbi üzre olsalar, bu benim mülkümden bir şey eksiltmez. **9-** Ey kullarım! Sizin evveliniz âhiriniz ve insanınız cinniniz bir toprağın üzerinde ayağa kalkarak benden isteseler, ben de her İnsana dilediğini versem; bu bende olandan ancak iğnenin denize batırıldığı vakit azalttığı kadar azaltır. **10-** Ey kullarım! Bunlar ancak sizin amellerinizdir. Onları size sayıyorum. Sonra onların karşılığını size tastamam veriyorum. Şimdi (verileni) kim hayır bulursa Allah'a hamdetsin! Hayırdan başka bulan ancak kendini muaheze etsin!»

Saîd demiş ki: Ebû İdris El-Havlânî bu hadîsi rivayet ettiği vakit dizlerinin üzerine çökerdi.

NOT;

فِيمَا رَوَى عَنْ اللَّهِ تَبَارَكَ وَتَعَالَى أَنَّهُ قَالَ:

Cümlesi hadisin kutsi hadis olduğunu gösterir.

Kutsi, Rabbani ve İlâhi hadis ile isimlendirilir.

Kudsi hadisler İsminden dolayı sahih zannediliyor. Ama her zaman sahih kabul edilmezler. Çünkü her hadiste mutlaka **senet+metin** olmalı. Senedin **cerh** ve **ta'dil** (incelemeden) geçmesi gerekli.

Udûl;

Kelime olarak adil ve adaletli manasına adlin çoğuludur.

Hadis ilimlerinde adaletli olduklarından rivayetleri makbul raviler, özellikle **sahabe** için kullanılan bir tabir olarak geçer. “Sahabe uduldür” denildiği zaman Hz. Peygamber (s.a.s)’in çevresini oluşturan müslümanların hepsinin adalet vasfına sahip oldukları ve **hadiste asla yalan söylemedikleri kastedilmiş** olur.

(...) حَدَّثَنِي أَبُو بَكْرٍ بْنُ إِسْحَقَ، حَدَّثَنَا أَبُو مُشَيْرٍ، حَدَّثَنَا سَعِيدُ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ، بِهَذَا الْإِسْنَادِ. غَيْرَ أَنَّ مَرْوَانَ أَتَاهُمَا حَدِيثًا.

(...) Bana bu hadîsi **Ebû Bekr b. îshâk** rivayet etti. (Dedi ki): Bize **Ebû Müşir** rivayet etti. (Dedi ki): Bize **Saîd b. Abdi'l-Aziz** bu isnadla rivayette bulundu. Şu kadar var ki, Mervân'ın hadîsi her ikisinininkinden daha tamamdır.

قَالَ أَبُو إِسْحَقَ: حَدَّثَنَا بِهَذَا الْحَدِيثِ الْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ، ابْنَا بِشْرِ، وَمُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى قَالُوا: حَدَّثَنَا أَبُو مُشَيْرٍ فَذَكَّرُوا الْحَدِيثَ بِطَوِيلِهِ.

(...) Ebû **îshâk** dedi ki: Bize Bu hadîsi **Bişrin** iki oğlu **Hasan** “VE” **Hüseyin** “VE” **Muhammed b. Yahya** rivayet ettiler. (Dediler ki): Bize **Ebu Müşir** rivayet etti. Ve hadîsi bütün uzunluğu ile anlatmışlardır.

(...) حَدَّثَنَا إِسْحَقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ وَمُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى كِلَاهُمَا عَنْ عَبْدِ الصَّمَدِ بْنِ عَبْدِ الْوَارِثِ. حَدَّثَنَا هَمَامٌ، حَدَّثَنَا قَتَادَةُ عَنْ أَبِي قَلَابَةَ، عَنْ أَبِي أَسْمَاءَ، عَنْ أَبِي ذَرٍّ. قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ، فِيمَا يَرْوِي عَنْ رَبِّهِ تَبَارَكَ وَتَعَالَى: «إِنِّي حَرَمْتُ عَلَى نَفْسِي الظَّلْمَ وَعَلَى عِبَادِي، فَلَا تَظَالُمُوا». وَسَأَقُ الْحَدِيثَ بِنَحْوِهِ وَحَدِيثُ أَبِي إِدْرِيسَ الَّذِي ذَكَرْنَاهُ أَتَمُّ مِنْ هَذَا.

(...) Bize **îshâk b. İbrahim** “VE” **Muhammed b. Müsennâ** ikisi birden **Abdüssamed b. Abdi'l-Vâris**'den rivayet ettiler. (Dediler ki) : Bize **Hem-mam** rivayet etti. (Dedi ki) : Bize **Katâde**, o da **Ebû Kılâbe**'den, o da **Ebû Es-mâ**'dan, o da **Ebû**

Zer'den naklen rivayet etti. Ebû Zer demiş ki: Resûlullah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) Rabbi Tebâreke ve Teâlâ'dan rivayet ettikleri meyânında şöyle buyurdular: «Ben zulmü kendime ve kullarıma haram kıldım. Binâenaleyh birbirinize zulmetmeyin!..» Ve râvi hadîsi yukarki gibi nakletmiştir. Ama zikrettiğimiz **Ebû İdris** hadîsi bundan daha tamamdır.

٥٦- (٢٥٧٨) حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مَسْلَمَةَ بْنِ قَعْنَبٍ، حَدَّثَنَا دَاوُدُ (يَعْنِي ابْنَ قَيْسٍ) عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مِقْسَمٍ، عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «اتَّقُوا الظَّلْمَ، فَإِنَّ الظَّلْمَ ظُلُمَاتٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، وَاتَّقُوا الشَّحَّ، فَإِنَّ الشَّحَّ أَهْلَكَ مَنْ كَانَ قَبْلَكُمْ، حَمَلَهُمْ عَلَى أَنْ سَفَكُوا دِمَاءَهُمْ وَاسْتَحَلُّوا مَحَارِمَهُمْ».

56- (2578) Bize **Abdullah h. Mesleme b. Ka'neb** rivayet etti. (Dedi ki): Bize **Dâvud (yâni İbni Kays)** o da **Ubeydullah b. Miksem'den**, o da **Câbir b. Abdillâh'dan** naklen rivayet etti ki: Resûlullah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem): — «Zulümden **sakının!** **Çünkü zulüm kıyamet gününde karanlıklar olacaktır.** **Cimrilikten** de sakının! **Çünkü cimrilik sizden öncekileri helak etmiş, onları birbirlerinin kanlarını dökmeye, haramlarını helâl saymaya sevkmiştir.**» Buyurmuşlar.

٥٧- (٢٥٧٩) حَدَّثَنِي مُحَمَّدُ بْنُ حَاتِمٍ، حَدَّثَنَا شَبَابَةُ، حَدَّثَنَا عَبْدُ الْعَزِيزِ الْمَاجِشُونُ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ دِينَارٍ، عَنْ ابْنِ عُمَرَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «إِنَّ الظَّلْمَ ظُلُمَاتٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ». [خ ٢٤٤٧]

57- (2579) Bana **Muhammed b. Hâtm** rivayet etti. (Dedi ki): Bize **Şebâbe** rivayet etti. (Dedi ki): Bize **Abdû'l-Aziz El-Mâcîşûn**, o da **Abdullah b. Dinar'dan**, o da **İbni Ömer'den** naklen rivayet etti. Şöyle demiş: Resûlullah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem): «Şüphesiz Kİ, zulüm kıyamet gününde karanlıklar (olacak) dir.» buyurdular.

۵۸- (۲۵۸۰) حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ، حَدَّثَنَا لَيْثٌ عَنْ عُقَيْلٍ، عَنِ الزَّهْرِيِّ، عَنْ سَالِمٍ، عَنْ أَبِيهِ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «الْمُسْلِمُ أَخُو الْمُسْلِمِ، لَا يَظْلِمُهُ وَلَا يُسْلِمُهُ، مَنْ كَانَ فِي حَاجَةِ أَخِيهِ، كَانَ اللَّهُ فِي حَاجَتِهِ، وَمَنْ فَرَّجَ عَنْ مُسْلِمٍ كُرْبَةً، فَرَّجَ اللَّهُ عَنْهُ بِهَا كُرْبَةً مِنْ كُرْبِ يَوْمِ الْقِيَامَةِ وَمَنْ سَتَرَ مُسْلِمًا، سَتَرَهُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ». [خ ۲۴۴۲]

58 – (2580) Bize **Kuteybe b. Saîd** rivayet etti.

(Dedi ki): Bize **Leys** o da **Ükayl'den**, o da **Zühri'den**, o da **Sâlim'den**, o da **babasından** naklen rivayet etti ki, Resûlullah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem):

«Müslüman müslümanın kardeşidir. Ona **zulmetmez**; onu tehlikeye **atmaz** (onu düşmana teslim **etmez**). Bir kimse din kardeşinin hacetinde **bulunursa**, Allah da onun hacetinde bulunur. Her kim bir müslümanın bir sıkıntısını **giderirse**, onun sebebiyle Allah kendisinden kıyamet sıkıntılarından birini giderir. Ve her kim bir müslümanın **suçunu** örtbas **ederse** kıyamet gününde Allah onu Örtbas eder.» Buyurmuşlar.

06.12.2017 / HAFTA 12 / DERS 2

۵۹- (۲۵۸۱) حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ وَعَلِيُّ بْنُ حُجْرٍ قَالَا: حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ (وَهُوَ ابْنُ جَعْفَرٍ) عَنِ الْعَلَاءِ عَنْ أَبِيهِ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «اتَّذَرُونَ مَا الْمُفْلِسُ؟» قَالُوا: الْمُفْلِسُ فِينَا مَنْ لَا دِرْهَمَ لَهُ وَلَا مَتَاعَ، فَقَالَ: «إِنَّ الْمُفْلِسَ مِنْ أُمَّتِي» يَأْتِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ بِصَلَاةٍ وَصِيَامٍ وَزَكَاةٍ، وَيَأْتِي قَدْ شَتَمَ هَذَا، وَقَذَفَ هَذَا، وَأَكَلَ مَالَ هَذَا، وَسَفَكَ دَمَ هَذَا، وَضَرَبَ هَذَا، فَيُعْطَى هَذَا مِنْ حَسَنَاتِهِ وَهَذَا مِنْ حَسَنَاتِهِ، فَإِنْ فَنِيَتْ حَسَنَاتُهُ، قَبْلَ أَنْ يُقْضَى مَا عَلَيْهِ، أُخِذَ مِنْ خَطَايَاهُمْ فَطُرِحَتْ عَلَيْهِ، ثُمَّ طُرِحَ فِي النَّارِ».

59- (2581) Bize **Kuteybe b. Saîd** “VE” **Ali b. Hucr** rivayet ettiler. (Dediler ki): Bize **İsmail (bu zât İbni Ca'fer'dir)** o da **Alâ'dan**, o da **babasından**, o da **Ebû Hüreyre'den** naklen rivayet etti ki: Resûlullah (Sallallahü Aleyhi Sellem):

«Müflis kimdir bilir misiniz?» buyurmuş. Ashab: — Bizim aramızda müflis hiçbir dirhemi ve eşyası olmayan kimsedir, demişler. Bunun üzerine: «Hakikaten benim ümmetimden müflis, kıyamet gününde namaz, oruç ve zekâtla gelecek olan kimsedir. Ama şuna sövmüş, buna zinâ isnadında bulunmuş; şunun malını yemiş, bunun kanını dökmüş, diğerini de dövmüş olarak gelecek. Ve buna hasenatından şuna hasenatından verilecektir. Şayet dâvası görülmeden hasenatı biterse, onların günahlarından alınarak bunun üzerine yüklenecek, sonra cehenneme atılacaktır.» buyurmuşlar. Bu hadîste Resûlullah {Sallalhü Aleyhi ve Sellem} müflisin hakikatini tarif etmiştir.

۶۰- (۲۵۸۲) حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ أَيُّوبَ وَقُتَيْبَةُ وَابْنُ حُجْرٍ، قَالُوا: حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ (يَعْنُونَ ابْنَ جَعْفَرٍ) عَنِ الْعَلَاءِ، عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «لَتُؤَدَّنَ الْحَقُوقُ إِلَى أَهْلِهَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ حَتَّى يُقَادَ لِلشَّاةِ الْجَلْحَاءِ مِنَ الشَّاةِ الْقَرْنَاءِ».

60- (2582) Bize **Yahya b. Eyyûb** “VE” **Kuteybe** “VE” **İbni Hucr** rivayet ettiler. (Dediler ki): Bize **İsmail (yâni İbnü Cafer)** o da **Alâ'dan**, o da **babasının'dan**, o da **Ebû Hüreyre'den** naklen rivayet etti ki: Resûlullah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem):

«Kıyamet gününde hakları mutlaka sahiplerine vereceksiniz. Hattâ boynuzsuz koyun için boynuzlu koyundan kısas alınacaktır.» buyurmuşlar.

Not: Bu hadiste Müslimin 3 hocası rivayette bulunmuş. Yani hadis 3 senetten oluşmuş.

1.senet: **Yahya b. Eyyûb**-- İsmail (yâni İbnü Cafer) -- Alâ'—babası -- Ebû Hüreyre

2.senet: **Kuteybe**-- İsmail (yâni İbnü Cafer) -- Alâ'—babası -- Ebû Hüreyre

3.senet: **İbni Hucr**-- İsmail (yâni İbnü Cafer) -- Alâ'—babası -- Ebû Hüreyre

٦١- (٢٥٨٣) حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ نُمَيْرٍ، حَدَّثَنَا أَبُو مُعَاوِيَةَ، حَدَّثَنَا بَرِيدُ بْنُ أَبِي بُرَّةَ عَنْ أَبِيهِ، عَنْ أَبِي مُوسَى، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ يُمْلِي لِلظَّالِمِ فَإِذَا أَخَذَهُ لَمْ يُفْلِتْهُ». ثُمَّ قَرَأَ: ﴿وَكَذَلِكَ أَخَذَ رَبُّكَ إِذَا أَخَذَ الْقُرَىٰ وَهِيَ ظَالِمَةٌ إِنَّ أَخَذَهُ أَلِيمٌ شَدِيدٌ﴾ [مَعُود: ١٠٢].

61- (2583) Bize Mubammed b. Abdillab b. Nümevr rivayet etti. (Dedi ki): Bize Ebû Muâvive rivayet etti. (Dedi ki): Bize Büreyde b. Ebî Bürde o da babasından, o da Ebû Musa'dan naklen rivayet etti. Şöyle demiş: Resûlullah (Sallallahu Aleyhi ve Sellem): «Şüphesiz ki, Allah (Azze ve Celle) zâlîme mühlet verir. Ama bir de yakalarsa onu bırakmaz.» Buyurdu. Sonra şu âyeti okudu: «İşte şehirler zulmeder de Rabbin onları azab eylerse, Rabbinin azabı böyledir. Gerçekten onun azabı elim ve şiddetlidir.»

(١٦) باب نصر الأخ ظالماً أو مظلوما

٦٢- (٢٥٨٤) حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ يُونُسَ، حَدَّثَنَا زُهَيْرٌ، حَدَّثَنَا أَبُو الزَّيْبَرِ عَنْ جَابِرٍ قَالَ: اقْتَتَلَ غُلَامَانِ غُلَامٌ مِنَ الْمُهَاجِرِينَ وَغُلَامٌ مِنَ الْأَنْصَارِ^(٢) فَنَادَى الْمُهَاجِرُ أَوْ الْمُهَاجِرُونَ: يَا الْمُهَاجِرِينَ^(٣) وَنَادَى الْأَنْصَارِيُّ: يَا الْأَنْصَارِ فَخَرَجَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ فَقَالَ: «مَا هَذَا دَعَايَ أَهْلِ الْجَاهِلِيَّةِ؟» قَالُوا: لَا يَا رَسُولَ اللَّهِ، إِلَّا أَنْ غُلَامَيْنِ اقْتَتَلَا فَكَسَعَ أَحَدُهُمَا الْآخَرَ، قَالَ: «فَلَا بَأْسَ. وَلَيْتُ نَصَرَ الرَّجُلُ أَخَاهُ ظَالِمًا أَوْ مَظْلُومًا، إِنْ كَانَ ظَالِمًا فَلَيْتَنَّهُ، فَإِنَّهُ لَهُ نَصْرٌ وَإِنْ كَانَ مَظْلُومًا فَلَيْتَنَصُرَهُ».

16- Zalim Veya Mazlum Her Din Kardeşine Yardım Babı

62- (2584) Bize Ahmed b. Abdillab b. Yûnus rivayet etti. (Dedi ki) Bize Zühvevr rivayet etti. (Dedi ki): Bize Ebu'z-Zühvevr, o da Câbir'den rivayet etti. Câbir şöyle demiş: Biri muhacirlerden, diğeri ensârdan iki Çocuk kavga ettiler. Bunun üzerine muhacir yahut muhacirler: — Yetişin ey muhacirler! Ensârî de: — Yetişin ey ensâr! diye haykırdılar. Derken Resûlullah (Sallallahü Aleyhi ve sellem) çıkarak: «Ne bu cahiliyet halkı dâvası?» diye sordu. Ashâb: — Bir şey yok yâ Resûlallah! Yalnız iki çocuk kavga ettiler de biri diğerrinin kışına vurdu, dediler. Resûlullah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem): «O halde zararı yok. Kişi zâlim de olsa, mazlum da olsa din kardeşine yardım etsin. Zâlimse onu men etsin. Zira bu onun için bir yardımdır. Mazlum ise ona yardımda bulunsun!» buyurdular.

Not: ل = hadiste kullanılan “lam” lamul istiğase, yani imdat isteme manasında kullanılmıştır.

٦٣- (...) حَدَّثَنَا أَبُو بَكْرِ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ وَزُهَيْرُ بْنُ حَرْبٍ وَأَحْمَدُ بْنُ عَبْدِ الصَّمِيّ وَابْنُ أَبِي عُمَرَ وَاللَّفْظُ لِابْنِ أَبِي شَيْبَةَ (قَالَ ابْنُ عَبْدِ: أَخْبَرَنَا، وَقَالَ الْآخَرُونَ: حَدَّثَنَا) سُفْيَانُ بْنُ عُيَيْنَةَ قَالَ: سَمِعَ عُمَرُو جَابِرَ بْنَ عَبْدِ اللَّهِ يَقُولُ: كُنَّا مَعَ النَّبِيِّ ﷺ فِي غَزَاةٍ^(٤) فَكَسَعَ رَجُلٌ مِنَ الْمُهَاجِرِينَ رَجُلًا مِنَ الْأَنْصَارِ، فَقَالَ الْأَنْصَارِيُّ: يَا لِلْأَنْصَارِ وَقَالَ الْمُهَاجِرِيُّ: يَا لِلْمُهَاجِرِينَ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «مَا بَالُ دَعَايَ الْجَاهِلِيَّةِ؟» قَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ كَسَعَ رَجُلٌ مِنَ الْمُهَاجِرِينَ رَجُلًا مِنَ الْأَنْصَارِ. فَقَالَ: «دَعُوهَا، فَإِنَّهَا مُنْتَنَةٌ» فَسَمِعَهَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ أَبِي فَقَالَ: قَدْ فَعَلُوهَا، وَاللَّهِ لَئِنْ رَجَعْنَا إِلَى الْمَدِينَةِ لَيُخْرِجَنَّ الْأَعَزَّ مِنْهَا الْأَذَلَّ.

قَالَ عُمَرُ: دَعْنِي أَضْرِبْ عَنْقَ هَذَا الْمُنَافِقِ. فَقَالَ: «دَعُهُ، لَا يَتَحَدَّثُ النَّاسُ أَنَّ مُحَمَّدًا يَقْتُلُ أَصْحَابَهُ». [٤٩٠٥، ٣٥١٨، ٤٩٠٥]

63- Bize Ebû Bekr b. Ebi Şeybe “VE” Züheyr b. Harb, “VE” Ahmed b. Abde ed-Dabbiyy “VE” İbnü Ebî Ömer rivayet ettiler. Lâfız İbni Ebî Şeybe’nindir. İbni Abde: Ahberanâ tâbirini kullandı. Ötekiler: Bize Süfyân b. Uyeyne rivayet etti dediler. Süfyân demiş ki: Amr Câbir b. Abdullah, şunu söylerken işitmiş: Bir gazada Peygamber (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) le birlikte bulunuyorduk. Muhacirlerden bir adam ensârdan birinin kığına vurdu. Derken ensârî:
— Yetişin ey ensâr! Muhacir de:
— Yetişin ey muhacirler! Dediler.
Bunun üzerine Resûlullah {Sallallahü Aleyhi ve Sellem):
«Bu câhiliyyet dâvası ne oluyor?» buyurdu. Ashâb:
— Yâ Resûlallah! Muhacirlerden bir adam, ensârdan birinin kığına vurdu, dediler. O da:
«**Bu dâvayı bırakın! Çünkü o kokmuş bîr şeydir.**» buyurdular. Derken Abdullah b. Übey bu daveti işitti. Ve:
— Vallahi onlar bunu yaptılar! Medine’ye dönersek şerefli olan şerefsizi oradan mutlaka çıkaracaktır, dedi. Ömer:
— Bana müsaade et de şu münafığın boynunu vurayım! dedi. Resûlullah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem):
«Bırak onu! İnsanlar Muhammed ashabını öldürüyor diye konuşmasınlar.» Buyurdular.

Not: Hadiste Müslim’in 4 tane hocası rivayette bulunuyor.

٦٤- (...) حَدَّثَنَا إِسْحَقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْحَقُ بْنُ مَنْصُورٍ وَمُحَمَّدُ بْنُ رَافِعٍ (قَالَ ابْنُ رَافِعٍ: حَدَّثَنَا، وَقَالَ: الْآخِرَانِ: أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ، أَخْبَرَنَا مَعْمَرٌ عَنْ أَيُّوبَ، عَنْ عَمْرِو ابْنِ دِينَارٍ، عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: كَسَعَ رَجُلٌ مِنَ الْمُهَاجِرِينَ رَجُلًا مِنَ الْأَنْصَارِ، فَأَتَى النَّبِيَّ ﷺ فَسَأَلَهُ الْقَوْدَ: فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: «دَعُوهَا، فَإِنَّهَا مُنْتَهَى».

قَالَ ابْنُ مَنْصُورٍ فِي رِوَايَتِهِ: عَمَرُو قَالَ: سَمِعْتُ جَابِرًا.

64- (...) Bize İshâk b. İbrahim “VE” İshâk b. Mansûr “VE” Muhammed b. Râfi rivayet ettiler. İbnü Râfi’: Haddesenâ; Ötekiler: Ahberanâ tâbirlerini kullandılar. (Dediler ki): Bize Abdürrezzâk haber verdi. (Dedi ki): Bize Ma’mer, o da Eyyûb’dan, o da Amr b. Dinar’dan, o da Câbir b. Abdullah’dan naklen haber verdi. Câbir şöyle demiş: Muhacirlerden bir adam, ensârdan birinin kığına vurdu. O da Peygamber (Sallallahü Aleyhi ve Sellem)’e gelerek ondan kısas istedi. Bunun üzerine Peygamber (Sallallahü Aleyhi ve Sellem): «Bırakın bu dâvayı! Çünkü o kokmuş bir şeydir.» buyurdular.
İbnü Mansur kendi rivayetinde: «Amr işitmiş demiş ki: Ben Câbir’den dinledim.» demiştir.

(١٧) باب تراحم المؤمنين وتعاطفهم وتعاضدهم

٦٥- (٢٥٨٥) حَدَّثَنَا أَبُو بَكْرِ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ وَأَبُو عَامِرٍ الْأَشْعَرِيُّ، قَالَا: حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ إِدْرِيسَ وَأَبُو أُسَامَةَ، ح وَحَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْعَلَاءِ، أَبُو كُرَيْبٍ حَدَّثَنَا ابْنُ الْمُبَارَكِ وَابْنُ إِدْرِيسَ وَأَبُو أُسَامَةَ، كُلُّهُمْ عَنْ بُرَيْدٍ، عَنْ أَبِي بُرْدَةَ، عَنْ أَبِي مُوسَى، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «الْمُؤْمِنُ لِلْمُؤْمِنِ كَالْبُنْيَانِ، يَشُدُّ بَعْضُهُ بَعْضًا». [خ ٤٨١،

17- Mü'minlerin Birbirlerine Acımaları, Şefket Etmeleri ve Yardımlaşmaları Babı

65- (2585) Bize Ebû Bekr b. Ebî Şeybe “VE” Ebû Âmir El-Es'arî rivayet ettiler. (Dediler ki): Bize Abdullah b. İdris “VE” Ebû Üsâme rivayet ettiler. H.
Bize Muhammed b. Alâ'- Ebû Küreyb (Ebû Küreyb künyesi) da rivayet etti. (Dedi ki): Bize ibnü Mübarek “VE” İbnü İdris “VE” Ebû Üsâme hep birden Büreyd'den, o da Ebû Bürde'den, o da Ebû Musa'dan naklen rivayet ettiler. Ebû Musa şöyle demiş: Resûlullah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem):
«**Mü'min mü'mini perçinleyen duvar gibidir. (Bina gibidir)**» buyurdular.

٦٦- (٢٥٨٦) حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ نُمَيْرٍ، حَدَّثَنَا أَبِي، حَدَّثَنَا زَكْرِيَاءُ عَنِ الشَّعْبِيِّ، عَنِ التَّعْمَانِ بْنِ بَشِيرٍ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «مَثَلُ الْمُؤْمِنِينَ فِي تَوَادِهِمْ وَتَرَاحُمِهِمْ وَتَعَاطُفِهِمْ، مَثَلُ الْجَسَدِ إِذَا اشْتَكَى مِنْهُ عُضْوٌ، تَدَاعَى لَهُ سَائِرُ الْجَسَدِ بِالسَّهَرِ وَالْحُمَى». [خ ٦٠١١]

66- (2586) Bize **Muhammed b. Abdilllah b. Nümeyr** rivayet etti. (Dedi ki): Bize **babam** rivayet etti. (Dedi ki): Bize **Zekeriyya**, o da **Sam'den**, o da **Nu'man b. Beşir'den** naklen rivayet etti. Nu'man şöyle demiş: Resûlullah (sallallahu Aleyhi ve sellem) şöyle buyurdular: «Birbirlerine merhamet, şefkat ve sevgi konusunda müminleri bir **vücut** gibi görürsün. Vücudun bir organı rahatsız olursa, diğer organlar uyumadan ve hararetle birbirlerini ona çağırırlar.»

(...) حَدَّثَنَا إِسْحَقُ الْحَنْظَلِيُّ، أَخْبَرَنَا جَرِيرٌ عَنْ مُطَرِّفٍ، عَنِ الشَّعْبِيِّ، عَنِ التَّعْمَانِ بْنِ بَشِيرٍ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ بِنَحْوِهِ.

(...) Bize **İshak El Hanzali** rivayet etti, bize **Cerir** haber verdi, o da **Mutarraf'tan**, o da **Sa'bi'den** o da **Nu'man ibn Bışr'den**. O da Peygamber (sav): naklen bu hadîsin benzerim rivayet etti

٦٧- (...) حَدَّثَنَا أَبُو بَكْرِ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ وَأَبُو سَعِيدٍ الْأَشْجَعِيُّ، قَالَا: حَدَّثَنَا وَكِيعٌ عَنِ الْأَعْمَشِ، عَنِ الشَّعْبِيِّ، عَنِ التَّعْمَانِ بْنِ بَشِيرٍ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «الْمُؤْمِنُونَ كَرَجُلٍ وَاحِدٍ، إِنْ اشْتَكَى رَأْسُهُ، تَدَاعَى لَهُ سَائِرُ الْجَسَدِ بِالْحُمَى وَالسَّهَرِ».

67- (...) Bize **Ebû Bekr b. Ebî Şeybe** "VE" **Ebû Saîd El-Eşec** rivayet ettiler. (Dediler ki): Bize **Veki'** o da **A'meş'den**, o da **Sa'bi'den**, o da **Nu'man b. Beşir'den** naklen rivayet etti. Şöyle demiş: Resûlullah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem): «Mü'minler bir adam gibidir. Başı ağırsa cesedin sair yerleri humma ve uykusuzlukla ona (iştirake) çağırırlar.» Buyurdu.

(...) حَدَّثَنِي مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ نُمَيْرٍ. حَدَّثَنَا حُمَيْدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنِ الْأَعْمَشِ، عَنْ خَيْثَمَةَ، عَنِ التَّعْمَانِ بْنِ بَشِيرٍ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «الْمُسْلِمُونَ كَرَجُلٍ وَاحِدٍ، إِنْ اشْتَكَى عَيْنُهُ، اشْتَكَى كُلُّهُ وَإِنْ اشْتَكَى رَأْسُهُ، اشْتَكَى كُلُّهُ».

(...) Bana **Muhammed b. Abdilllah b. Nümeyr** rivayet etti. (Dedi ki) : Bize **Humejd b. Abdirrahman**, o da **A'meş'den**, o da **Hayseme'den**, o da **Nu'man b. Beşir'den** naklen rivayet etti. Şöyle demiş: Resûlullah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem): «Müslümanlar bir adam gibidir. Gözü ağırsa bütün vücudu ağırır. Başı da ağırsa bütün vücudu ağırır.» Buyurdular.

(...) حَدَّثَنَا ابْنُ نُمَيْرٍ، حَدَّثَنَا حُمَيْدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنِ الْأَعْمَشِ، عَنِ الشَّعْبِيِّ، عَنِ التَّعْمَانِ ابْنِ بَشِيرٍ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ نَحْوَهُ.

(...) Bize **İbnü Nümeyr** rivayet etti. (Dedi ki): Bize **Humejd b. Abdirrahman** o da **A'meş'den**, o da **Sa'bi'den**, o da **Nu'man b. Beşir'den**, o da Peygamber (Sallallahü Aleyhi ve Sellemi'den naklen bu hadîsin benzerim rivayet etti.

12.12.2017 / HAFTA 13 DERS 1

(۱۸) باب النهي عن السباب

٦٨- (٢٥٨٧) حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ أَيُّوبَ وَقُتَيْبَةُ وَابْنُ حُجْرٍ، قَالُوا: حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ (يَعْنُونَ ابْنَ جَعْفَرٍ) عَنِ الْعَلَاءِ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «الْمُسْتَبَانِ مَا قَالَا، فَعَلَى الْبَادِي، مَا لَمْ يَغْتَدِ الْمَظْلُومُ».

18 — Sövmekten Nehy Babı

68- (2587) Bize Yahya b. Eyyûb “VE” Kuteybe “VE” İbni Hucr rivayet ettiler. (Dediler ki) : Bize İsmail (vâni İbnü Ca’fer) o da Alâ’dan, o da babasından, o da Ebû Hüreyre’den naklen rivayet etti ki: Resûlullah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem):

«Sövuşen iki kişinin söyledikleri (nîn vebali), mazlum olan tecâvüzde bulunmadıkça başlayana aittir.» buyurmuşlar.

Not: 3 hocalı senet. (Yahya b. Eyyûb “VE” Kuteybe “VE” İbni Hucr. Bu üç ravi Müslimin hocasıdır)

(۱۹) باب استحباب العفو والتواضع

٦٩- (٢٥٨٨) حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ أَيُّوبَ وَقُتَيْبَةُ وَابْنُ حُجْرٍ، قَالُوا: حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ (وَهُوَ ابْنُ جَعْفَرٍ) عَنِ الْعَلَاءِ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «مَا نَقَصَتْ صَدَقَةٌ مِنْ مَالٍ. وَمَا زَادَ اللَّهُ عَبْدًا بِعَفْوٍ إِلَّا عِزًّا، وَمَا تَوَاضَعَ أَحَدٌ لِلَّهِ إِلَّا رَفَعَهُ اللَّهُ».

19- Af ve Tevazuun Müstehab Oluşu Babı

69- (2588) Bize Yahya b. Eyyûb “VE” Kuteybe “VE” İbni Hucr rivayet ettiler. (Dediler ki): Bize İsmail (bu zat İbni Ca’fer’dir) o da Alâ’dan, o da babasından, o da Ebû Hüreyre’den, o da Resûlullah (Sallaîhü Aleyhi ve Sellem)’ın naklen rivayet etti:

«Sadaka hiçbir malı eksiltmez. Af sebebiyle Allah bir kulun ancak Şerefini artırır. Ve bir kimse Allah için tevazu gösterirse Allah onu ancak yükseltir.» Buyurmuşlar.

Not: 3 hocalı senet. (Yahya b. Eyyûb “VE” Kuteybe “VE” İbni Hucr. Bu üç ravi Müslimin hocasıdır) bir önceki senet ile aynı ama metin farklı.

(۲۰) باب تحريم الغيبة

٧٠- (٢٥٨٩) حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ أَيُّوبَ وَقُتَيْبَةُ وَابْنُ حُجْرٍ قَالُوا: حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ عَنِ الْعَلَاءِ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «أَتَذَرُونَ مَا الْغَيْبَةُ؟» قَالُوا: اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ. قَالَ: «ذِكْرُكَ أَخَاكَ بِمَا يَكْرَهُ» قِيلَ: أَفَرَأَيْتَ إِنْ كَانَ فِي أَخِي مَا أَقُولُ؟ قَالَ: «إِنْ كَانَ فِيهِ مَا تَقُولُ، فَقَدْ اغْتَبَتْهُ، وَإِنْ لَمْ يَكُنْ فِيهِ، فَقَدْ بَهَتْهُ».

20- Gıybetin Haram Kılınması Babı

70- (2589) Bize Yahya b. Eyyûb “VE” Kuteybe “VE” İbni Hucr rivayet ettiler. (Dediler ki) : Bize İsmail, Alâ’dan, o da babasından, o da Ebû Hüreyre’den naklen rivayet etti ki, Resûlullah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem):

«Gıybet nedir bilir misiniz?» buyurmuş. Ashâb: — Allah ve Resulü bilir demişler.

«Kardeşini hoşlanmadığı bir şeyle anmandır.» buyurmuş,

— Yâ kardeşimde benim söylediğim bulunursa, ne buyurursun? denilmiş.

«Söylediğin onda varsa, onu gıybet ettin demektir. Eğer onda yoksa, ona bühthan etmiş olursun.» buyurmuşlar.

Not: 3 hocalı senet. (Yahya b. Eyyûb “VE” Kuteybe “VE” İbni Hucr. Bu üç ravi Müslimin hocasıdır) yukarıdaki iki hadiste olduğu gibi senetler aynı ama metin farklı.

Gıybet, bir kimsenin arkasından onun hoşlanmayacağı şeyleri söylemektir. **Bühthan**, yalan bâtıl demektir. Bunun aslı bir kimsenin yüzüne karşı bâtılı söylemektir.

Gıybet ile bühthanın ikisi de haram ise de şer’î bir maksatla gıybet etmek mubah olur. Gıybeti mubah kılan sebepler altıdır:

1- Zulme uğradığını anlatmak için gıybette bulunmak caizdir. Binâenaleyh bir mazlum hükümdar veya hâkim gibi velayet ve kudret sahibi birinin huzura çıkarak, filân bana zulmetti. Yahut şöyle şöyle yaptı; diye şikâyetinde bulunabilir.

2- Kötülüğü değiştirmek ve âsiyi yola getirmek için yardım istemek caizdir. Binâenaleyh kudreti olduğunu sandığı bir kimseye giderek: Filân şöyle kötü hareketlerde bulunuyor; onu bunlardan men et, demek caizdir.

3- Fetva almak için gıybet caizdir. Bir kimse müftiye giderek; Filan bana zulmetti yahut babam veya kardeşim şöyle şöyle yolsuzluklarda bulundular. Bunları yapmağa hakları var mıdır? Benim onların zulümlerinden kurtulmama çare nedir? diyebilir.

4- Müslümanları şerden sakındırmak için gıybet caizdir. Bunun birçok vecihleri vardır. Biri râvileri, şahitleri ve musanmfları cerhetmektir. Bu bilicma caizdir. Hattâ Nevevî: «Şeriatı korumak için bu vâcibdir.» diyor. Müşavere anında bir kimsenin kusurunu söylemek, kusurlu mal satarken müşteriye o malın kusurlu olduğunu bildirmek, satılan kölenin hırsız, zâni veya sarhoş olduğunu haber vermek; fasık bir âlimden fıkıh dersi almaya giden kimseye onun fişkını söylemek hep bu caiz vecihlerden ma'duddur.

5- Fasıklığı veya bid'atçılığı yüze vuran bir kimseyi aşıkâre irtikab ettiği günahlar sebebiyle gıybet etmek caizdir.

6- Tarif için bir kimsenin körlük, topallık, kısıklık, uzunluk gibi hallerini söylemek caizdir. Fakat bunları o şahsı küçültmek niyetiyle söylemek haramdır. Hattâ sakathgını anmadan tarifi mümkünse o suretle tarif yapmak evlâdır.

(۲۱) باب بشارة من ستر الله تعالى عيبه

في الدنيا، بأن يستر عليه في الآخرة

۷۱- (۲۵۹۰) حَدَّثَنِي أُمِّيَّةُ بِنْتُ سَطَّامِ الْعَيْثِيَّةِ.

حَدَّثَنَا يَزِيدُ (يَعْنِي ابْنَ زُرَيْعٍ)، حَدَّثَنَا رَوْحٌ عَنْ سُهَيْلٍ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: «لَا يَسْتُرُ اللَّهُ عَلَى عَبْدٍ فِي الدُّنْيَا إِلَّا سَتَرَهُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ».

21- Allah Teala'nın Dünyada Kusurunu Gizlediği Kimsenin, Âhirette De Gizleyeceğini Müjdeleme Babı

71-(2590) Bana **Umeyye b. Bistam El-Avşî** rivayet etti. (Dedi ki): Bize **Yezîd (yâni ibni Zürey')** rivayet ett. (Dedi ki): Bize **Ravh** o da **Suheyh den,** o da **babasından,** o da **Ebû Hüreyre'den,** o da Peygamber (Sallaühahu Aleyhi ve Sellem)'den naklen rivayet etti:

«Allah dünyada bir kulunun günahını örterse onu kıyamet gününde de örter.» Buyurmuşlar.

۷۲- (...) حَدَّثَنَا أَبُو بَكْرِ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ.

حَدَّثَنَا عَفَّانُ، حَدَّثَنَا وَهْبٌ، حَدَّثَنَا سُهَيْلٌ عَنْ أَبِيهِ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: «لَا يَسْتُرُ عَبْدٌ عَبْدًا فِي الدُّنْيَا إِلَّا سَتَرَهُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ».

72- (...) Bize **Ebû Bekr b. Ebi Şeybe** rivayet etti. (Dedi ki): Bize **Affân** rivayet etti. (Dedi ki): Bize **Vüheyb** rivayet etti. (Dedi ki): Bize **Süheyh** o da **babasından,** o da **Ebû Hüreyre'den,** o da Peygamber (Sallallahu Aleyhi ve Sellem)'den naklen rivayet etti:

«Dünyada bir kul bir kulun (günahını) örterse, kıyamet gününde cnu Allah da örtbas eder.» Buyurmuşlar.

Kaadî İyâz'ın beyânına göre bu hadîsin dahi iki veçhe ihtimali vardır. **Birinci veçhe** göre Allah dünyada günahını örtbas ettiği kulunun kusur ve günahlarını mahşerde de gizler. Ve mahşer halkı onu bilmezler. **İkinci veçhe** göre o suçtan dolayı kulunu hesaba çekmekten ve suçu söylemekten vaz geçer. Birinci mânâyı Kaadî İyâz daha muvafık görmüştür.

(۲۲) باب مداراة من يتقى فحشه

۷۳- (۲۵۹۱) حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ وَأَبُو بَكْرِ

ابْنُ أَبِي شَيْبَةَ وَعَمْرُو النَّاقِدُ وَزُهَيْرُ بْنُ حَرْبٍ وَابْنُ نُمَيْرٍ كُلُّهُمْ عَنِ ابْنِ عُيَيْنَةَ (وَاللَّفْظُ لِرُحْمِ بْنِ أَبِي شَيْبَةَ) قَالَ:

حَدَّثَنَا سُفْيَانُ (وَهُوَ ابْنُ عُيَيْنَةَ) عَنْ ابْنِ الْمُثَنِّكِدِرِ.

سَمِعَ عُرْوَةَ بْنَ الزُّبَيْرِ يَقُولُ: حَدَّثَنِي عَائِشَةُ أَنَّ

رَجُلًا اسْتَأْذَنَ عَلَى النَّبِيِّ ﷺ فَقَالَ: «اِذْنُوا لَهُ.

فَلَبِثَ ابْنُ الْعَشِيرَةِ، أَوْ بَشَرٌ رَجُلُ الْعَشِيرَةِ»^(۱)

فَلَمَّا دَخَلَ عَلَيْهِ أَلَانَ لَهُ الْقَوْلَ قَالَتْ عَائِشَةُ:

فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ قُلْتُ لَهُ الَّذِي قُلْتُ، ثُمَّ أَكُنْتُ

لَهُ الْقَوْلُ؟ قَالَ: «يَا عَائِشَةُ إِنَّ سَرَّ النَّاسِ مَنْزِلَةٌ

عِنْدَ اللَّهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، مَنْ وَدَّعَهُ، أَوْ تَرَكَهُ النَّاسُ

اتَّقَاءَ فُحْشِهِ».

22- Fuhuşundan Korkulan Kimseye Yumuşak Davranma Babı

73- (2591) Bize **Kuteybe b. Saîd** “VE” **Ebû Bekr b. Ebî Şeybe**, “VE” **Amru'n-Nâkid**, “VE” **Züheyr b. Harb** “VE” **İbni Nümejr** hep birden **İbni Uveyne'den** rivâyet ettiler. Lâfız Züheyr'indir. (Dedi ki): Bize **Süfyan (bu zât İbni Uveyne'dir)** o da **İbnü Münkedir'den** rivayet etti. O da **Urve b. Zübeyri** şöyle derken işitmiş. Bana **Âişe** rivayet etti ki, bir adam Peygamber (Sallallahü Aleyhi ve Sellem)'in yanına girmek için izin istemiş. O da:

«Ona izin verin. Bu aşiretin oğlu ne fenadır. Yahut bu aşiretin adamı ne fenadır!» buyurmuş. Adam yanına girince Resûlullah (Sallallahu Aleyhi veSellem) onunla yumuşak konuşmuş. Âişe demiş ki, ben:

— Yâ Resûlallah! Onun hakkında söylediğini söyledin. Sonra kendisiyle yumuşak konuştun? dedim.

«Yâ Âişe! Şüphesiz ki, kıyamet gününde Allah nezdinde insanların en kötü mertebelisi, insanların fuhşundan korkarak kendisine veda ettiği yahut kendisini terk ettiği kimsedir.» buyurdular.

Not: bu hadiste 5 hoca var. (Kuteybe b. Saîd “VE” Ebû Bekr b. Ebî Şeybe, “VE” Amru'n-Nâkid, “VE” Züheyr b. Harb “VE” İbni Nümejr)

(...) حَدَّثَنِي مُحَمَّدُ بْنُ رَافِعٍ وَ عَبْدِ بْنُ حُمَيْدٍ كِلَاهُمَا عَنْ عَبْدِ الرَّزَّاقِ، أَخْبَرَنَا مَعْمَرٌ عَنْ ابْنِ الْمُثَنَّى فِي هَذَا الْإِسْنَادِ مِثْلَ مَعْنَاهُ غَيْرَ أَنَّهُ قَالَ: «يُسَّرُ أَخُو الْقَوْمِ وَابْنُ الْعَشِيرَةِ» (خ ٦٠٣٢، ٦٠٥٤، ٦١٣١)

(...) Bana **Muhamrned b. Râfi** “VE” **Abd b. Humeyd** ikisi birden **Abdürrezzâk'dan** rivayet ettiler. (Demiş ki): Bize **Ma'mer** o da **İbni Münkedir'den** bu isnadda bu hadisin mânâsının mislini haber verdi. Yalnız o:

«Bu kavmin kardeşi ve aşiretin oğlu ne fenadır.» dedi.

Yukarıdaki hadisle lafız farkı var.

(٢٣) باب فضل الرفق

٧٤ (٢٥٩٢) حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى، حَدَّثَنِي يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ عَنْ سُفْيَانَ، حَدَّثَنَا مَنْصُورٌ عَنْ تَمِيمِ بْنِ سَلَمَةَ، عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ هِلَالٍ، عَنْ جَرِيرٍ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: «مَنْ يُحْرِمِ الرَّفْقَ، يُحْرِمِ الْخَيْرَ».

23- Yumuşak Davranmanın Fazileti Babı

74- (2592) Bize **Muhammed b. Müsennâ** rivayet etti. (Dedi ki) : Bana **Yahya b. Saîd** o da **Süfyan'dan** rivayet etti. (Demiş ki): Bize **Mansûr**, o da **Temim b. Seleme'den**, o da **Abdurrahman b. Hilâl'den**, o da **Cerîr'den**, o da Peygamber (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) 'den naklen rivayet etti:

«**Bir kimse yumuşak davranmaktan mahrum ise, hayırdan mahrum olur.**» Buyurmuşlar.

٧٥ (...) حَدَّثَنَا أَبُو بَكْرِ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ وَ أَبُو سَعِيدٍ الْأَشْجَعِ وَمُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ نُمَيْرٍ، قَالُوا: حَدَّثَنَا وَكِيعٌ، ح وَحَدَّثَنَا أَبُو كُرَيْبٍ، حَدَّثَنَا أَبُو مُعَاوِيَةَ، ح وَحَدَّثَنَا أَبُو سَعِيدٍ الْأَشْجَعِ، حَدَّثَنَا حَفْصُ (يَعْنِي ابْنَ غِيَاثٍ) كُلُّهُمْ عَنِ الْأَعْمَشِ، ح وَحَدَّثَنَا زُهَيْرُ بْنُ حَرْبٍ وَ إِسْحَقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ - وَاللَّفْظُ لَهُمَا - (قَالَ زُهَيْرٌ: حَدَّثَنَا، وَقَالَ إِسْحَقُ: أَخْبَرَنَا) جَرِيرٌ عَنِ الْأَعْمَشِ، عَنْ تَمِيمِ بْنِ سَلَمَةَ، عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ هِلَالٍ الْعَبْسِيِّ، قَالَ: سَمِعْتُ جَرِيرًا يَقُولُ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: «مَنْ يُحْرِمِ الرَّفْقَ يُحْرِمِ الْخَيْرَ».

75- (...) Bize **Ebû Bekr b. Ebî Şeybe** “VE” **Ebû Saîd El-Eşec** “VE” **Muhammed b. Abdillâh b. Nümejr** rivayet ettiler. (Dediler ki) : Bize **Veki'** rivayet etti. **H.** Bize **Ebû Küreyb** de rivayet etti. (Dedi ki) : Bize **Ebû Muâviye** rivayet etti. **H.** Bize **Ebû Saîd El-Eşec** dahi rivayet etti. (Dedi ki) : Bize **Hafs (vâni İbni Gıyas)** rivayet etti. Bunların hepsi **A'mes'den** rivayet etmişlerdir. **H.** Bize **Züheyr b. Harb** “VE” **İshâk b. İbrahim** de rivayet ettiler. Lâfız her ikisininindir. Züheyr: Haddesenâ; İshâk ise: Ahberanâ tâbirini kullandı.

(Dedi ki) : Bize Cerîr o da A'meş'den, o da Temim b. Seleme'den, o da Abdurrahman b. Hilâl El-Absî'den naklen haber verdi. Demiş ki: Cerîr'i şunu söylerken işittim: Ben Resûlullah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem)'i: «Bir kimse yumuşak davranmaktan mahrum ise, hayırdan mahrum olur.» Buyururken işittim.

٧٦- (...) حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ يَحْيَى، أَخْبَرَنَا عَبْدُ الْوَاحِدِ بْنُ زِيَادٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي إِسْمَاعِيلَ، عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ هِلَالٍ، قَالَ: سَمِعْتُ جَرِيرَ بْنَ عَبْدِ اللَّهِ يَقُولُ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «مَنْ حُرِمَ الرَّفْقَ حُرِمَ الْخَيْرِ، أَوْ مَنْ يُحْرِمُ الرَّفْقَ يُحْرِمُ الْخَيْرِ».

76- (...) Bize Yahya b. Yahya rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Abdü'l-Vâhid b. Ziyad, o da Muhahmed b. Ebî İsmail'den, o da Abdurrahman b. Hi-lâl'den naklen haber verdi. (Demiş ki): Ben Cerîr b. Abdillâh'ı şunu söylerken işittim. Resûlullah {Sallallahü Aleyhi ve Sellem); «Bir kimse yumuşak davranmaktan mahrumsa, hayırdan mahrumdur. Yahut bir kimse yumuşak davranmaktan mahrum olursa, hayırdan mahrum olur.» Buyurdular.

٧٧- (٢٥٩٣) حَدَّثَنَا حَرْمَلَةُ بْنُ يَحْيَى التَّجِيبِي، أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ وَهَبٍ، أَخْبَرَنِي حَيْوَةُ حَدَّثَنِي ابْنُ الْهَادِ عَنْ أَبِي بَكْرِ بْنِ حَزْمٍ، عَنْ عَمْرَةَ (يَعْنِي بِنْتَ عَبْدِ الرَّحْمَنِ)، عَنْ عَائِشَةَ، زَوْجِ النَّبِيِّ ﷺ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «يَا عَائِشَةُ إِنَّ اللَّهَ رَفِيقٌ يُحِبُّ الرَّفْقَ، وَيُعْطِي عَلَى الرَّفْقِ مَا لَا يُعْطِي عَلَى الْعُنْفِ، وَمَا لَا يُعْطِي عَلَى مَا سِوَاهُ».

77- (2593) Bize Harmele b. Yahya El-Tüçibî rivayet etti. (Dedi ki): Bize Abdullah b. Vehb haber verdi. (Dedi ki): Bana Hayve haber verdi. (Dedi ki): Bana İbnü Hâd, o da Ebû Bekr b. Hazm'den, o da Amra'dan (yâni binti Abdirrahman'dan), o da Peygamber (Sallallahü Alevhi ve Sellem)'in zevcesi Âişe'den naklen rivayet etti ki: Resûlullah {Sallallahü Aleyhi ve Sellem); «Yâ Âişe! Şüphesiz ki, Allah refikdir. Rıfkı sever. Rıfk karşılığında şiddet ve başkası için vermediğini verir.» buyurmuşlar.

العنف = Rıfkın zıddı yâni sert davranmaktır

٧٨- (٢٥٩٤) حَدَّثَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ مُعَاذٍ الْعَنْبَرِيُّ، حَدَّثَنَا أَبِي، حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ الْمُقْدَامِ، (وَهُوَ ابْنُ شُرَيْحِ بْنِ هَانِيٍّ) عَنْ أَبِيهِ، عَنْ عَائِشَةَ، زَوْجِ النَّبِيِّ ﷺ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: «إِنَّ الرَّفْقَ لَا يَكُونُ فِي شَيْءٍ إِلَّا زَانَهُ، وَلَا يُنْزَعُ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا شَانَهُ».

78- (2594) Bize Ubeydullah b. Muâz El-Anberî rivayet etti. (Dedi ki): Bize babam rivayet etti. (Dedi ki): Bize Su'be o da Mikdam'dan, (bu zât İbnü Şureyh b. Hânî'dir), o da babasından, o da Peygamber (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) 'in zevcesi Âişe'den, o da Peygamber (Sallallahü Aleyhi ve Sellem'den naklen rivayet etti: «Şüphesiz ki, yumuşak davranmak bir şeyde bulunursa, onu zinetler. Bir şeyden de alınır, onu lekeler.» buyurmuşlar.

٧٩- (...) حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى وَابْنُ بَشَّارٍ، قَالَا: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ، حَدَّثَنَا شُعْبَةُ. سَمِعْتُ الْمُقْدَامَ بْنَ شُرَيْحِ بْنِ هَانِيٍّ، بِهَذَا الْإِسْنَادِ. وَزَادَ فِي الْحَدِيثِ: رَكِبَتْ عَائِشَةُ بَعِيرًا فَكَانَتْ فِيهِ صُعُوبَةٌ فَجَعَلَتْ تُرَدِّدُهُ، فَقَالَ لَهَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «عَلَيْكَ بِالرَّفْقِ». ثُمَّ ذَكَرَ بِمِثْلِهِ.

79- (...) Bize bu hadîsi Muhammed b. Müsennâ "VE" İbni Beşşâr rivayet ettiler. (Dediler ki): Bize Muhammed b. Ca'fer rivayet etti. (Dedi ki): Bize Su'be rivayet etti. (Dedi ki); Ben Mikdam b. Şureyh b. Hânî'den bu isnadla dinledim. Bu hadîsde o şunu da ziyâde etmiştir: «Âişe bir deveye bindi. Devede hırçınlık vardı. Âişe onu ileri geri çevirmeye başladı. Bunun üzerine Resûlullah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) ona: «Yumuşak davran...» Sonra râvi yukarıdaki hadîsin mislini zikretmiştir.

(۲۴) باب النهي عن لعن الدواب وغيرها

۸۰- (۲۵۹۵) حَدَّثَنَا أَبُو بَكْرِ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ وَزُهَيْرُ بْنُ حَرْبٍ، جَمِيعًا عَنْ ابْنِ عُلَيَّةَ، قَالَ زُهَيْرٌ: حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ، حَدَّثَنَا أَيُّوبُ عَنْ أَبِي قِلَابَةَ، عَنْ أَبِي الْمُهَلَّبِ، عَنْ عِمْرَانَ بْنِ حُصَيْنٍ، قَالَ: بَيْنَمَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ فِي بَعْضِ أَصْفَارِهِ، وَامْرَأَةٌ مِنَ الْأَنْصَارِ عَلَى نَاقَةٍ، فَضَجَرَتْ فَلَعَنَتْهَا. فَسَمِعَ ذَلِكَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ فَقَالَ: «خُذُوا مَا عَلَيْهَا وَادْعُوهَا، فَإِنَّهَا مَلْعُونَةٌ».

قَالَ عِمْرَانُ: فَكَأَنِّي أَرَاهَا الْآنَ تَمْشِي فِي النَّاسِ، مَا يَغْرِضُ لَهَا أَحَدٌ.

24- Hayvanlara ve Başkalalarına Lanetin Yasak Edilmesi Babı

80- (2595) Bize **Ebû Bekir b. Ebî Şeybe** “VE” **Züheyr b. Harb** hep birden **İbni Ulayye**’den rivayet ettiler. **Züheyr** (Dedi ki): Bize **İsmail b. İbrahim** rivayet etti. (Dedi ki); bize **Eyyûb**, o da **Ebû Kılâbe**’den, o da **Ebû Mühelleb**’den, o da **İmran b. Husayn**’dan naklen rivayet etti. Şöyle demiş: Bir defa Resûlullah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) seferlerinden birinde iken ensârdan bir kadın da bir dişi deve üzerinde bulunuyordu. Kadın bıkkınlık göstererek deveye lanet etti. Resûlullah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) de bunu işitti. Ve: «Bu devenin üzerindeki eşyayı alın ve deveyi bırakın! Çünkü o lanetlenmiştir.» buyurdular. İmran: «Ben onu hâlâ insanlar arasında yürürken görür gibiyim. Ona kimse sataşmıyordu.» demiş.

۸۱- (...) حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ وَأَبُو الرَّبِيعِ، قَالَا: حَدَّثَنَا حَمَادٌ (وَهُوَ ابْنُ زَيْدٍ)، ح وَحَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي عُمَرَ، حَدَّثَنَا الثَّقَفِيُّ، كِلَاهُمَا عَنْ أَيُّوبَ بِإِسْنَادِ إِسْمَاعِيلَ نَحْوَ حَدِيثِهِ إِلَّا أَنَّ فِي حَدِيثِ حَمَادٍ: قَالَ عِمْرَانُ: فَكَأَنِّي أَنْظُرُ إِلَيْهَا، نَاقَةً وَرَقَاءَ وَفِي حَدِيثِ الثَّقَفِيِّ: فَقَالَ: «خُذُوا مَا عَلَيْهَا وَأَعْرِوْهَا، فَإِنَّهَا مَلْعُونَةٌ».

81- (...) Bize **Kuteybe b. Saîd** “VE” **EbuR-Rabi**’ rivayet ettiler. (Dediler ki): Bize **Hammad (bu zât ibnü Zeyd’dir)** rivayet etti, **H.**

Bize **İbnü Ebî Ömer** de rivayet etti. (Dedi ki):

Bize **Sakafî** rivayet etti.

Her iki râvî **Eyyûb**’dan İsmail’in isnâdiyle onun hadîsi gibi rivayette bulunmuşlardır. Şu kadar var ki, Hammad’ın hadîsinde de: «İmran dedi ki: Sanki ben onu görür gibiyim. Boz bir deve idi.»

Sakâfî’nin hadîsinde ise:

«Devenin üzerindeki eşyayı alın ve onu çıplak bırakın! Çünkü o lanetlenmiştir.» cümleleri vardır.

۸۲- (۲۵۹۶) حَدَّثَنَا أَبُو كَامِلٍ الْجَحْدَرِيُّ، فَضِيلُ بْنُ حُسَيْنٍ، حَدَّثَنَا يَزِيدُ (بِعْنِي ابْنُ زُرَيْعٍ). حَدَّثَنَا التَّيْمِيُّ عَنْ أَبِي عُثْمَانَ، عَنْ أَبِي بَرزَةَ الْأَسْلَمِيِّ، قَالَ: بَيْنَمَا جَارِيَةٌ عَلَى نَاقَةٍ عَلَيْهَا بَعْضُ مَتَاعِ الْقَوْمِ، إِذْ بَصُرْتُ بِالنَّبِيِّ ﷺ، وَتَضَايَقَ بِهِمُ الْجَبَلُ فَقَالَتْ: حَلْ، اللَّهُمَّ الْعَنْهَا قَالَ: فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: «لَا تُصَاحِبْنَا نَاقَةً عَلَيْهَا لَعْنَةٌ».

82- (2596) Bize **Ebû Kâmil El-Cahderî Fudayl b. Hüseyin** rivayet etti. (Dedi ki): Bize **Yezid (vânî İbni Zürey’)** rivayet etti. (Dedi ki): Bize **Teymî, Ebû Osman**’dan, o da **Ebû Berzete’I-Eslemî**’den naklen rivayet etti. Bir defa bir cariye, üzerinde cemâatin bazı eşyası bulunan dişi bir deveye binmişti. Aniden Peygamber (Sallallahü Aleyhi ve Sellem)’i gördü. Dağın da dar yerine gelmişlerdi. Kadın: — Deh! Allahım, buna lanet et! dedi. Bunun üzerine Peygamber (Sallallahü Aleyhi ve Sellem): «Üzerinde lanet bulunan bir deve bizimle beraber olmasın!» buyurdular.

۸۳- (...) حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الْأَعْلَى.
حَدَّثَنَا الْمُعْتَمِرُ، ح وَحَدَّثَنِي عَبْدُ اللَّهِ بْنُ سَعِيدٍ.
حَدَّثَنَا يَحْيَى (يَعْنِي ابْنَ سَعِيدٍ)، جَمِيعًا عَنْ سُلَيْمَانَ
التَّيْمِيِّ، بِهَذَا الْإِسْنَادِ وَزَادَ فِي حَدِيثِ الْمُعْتَمِرِ
«لَا، أَيْمُ اللَّهِ لَا تُصَاحِبُنَا رَاحِلَةً عَلَيْهَا لَعْنَةُ مِنَ اللَّهِ»
أَوْ كَمَا قَالَ.

83- (...) Bize **Muhammed b. Abdi'l-A'lâ** rivayet etti. (Dedi ki): Bize **Mu'temir** rivayet etti, **H.** Bana **Ubevdüllah b. Saîd** de rivayet etti. (Dedi ki): Bize **Yahya (vâni İbni Saîd)** rivayet etti. Bu râviler toptan **Süleyman Et-Teymî'den** bu isnadla rivayette bulunmuşlardır. **Mu'temir**'in hadîsinde şu ziyâde vardır:

«Hayır! Allah'a yemin olsun üzerinde Allah'dan lanet bulunan bir deva bizimle beraber olmasın. Yahut buyurduğu gibidir.»

۸۴- (۲۵۹۷) حَدَّثَنَا هَارُونُ بْنُ سَعِيدٍ الْأَيْلِيُّ.
حَدَّثَنَا ابْنُ وَهْبٍ، أَخْبَرَنِي سُلَيْمَانُ (وَهُوَ ابْنُ بِلَالٍ)
عَنِ الْعَلَاءِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ، حَدَّثَهُ عَنْ أَبِيهِ، عَنْ
أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «لَا يَنْبَغِي
لِصَدِيقٍ أَنْ يَكُونَ لَعَانًا».

84- (2597) Bize **Harun b. Saîd El-Eylî** rivayet etti, (Dedi ki): Bize **İbnu Vehb** rivayet etti. (Dedi ki): Bana **Süleyman (bu zât İbnü Bilâl'dır)** o da **Alâ' b. Abdirrahman'dan** naklen haber verdi. Ala' ona **babasından**, o da **Ebû Hüreyre'den** naklen rivayet etmiş ki, Resûlullah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem)ı «Siddîk bir kimseye lânetçi olması **yakışmaz.**» buyurmuşlar.

13.12.2017 / HAFTA 13 / DERS 2

(...) حَدَّثَنِي أَبُو كُرَيْبٍ، حَدَّثَنَا خَالِدُ بْنُ
مَخْلَدٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ جَعْفَرٍ، عَنِ الْعَلَاءِ بْنِ
عَبْدِ الرَّحْمَنِ، بِهَذَا الْإِسْنَادِ، مِثْلَهُ.

(...) Bana bu hadîsi **Ebû Küreyb** rivayet etti. (Dedi ki): Bize **Hâlid b. Mahled**, o da **Muhammed b. Ca'fer'den**, o da **Alâ' b. Abdirrahman'dan** bu isnadla bu hadîsin mislini rivayet etti.

۸۵- (۲۵۹۸) حَدَّثَنِي سُؤَيْدُ بْنُ سَعِيدٍ حَدَّثَنِي
حَفْصُ بْنُ مَيْسَرَةَ عَنْ زَيْدِ بْنِ أَسْلَمَ أَنَّ عَبْدَ الْمَلِكِ
ابْنَ مَرْوَانَ بَعَثَ إِلَى أُمِّ الدَّرْدَاءِ بِأَنْجَادٍ مِنْ عِنْدِهِ،
فَلَمَّا أَنْ كَانَ ذَاتَ لَيْلَةٍ، قَامَ عَبْدُ الْمَلِكِ مِنَ اللَّيْلِ،
فَدَعَا خَادِمَهُ، فَكَأَنَّهُ أَبْطَأَ عَلَيْهِ، فَلَعَنَهُ، فَلَمَّا أَصْبَحَ
قَالَتْ لَهُ أُمُّ الدَّرْدَاءِ: سَمِعْتُكَ اللَّيْلَةَ لَعَنْتَ خَادِمَكَ
حِينَ دَعَوْتَهُ، فَقَالَتْ: سَمِعْتُ أَبَا الدَّرْدَاءِ يَقُولُ:
قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «لَا يَكُونُ اللَّعَانُونَ شُفَعَاءَ وَلَا
شُهَدَاءَ، يَوْمَ الْقِيَامَةِ».

85- (2598) Bana **Süveyd b. Saîd** rivayet etti. (Dedi ki): Bana **Hafs b. Meysera**, o da **Zeyd b. Eslem'den** naklen rivayet etti ki: Abdü'l-Melik b. Mervan, Ümmü Derdâ'ya kendinden bazı ev eşyası göndermiş. Gecelerden birinde Abdü'l-Melik geceden kalkarak hizmetçisini çağırılmış. Galiba hizmetçisi yanına gelmekte gecikmiş de ona lanet etmiş. Sabah olunca Ümmü Derdâ ona: — Bu gece hizmetçini çağırdığın vakit ona lanet ettiğini işittim, demiş. Ve sözüne şöyle devam etmiş: Ben **Ebu'd-Derdâ'yı** şunu söylerken işittim: Resûlullah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem): «Lânetçiler kıyamet gününde ne şefî' olabilirler, ne de şahitlik!» buyurdular.

(...) حَدَّثَنَا أَبُو بَكْرِ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ،
وَأَبُو غَسَّانَ الْمُسَمَعِيُّ وَعَاصِمُ بْنُ النَّظْرِ التَّيْمِيُّ،
قَالُوا: حَدَّثَنَا مُعْتَمِرُ بْنُ سُلَيْمَانَ، ح وَحَدَّثَنَا إِسْحَقُ
ابْنُ إِبْرَاهِيمَ، أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ كِلَاهُمَا عَنْ
مُعْتَمِرٍ، عَنْ زَيْدِ بْنِ أَسْلَمَ فِي هَذَا الْإِسْنَادِ، بِمِثْلِ
مَعْنَى حَدِيثِ حَفْصِ بْنِ مَيْسَرَةَ.

(...) Bize **Ebû Bekr b. Ebî Şeybe** “VE” **Ebû Gassân El-Mismaî** “VE” **Âsim b. Nadr Et-Teymî** rivayet ettiler. (Dediler ki): Bize **Mu'temir b. Süleyman** rivayet etti. **H.** Bize **İshâk b. İbrahim** de rivayet etti. (Dedi ki): Bize **Abdürrezzâk** haber verdi. Her iki râvî **Ma'mer'den**, o da **Zeyd b. Eslem'den** naklen bu isnadda Hafs b. Meysera'nın hadîsi mânâsında rivayette bulunmuşlardır.

۸۶- (...) حَدَّثَنَا أَبُو بَكْرِ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ.
حَدَّثَنَا مُعَاوِيَةُ بْنُ هِشَامٍ عَنْ هِشَامِ بْنِ سَعْدٍ، عَنْ
زَيْدِ بْنِ أَسْلَمَ وَ أَبِي حَازِمٍ، عَنْ أُمِّ الدَّرْدَاءِ، عَنْ
أَبِي الدَّرْدَاءِ، سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: «إِنَّ
اللَّعَانِينَ لَا يَكُونُونَ شُهَدَاءَ وَلَا شُفَعَاءَ، يَوْمَ
الْقِيَامَةِ».

86- (...) Bize **Ebû Bekr b. Ebî Şeybe** rivayet etti. (Dedi ki) : Bize **Muâviye b. Hişâm**, o da **Hişâm b. Sa'd'dan**, o da **Zeyd b. Eşlem** "VE" **Ebû Hâzim'den**, onlar da **Ümmü Derdâ'dan**, o da **Ebu'd-Derdâ'dan** naklen rivayet etti. Şöyle demiş: Ben Resûlullah (Sallallahü Aleyhi ve Sellemi'n «Şüphesiz ki, lânetçiler kıyamet gününde ne şehit olurlar, ne de şefî!» buyururken işittim.

۸۷- (۲۵۹۹) حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبَّادٍ وَابْنُ أَبِي
عُمَرَ، قَالَا: حَدَّثَنَا مَرْوَانُ (يَعْنِيَانِ الْفَزَارِيَّ) عَنْ
يَزِيدَ (وَهُوَ ابْنُ كَيْسَانَ) عَنْ أَبِي حَازِمٍ، عَنْ أَبِي
هُرَيْرَةَ، قَالَ: قِيلَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، اذْعُ عَلَى
الْمُشْرِكِينَ قَالَ: «إِنِّي لَمْ أُبْعَثْ لَعَانًا وَإِنَّمَا بُعِثْتُ
رَحْمَةً».

87- (2599) Bize **Muhammet! b. Abhad** "VE" **İbni Ebî Ömer** rivayet ettiler. (Dediler ki) : Bize **Mervân (vâni El-Fezârî)** o da **Yezid'den (ki bu zat İbnü Keysan'dır)**, o da **Ebû Hâzim'den**, o da **Ebû Hüreyre'den** naklen rivayet etti. Şöyle demiş:
— Yâ Resûlallah! Müşriklerin aleyhine dua et! denildi.
«Ben lânetçi olarak gönderilmedim. Ben ancak ve ancak rahmet olarak gönderildim!» buyurdular,

(۲۵) بَابُ مَنْ لَعَنَهُ النَّبِيُّ ﷺ أَوْ سَبَّهُ أَوْ
دَعَا عَلَيْهِ، وَلَيْسَ هُوَ أَهْلًا لَذَلِكَ،
كَانَ لَهُ زَكَاةٌ وَأَجْرًا وَرَحْمَةٌ

۸۸- (۲۶۰۰) حَدَّثَنَا زُهَيْرُ بْنُ حَرْبٍ، حَدَّثَنَا
جَرِيرٌ عَنِ الْأَعْمَشِ، عَنْ أَبِي الضَّحَى، عَنْ
مَسْرُوقٍ، عَنْ عَائِشَةَ، قَالَتْ: دَخَلَ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ
ﷺ رَجُلَانِ، فَكَلَّمَاهُ بِشَيْءٍ لَا أَذْرِي مَا هُوَ.
فَأَغْضَبَاهُ فَلَعَنَهُمَا وَسَبَّهُمَا فَلَمَّا خَرَجَا قُلْتُ: يَا
رَسُولَ اللَّهِ مَنْ (۱) أَصَابَ مِنَ الْخَيْرِ شَيْئًا مَا أَصَابَهُ
هَذَا، قَالَ ﷺ: «وَمَا ذَاكَ؟» قَالَتْ قُلْتُ: لَعَنْتُهُمَا
وَسَبَبْتُهُمَا، قَالَ: «أَوْ مَا عَلِمْتَ مَا شَارَطْتُ عَلَيْهِ
رَبِّي؟» قُلْتُ: «اللَّهُمَّ إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ، فَأَيُّ الْمُسْلِمِينَ
لَعَنْتُهُ أَوْ سَبَبْتُهُ فَاجْعَلْ لَهُ زَكَاةً وَأَجْرًا».

25- Peygamber (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) Bir Kimseye Hak Etmediği Halde Lanet Eder Veya Söver Yahut Beddua Ederse, Bu Onun, O Kimse İçin Zekat, Ecir ve Rahmet Olacağı Babı

88- (2600) Bize **Züheyr b. Harb** rivayet etti. (Dedi ki) : Bize **Cerîr**, o da **A'meş'den**, o da **Ebu'd-Duhâ'dan**, o da **Mesrûk'dan**, o da **Âise'den** naklen rivayet etti. Şöyle demiş: Resûlullah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem)'in yanına iki adam girdi. Ve onunla ne olduğunu bilmediğim bir şey konuştular da gadablandırıldılar. O da kendilerine lanet ve sitem etti. Çıktıkları vakit ben:
- Yâ Resûlallah! Şu iki adamın kazandığı hayırdan kim bir şey kazanabilir, dedim;
«Ne o?» buyurdu.
- Sen onlara lanet ve sitem ettin! dedim.
«Sen benim Rabbîme koştüğüm şartı bilmiyor musun? **Allahım! Ben ancak bir beşerim, müslümanlardan hangisine lanet veya sitem edersem bunu onun için bir zekât ve ecir kıl, dedim.»** Buyurdular.

(...) حَدَّثَنَا أَبُو بَكْرِ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ
وَأَبُو كُرَيْبٍ، قَالَا: حَدَّثَنَا أَبُو مُعَاوِيَةَ، ح وَحَدَّثَنَا
عَلِيُّ بْنُ حُجْرٍ السَّعْدِيُّ وَإِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ وَعَلِيُّ
ابْنُ خَشْرَمٍ جَمِيعًا عَنْ عِيسَى بْنِ يُونُسَ كِلَاهُمَا عَنْ
الْأَعْمَشِ، بِهَذَا الْإِسْنَادِ نَحْوَ حَدِيثِ جَرِيرٍ وَقَالَ
فِي حَدِيثِ عِيسَى: فَخَلَوْا بِهِ، فَسَبَّهُمَا وَلَعْنَهُمَا،
وَأَخْرَجَهُمَا.

(...) Bize bu hadîsi **Ebû Bekr b. Ebî Şeybe** “VE” **Ebû Küreyb** rivayet ettiler. (Dediler ki) : Bize **Ebû Muâviye** rivayet etti. **H.**

Bize bunu **Aliy b. Hucr Es-Sa’dî** “VE” **İshâk b. İbrahim** “VE” **Alî b. Haşrem** dahî hep birden **İsâ b. Yûnus’dan** (Ebû Muâviye ile İsa b. Yûnus) ikisi birden **A’mes’dan** bu isnadla Cerîr’in hadîsi gibi rivayette bulunmuşlardır. İsa’nın hadîsinde râvî: «Onunla başbaşa kaldılar. O da kendilerine sitem ve lanet etti; onları dışarı çıkardı.» demiştir.X

٨٩- (٢٦٠١) حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ
نُمَيْرٍ، حَدَّثَنَا أَبِي، حَدَّثَنَا الْأَعْمَشُ عَنْ أَبِي
صَالِحٍ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ
ﷺ: «اللَّهُمَّ إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ، فَأَيُّمَا رَجُلٍ مِنَ
الْمُسْلِمِينَ سَبَّيْتُهُ، أَوْ لَعَنْتُهُ أَوْ جَلَدْتُهُ فَاجْعَلْهَا لَهُ
زَكَاةً وَرَحْمَةً». [سيأتي بعد ٢٦٠٢]

89- (2601) Bize **Muhammed b. Abdillâh b. Nümejr** rivayet etti. (Dedi ki) : Bize **babam** rivayet etti. (Dedi ki) : Bize **A’mes**, o da **Ebû. Sâlih’dan**, o da **Ebû Hüreyre’dan** naklen rivayet etti. Şöyle demiş: Resûlullah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem’, «Allahım! Ben ancak bir beşerim! Şimdi müslümanlardan herhangi birine sitem eder, lanette bulunur veya dayak atarsam, bunu onun için bîr zekât ve rahmet kıl!» dedi.X

(٢٦٠٢) وَحَدَّثَنَا ابْنُ نُمَيْرٍ حَدَّثَنَا أَبِي حَدَّثَنَا
الْأَعْمَشُ عَنْ أَبِي سُفْيَانَ، عَنْ جَابِرٍ، عَنِ النَّبِيِّ
ﷺ مِثْلَهُ إِلَّا أَنَّ فِيهِ: «زَكَاةً وَأَجْرًا». [سيأتي بعد

(2602) Bize **İbni Nümejr** rivayet etti. (Dedi ki) : Bize **babam** rivayet etti. (Dedi ki) : Bize **A’mes**, o da **Ebû Süfvân’dan**, o da **Câbir’dan**, o da

Peygamber (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) ‘den naklen bu hadîsin mislini rivayet etti. Yalnız bunda:

«Bir zekât ve ecir kıl.» ibaresi vardır.X

(...) حَدَّثَنَا أَبُو بَكْرِ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ
وَأَبُو كُرَيْبٍ، قَالَا: حَدَّثَنَا أَبُو مُعَاوِيَةَ، ح وَحَدَّثَنَا
إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ، أَخْبَرَنَا عِيسَى بْنُ يُونُسَ،
كِلاَهُمَا عَنْ الْأَعْمَشِ، بِإِسْنَادِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ نُمَيْرٍ مِثْلَ
حَدِيثِهِ غَيْرَ أَنْ فِي حَدِيثِ عِيسَى جَعَلَ: «وَأَجْرًا» فِي
حَدِيثِ أَبِي هُرَيْرَةَ وَجَعَلَ: «وَرَحْمَةً» فِي حَدِيثِ جَابِرٍ.

(...) Bize **Ebû Bekr b. Ebî Şeybe** “VE” **Ebû Küreyb** rivayet ettiler. (Dediler ki) : Bize **Ebû Muâviye** rivayet etti. **H.** Bize **İshâk b. İbrahim** de rivayet etti. (Dedi ki): Bize **İsâ b. Yûnus** haber verdi. Her iki râvî **A’mes’dan**, o da **Abdullah b. Nümejr’in** isnadiyle onun hadîsi gibi rivayette bulunmuşlardır. Yalnız İsa’nın hadîsinde: «ve ecir» kelimesini Ebû Hüreyre rivayetinde; «ve rahmet» kelimesini Câbir rivayetinde zikretmiştir.X

٩٠- (٢٦٠١) حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ، حَدَّثَنَا
الْمُعِيزَةُ (يَعْنِي ابْنَ عَبْدِ الرَّحْمَنِ الْحَزَامِيِّ) عَنْ أَبِي
الزَّنَادِ، عَنِ الْأَعْرَجِ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ
قَالَ: «اللَّهُمَّ إِنِّي أَتَخَذُ عِنْدَكَ عَهْدًا لَنْ تُخْلِفَنِيهِ.
فَإِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ، فَأَيُّ الْمُؤْمِنِينَ أَذَيْتُهُ شَتَمْتُهُ، لَعَنْتُهُ،
جَلَدْتُهُ، فَاجْعَلْهَا لَهُ صَلَاةً وَزَكَاةً وَقُرْبَةً، تُقَرِّبُهُ بِهَا
إِلَيْكَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ».

90- (2601) Bize **Kuteybe b. Saîd** rivayet etti. (Dedi ki) : Bize **Muğîra (yâni İbni Abdirrahman El-Hizâmî)** o da **Ebu’z-Zinâd’dan**, o da **A’rac’dan**, o da **Ebû Hüreyre’dan** naklen rivayet etti ki; Peygamber (Sallallahü Aleyhi ve Sellem): «Allahım! Ben senden ahd-ü peyman alıyorum. Elbette bu ahdî bana bozmazsın. Ben ancak bir beşerim. Şimdi mü’minlerden hangisine eziyet eder, söver; lanet şeyler, döversen bunu onun için namaz, zekât ve kıyamet gününde onu kendisiyle sana yaklaştıracığın bir ibâdet yap!» dedi.

(...) حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي عُمَرَ، حَدَّثَنَا سُفْيَانُ حَدَّثَنَا أَبُو الزِّنَادِ، بِهَذَا الْإِسْنَادِ، نَحْوَهُ، إِلَّا أَنَّهُ قَالَ: «أَوْ جَلَدَهُ».

قَالَ أَبُو الزِّنَادِ: وَهِيَ لَعْنَةُ أَبِي هُرَيْرَةَ وَإِنَّمَا هِيَ: «جَلَدَتْهُ».

(...) Bize bu hadîsi **İbni Ebî Ömer** rivayet etti. (Dedi ki) : Bize **Süfyân** rivayet etti. (Dedi ki) : Bize **Ebû'z-Zinad** bu isnadla bu hadîsin benzerini rivayet etti. Yalnız o: demiştir. Ebû'z-Zinad : «Bu, Ebû Hüreyre'nin lügatidir. Kelime şeklindedir.» demiştir.X

(...) حَدَّثَنِي سُلَيْمَانُ بْنُ مَعْبُدٍ، حَدَّثَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ حَرْبٍ، حَدَّثَنَا حَمَادُ بْنُ زَيْدٍ عَنْ أَيُّوبَ، عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ الْأَعْرَجِ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ، بِنَحْوِهِ.

(...) Bana **Süleyman b. Ma'bed** rivayet etti. (Dedi ki) : Bize **Süleyman b. Harb** rivayet etti. (Dedi ki) : Bize **Hammad b. Zeyd**, o da **Eyyûb'dan**, o da **Abdurrahman El-A'rac'dan**, o da **Ebû Hüreyre'den**, o da Peygamber (Sallallahü Aleyhi ve Sellemi'den naklen bu hadîsin benzerini rivayet etti.X

٩١- (...) حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ، حَدَّثَنَا لَيْثٌ عَنْ سَعِيدِ بْنِ أَبِي سَعِيدٍ، عَنْ سَالِمٍ، مَوْلَى التَّضَرِّيِّينَ قَالَ: سَمِعْتُ أَبَا هُرَيْرَةَ يَقُولُ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: «اللَّهُمَّ إِنَّمَا مُحَمَّدٌ بَشَرٌ. يَغْضَبُ كَمَا يَغْضَبُ الْبَشَرُ، وَإِنِّي قَدْ اتَّخَذْتُ عِنْدَكَ عَهْدًا لَنْ تُخْلِفَنِيهِ، فَأَيُّمَا مُؤْمِنٍ أَدْبَيْتُهُ، أَوْ سَبَيْتُهُ، أَوْ جَلَدْتُهُ، فَاجْعَلْهَا لَهُ كَفَّارَةً، وَقُرْبَةً، تُقَرِّبُهُ بِهَا إِلَيْكَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ».

91- (...) Bize **Kutevbe b. Saîd** rivayet etti, (Dedi ki) : Bize **Leys**, o da **Saîd b. Ebî Saîd'den**, o da **Nasrîlerin azatlısı Salim'den** naklen rivayet etti. (Demiş ki) : **Ebû Hüreyre'yi** şunu söylerken işittim : Ben Resûlullah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem)'i: «Allahım! Muhammed ancak bir beşerdir. Beşerin kızdığı gibi kızar. Ben senden ahd-ü peyman

aldım. Elbette onu bana bozmazsın. İmdi hangi mü'mine eziyet veya sitem ettim yahut dövdü isem, bunu onun için bir keffâret ve kıyamet gününde onu kendisiyle sana yaklaştıracığın bir ibâdet kıl!» derken işittim.X

٩٢- (...) حَدَّثَنِي حَرْمَلَةُ بْنُ يَحْيَى، أَخْبَرَنَا ابْنُ وَهْبٍ، أَخْبَرَنِي يُونُسُ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ، أَخْبَرَنِي سَعِيدُ بْنُ الْمُسَيَّبِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّهُ سَمِعَ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: «اللَّهُمَّ فَأَيُّمَا عَبْدٍ مُؤْمِنٍ سَبَيْتُهُ، فَاجْعَلْ ذَلِكَ لَهُ قُرْبَةً إِلَيْكَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ». [خ ٦٣٦١]

92- (...) Bana **Harmele b. Yahya** rivayet etti. (Dedi ki) : **Bize İbnü Vehb** haber verdi. (Dedi ki) : Bana **Yûnus**, o da **İbni Şihab'dan**, naklen haber verdi. Bana **Saîd b. Müseyyeb**, o da **Ebû Hüreyre'den** naklen haber verdi ki, Ebû Hüreyre, Resûlullah (SalâUahü Aleyhi ve Seilem) 'i şöyle buyururken işitmiş : «Allahım! Herhangi bir mü'min kula sitem ettimse, bunu onun için kıyamet gününde sana bir ibâdet yap!» X

٩٣- (...) حَدَّثَنِي زُهَيْرُ بْنُ حَرْبٍ وَعَبْدُ بْنُ حَمِيدٍ، قَالَ زُهَيْرٌ: حَدَّثَنَا يَعْقُوبُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ. حَدَّثَنَا ابْنُ أَخِي ابْنِ شِهَابٍ عَنْ عَمِّهِ، حَدَّثَنِي سَعِيدُ ابْنِ الْمُسَيَّبِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: «اللَّهُمَّ إِنِّي اتَّخَذْتُ عِنْدَكَ عَهْدًا لَنْ تُخْلِفَنِيهِ، فَأَيُّمَا مُؤْمِنٍ سَبَيْتُهُ^(١) أَوْ جَلَدْتُهُ. فَاجْعَلْ ذَلِكَ كَفَّارَةً لَهُ، يَوْمَ الْقِيَامَةِ».

93- (...) Bana **Züheyr b. Harb** "VE" **Abd b. Humejd** rivayet ettiler. Züheyr (Dedi ki): Bize **Ya'kub b. İbrahim** rivayet etti. (Dedi ki): Bize **İbni Şihâb'ın kardeşi oğlu**, o da **amcasından** rivayet etti. (Dedi ki): Bana **Saîd b. Müseyyeb**, **Ebû Hüreyre'den** rivayet etti. Şöyle demiş: Ben Resûlullah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem)'i: «Allahım! Ben senden ahd-ü peyman aldım. Elbette bunu bana bozmazsın, şimdi herhangi bir mü'mine sitem ettim yahut dayak vurdumsa; kıyamet gününde bunu onun için bir keffâret yap!» derken işittim.X

٩٤- (٢٦٠٢) حَدَّثَنِي هَارُونُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ وَحَجَّاجُ بْنُ الشَّاعِرِ، قَالَا: حَدَّثَنَا حَجَّاجُ بْنُ مُحَمَّدٍ، قَالَ: قَالَ ابْنُ جُرَيْجٍ: أَخْبَرَنِي أَبُو الزَّيْتَرِ أَنَّهُ سَمِعَ جَابِرَ بْنَ عَبْدِ اللَّهِ يَقُولُ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: «إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ، وَإِنِّي اشْتَرَطْتُ عَلَى رَبِّي عَزَّ وَجَلَّ، أَيَّ عَبْدٍ مِنَ الْمُسْلِمِينَ سَبَبْتُهُ أَوْ شَتَمْتُهُ، أَنْ يَكُونَ ذَلِكَ لَهُ زَكَاةً وَأَجْرًا».

94- (2602) Bana **Harun b. Abdillâh** “VE” **Haccâc b. Sâir** rivayet ettiler. (Dediler ki): Bize **Haccâc b. Muhammed** rivayet etti. (Dedi ki): **İbnü Cüreyc** şunu söyledi: Bana **Ebû'z-Zübeyr** şunu söyledi ki: **Câbir b. Abdillâh**, şöyle derken işitmiş. Ben Resûlullah (Sallallahü Aleyhi ve Sellemi şunu söylerken işittim: «Ben ancak bir beşerim. Ve ben Rabbim (Azze ve Celle) ‘ye müslümanlardan herhangi bir kula sitem ettim veya sövdümse, bunun ona bir zekât ve ecir olmasını şart kostüm.»

(...) حَدَّثَنِي ابْنُ أَبِي خَلْفٍ، حَدَّثَنَا رَوْحٌ، ح وَحَدَّثَنَا عَبْدُ بْنُ حُمَيْدٍ، حَدَّثَنَا أَبُو عَاصِمٍ جَمِيعًا عَنْ ابْنِ جُرَيْجٍ بِهَذَا الْإِسْنَادِ، مِثْلَهُ.

(...) Bu hadîsi bana **İbnü Ebî Halef** rivayet etti. (Dedi ki): Bize **Ravh** rivayet etti. **H.** Bize bu hadîsi **Abdu b. Humejd** de rivayet etti. (Dedi ki): Bize **Ebû Asım** rivayet etti. Bu râviler hep birden **İbnü Cüreyc'den** bu isnadla bu hadîsin mislini rivayet etmişlerdir.

95- (2603) uzun olduğu için bu hadis derste işlenmedi...

٩٦- (٢٦٠٤) حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى الْعَنَزِيُّ، ح وَحَدَّثَنَا ابْنُ بَشَّارٍ (وَاللَّفْظُ لِابْنِ الْمُثَنَّى)، قَالَا: حَدَّثَنَا أُمَيَّةُ بْنُ خَالِدٍ، حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ أَبِي حَمْرَةَ الْقَصَابِ، عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ، قَالَ: كُنْتُ أَلْعَبُ مَعَ الصَّبْيَانِ، فَجَاءَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ فَتَوَارَيْتُ خَلْفَ بَابٍ، قَالَ: فَجَاءَ فَحَطَّأَنِي حِطَّاءً، وَقَالَ: «اذْهَبْ وَادْعُ لِي مُعَاوِيَةَ». قَالَ: فَجِئْتُ فَقُلْتُ: هُوَ يَأْكُلُ قَالَ: ثُمَّ قَالَ لِي: «اذْهَبْ فَادْعُ لِي مُعَاوِيَةَ» قَالَ: فَجِئْتُ فَقُلْتُ: هُوَ يَأْكُلُ فَقَالَ: «لَا أَشْبَعُ اللَّهُ بَطْنَهُ»^(٣).

قَالَ ابْنُ الْمُثَنَّى: قُلْتُ لِأُمَيَّةَ: مَا حَطَّأَنِي؟ قَالَ: قَفَّذَنِي قَفْدَةً.

96- (2604) Bize **Muhammed b. Müsennâ El-Anezî** rivayet etti. **H.** Bize **İbnü Beşşâr da** rivayet etti. **Lâfız İbnü Müsennâ'nındır.** (Dediler ki): Bize **Ümeyye b. Hâlid** rivayet etti. (Dedi ki): Bize **Su'be**, o da **Ebû Hamzate'l-Gassâb'dan**, o da **İbni Abbâs'dan** naklen rivayet etti. Şöyle demiş: Çocuklarla beraber oynuyordum. Derken Resûlullah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) geldi. Ben hemen bir kapının arkasına gizlendim, gelerek avucuyla omuzlarımin arasına bir dokundu. Ve: «Git bana Muaviye'yi çağır!» dedi. Ben derhal (gittim) geldim Ve: — O yemek yiyor! dedim. Sonra bana tekrar: «Git bana Muaviye'yi çağır!» dedi. Hemen (gittim) geldim. Ve: — O yemek yiyor! dedim. Bunun üzerine: «Allah onun karnını doyurmasın!» buyurdular. İbnü Müsennâ dedi ki: Ümeyye'ye Hataenî ne demektir? diye sordum. Elinin içiyle bana bir vurdu, demektir cevâbını verdi.

۹۷- (...) حَدَّثَنِي إِسْحَاقُ بْنُ مَنْصُورٍ.
أَخْبَرَنَا النَّضْرُ بْنُ شُمَيْلٍ، حَدَّثَنَا شُعْبَةُ، أَخْبَرَنَا
أَبُو حَمْزَةَ، سَمِعْتُ ابْنَ عَبَّاسٍ يَقُولُ: كُنْتُ أَلْعَبُ
مَعَ الصَّبْيَانِ فَجَاءَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ فَأَخْتَبَأْتُ مِنْهُ،
فَذَكَرَ بِمِثْلِهِ.

97- (...) Bana İshâk b. Mansûr rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Nadr b. Şümeyl haber verdi. (Dedi ki) : Bize Su'be rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Ebû Hamza haber verdi. (Dedi ki) : İbnü Abbas'ı şunu söylerken işittim : Çocuklarla beraber oynuyordum. Derken Resûlullah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) geldi. Ben hemen ondan gizlendim... Ve râvi yukarki hadîs gibi rivayette bulunmuştur.

(۲۶) باب ذم ذي الوجهين، وتحريم فعله

۹۸- (۲۵۲۶) حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ يَحْيَى، قَالَ:
قَرَأْتُ عَلَى مَالِكٍ عَنْ أَبِي الزِّنَادِ، عَنِ الْأَعْرَجِ،
عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «إِنَّ مِنْ شَرِّ
النَّاسِ ذَا الْوَجْهَيْنِ، الَّذِي يَأْتِي هَؤُلَاءِ بِوَجْهِهِ،
وَهَؤُلَاءِ بِوَجْهِهِ».

26- İkiyüzlüyü Zem ve Bu Yaptığının Haram Kılınması Babı:

98- (2526) Bize Yahya b. Yahya rivayet etti. (Dedi ki) : Mâlike Ebûz-Zinâd'dan dinlediğim, onun da A'rac'dan, onun da Ebû Hüreyre'den naklen rivayet ettiği bu hadîsi okudum. Resûlullah (Sallallahu Aleyhi ve Sellem): «Şüphesiz insanların en kötülerinden biri: Bir yüzle şunlara, bir yüzle bunlara gelen iki yüzlü kimsedir.» buyurmuşlar.

۹۹- (...) حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ، حَدَّثَنَا
لَيْثٌ، ح وَحَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ رُمْحٍ، أَخْبَرَنَا اللَّيْثُ
عَنْ يَزِيدَ بْنِ أَبِي حَبِيبٍ، عَنْ عِرَاكِ بْنِ مَالِكٍ، عَنْ
أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّهُ سَمِعَ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: «إِنَّ شَرَّ
النَّاسِ ذُو الْوَجْهَيْنِ، الَّذِي يَأْتِي هَؤُلَاءِ بِوَجْهِهِ،
وَهَؤُلَاءِ بِوَجْهِهِ». [خ ۶۰۵۸، ۷۱۷۹]

99- (...) Bize Kuteybe b. Saîd rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Leys rivayet etti. **H.** Bize Muhammed b. Rumh da rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Leys o da Yezid b. Ebî Habib'den, o da Irak b. Mâlik'den, o da Ebû Hüreyre'den naklen haber verdi ki; Ebû Hüreyre, Resûlullah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) 'i şöyle buyururken dinlemiş : «Şüphesiz insanların en kötüsü şunlara bir yüzle, bunlara da bir yüzle gelen iki yüzlü kimsedir.»

۱۰۰- (...) حَدَّثَنِي حَرْمَلَةُ بْنُ يَحْيَى.
أَخْبَرَنِي ابْنُ وَهَبٍ، أَخْبَرَنِي يُونُسُ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ.
حَدَّثَنِي سَعِيدُ بْنُ الْمُسَيَّبِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ
رَسُولَ اللَّهِ ﷺ^(۱) ح وَحَدَّثَنِي زُهَيْرُ بْنُ حَرْبٍ.
حَدَّثَنَا جَرِيرٌ عَنْ عُمَارَةَ، عَنْ أَبِي زُرْعَةَ، عَنْ أَبِي
هُرَيْرَةَ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «تَجِدُونَ مِنْ
شَرِّ النَّاسِ ذَا الْوَجْهَيْنِ، الَّذِي يَأْتِي هَؤُلَاءِ بِوَجْهِهِ،
وَهَؤُلَاءِ بِوَجْهِهِ».

100 - (...) Bana Harmele b. Yahya rivayet etti. (Dedi ki) : Ban.a İbni Vehb haber verdi. (Dedi ki) : Bana Yûnus, o da İbni Şihab'dan naklen haber verdi, (Demiş ki) : Bana Saîd b. Müseyyeb, o da Ebû Hüreyre'den naklen rivayet etti ki: Resûlullah (Sallallahü Aleyhi ve Seilem)... **H.** Bana Züheyr b. Harb da rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Cerîr, o da Umâr'dan, o da Ebû Zür'a'dan, o da Ebû Hüreyre'den naklen rivayet etti. Şöyle demiş: Resûlullah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem): «İnsanların en kötülerinden bir yüzle şunlara, bir yüzle bunlara gelen iki yüzlüyü bulacaksınız.» buyurdular.

(۲۷) باب تحريم الكذب، وبيان ما يباح منه

۱۰۱- (۲۶۰۵) حَدَّثَنِي حَرَمَلَةُ بْنُ يَحْيَى.

أَخْبَرَنَا ابْنُ وَهْبٍ، أَخْبَرَنِي يُونُسُ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ،
أَخْبَرَنِي حُمَيْدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَوْفٍ أَنَّ أُمَّهُ،
أَمْ كُلْثُومُ بِنْتُ عُقْبَةَ بْنِ أَبِي مُعَيْطٍ، وَكَانَتْ مِنْ
الْمُهَاجِرَاتِ الْأُولَى، اللَّاتِي بَايَعْنَ النَّبِيَّ ﷺ،
أَخْبَرَتْهُ أَنَّهَا سَمِعَتْ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ وَهُوَ يَقُولُ:
«لَيْسَ الْكَذَّابُ الَّذِي يُضْلِحُ بَيْنَ النَّاسِ، وَيَقُولُ
خَيْرًا وَيَنْمِي خَيْرًا».

قَالَ ابْنُ شِهَابٍ: وَلَمْ أَسْمَعْ يُرَخَّصُ فِي شَيْءٍ
مِمَّا يَقُولُ النَّاسُ كَذِبٌ إِلَّا فِي ثَلَاثٍ: الْحَرْبُ،
وَالِإِضْلَاحُ بَيْنَ النَّاسِ، وَحَدِيثُ الرَّجُلِ امْرَأَتَهُ
وَحَدِيثُ الْمَرْأَةِ زَوْجَهَا. [خ ۲۶۹۲]

27- Yalanın Haram Kılınması ve Mubah Olanını Beyan Babını

101- (2605) Bana Harmele b. Yahya rivayet etti. (Dedi ki) : Bize ibni Vehb haber verdi. (Dedi ki) : Bana Yûnus, o da İbni Şihab'dan naklen haber verdi. (Demiş ki) : Bana Humeyd b.

Abdirrahman b. Avf haber verdi ki : Kendisine annesî Ümmü Gülsüm binti Ukbe b. Ebî Muayt haber vermiş. —Bu kadın Peygamber (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) 'e bey'at eden ilk muhacirlerdendir. Ümmü Gülsüm, Resûlullah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem)'i şöyle buyururken dinlemiş :

«Yalancı, insanların arasını bulan ve hayır söyleyip hayır tebliğ eden kimse **değildir**.»

İbni Şihâb demiş ki: İnsanların söylediklerinden hiçbir şeyde yalana ruhsat verildiğini işitmedim. Ancak üç haslette müstesna! 1- Harbde, 2- insanların arasını bulmakta, 3- kocanın karısına ve karısının kocasına söylediklerinde

(...) حَدَّثَنَا عَمْرُو النَّاقِدُ، حَدَّثَنَا يَغْقُوبُ بْنُ

إِبْرَاهِيمَ بْنِ سَعْدٍ، حَدَّثَنَا أَبِي عَنْ صَالِحٍ، حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مُسْلِمٍ بْنُ عَبِيدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ شِهَابٍ، بِهَذَا الْإِسْنَادِ مِثْلَهُ غَيْرَ أَنَّ فِي حَدِيثِ صَالِحٍ: وَقَالَتْ: وَلَمْ أَسْمَعْهُ يُرَخَّصُ فِي شَيْءٍ مِمَّا يَقُولُ النَّاسُ إِلَّا فِي ثَلَاثٍ بِمِثْلِ مَا جَعَلَهُ يُونُسُ مِنْ قَوْلِ ابْنِ شِهَابٍ.

(...) Bize Amru'n-Nâkid rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Yâkub b. İbrahim b. Sa'd rivayet etti. (Dedi ki) : Bize babam, o da Sâlih'den rivayet etti. (Demiş ki) : Bize Muhammed b. Müslim b. Ubeydillah b. Abdillâh b. Şihâl bu isnadla bu hadîsin mislini rivayet etti. Yalnız Salih'in hadîsinde Yûnus'un İhni Şihâb'ın kavlini yaptığı gibi: «Ümmü Gülsüm dedi ki: İnsanların konuştukları şeylerden hiçbirinde onun ruhsat verdiğini işitmedim. Yalnız Üç haslette müstesna!» cümlesi vardır.

(...) وَحَدَّثَنَا عَمْرُو النَّاقِدُ، حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ

ابْنُ إِبْرَاهِيمَ، أَخْبَرَنَا مَعْمَرٌ عَنِ الزَّهْرِيِّ، بِهَذَا الْإِسْنَادِ إِلَى قَوْلِهِ: «وَنَمَى^(۲) خَيْرًا» وَلَمْ يَذْكُرْ مَا بَعْدَهُ.

(...) Bize bu hadîsi yine Amru'n-Nâkid rivayet etti. (Dedi ki) : Bize İsmail b. İbrahim rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Ma'mer, o da Zührî'den naklen bu isnadla «Hayr tebliğ eden...» sözüne kadar haber Verdi. Ondan sonrasını anmadı.

19.12.2017 / HAFTA 14 / DERS 1

(۲۸) باب تحريم النيمة

۱۰۲- (۲۶۰۶) حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى وَابْنُ بَشَّارٍ، قَالَا: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ، حَدَّثَنَا شُعْبَةُ، سَمِعْتُ أَبَا إِسْحَقَ يُحَدِّثُ عَنْ أَبِي الْأَخْوَصِ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ، قَالَ: إِنَّ مُحَمَّدًا ﷺ قَالَ: «أَلَا أَنْبِئُكُمْ مَا الْعِصَةُ؟ هِيَ التَّمِيمَةُ الْقَالَةُ بَيْنَ النَّاسِ». وَإِنَّ مُحَمَّدًا ﷺ قَالَ: «إِنَّ الرَّجُلَ يَصْدُقُ حَتَّى يُكْتَبَ صَدِيقًا وَيَكْذِبُ حَتَّى يُكْتَبَ كَذَابًا». [خ ۶۰۹۴]

28- Koğuculuğun Haram Kılınması Babı

102- (2606) Bize Muhammed b. Müsennâ “VE” İbnü Beşşâr rivayet ettiler. (Dediler ki): Bize Muhammed b. Ca'fer rivayet etti. (Dedi ki): Bize Su'be rivayet etti. (Dedi ki): Ebû İshâk, o da Ebû'l-Ahvâs'dan, o da Abdullah b. Mes'ud'dan naklen rivayet ederken dinledim. Abdullah şöyle demiş: Gerçekten Muhammed (Sallallahü Aleyhi ve Sellem):

«Dikkat edin, size ahdin ne olduğunu söyleyeyim. O insanlar arasında alıp yürüyen koğuculuktur.» buyurdu. Ve gerçekten Muhammed (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) «Şüphesiz kî, kişi doğru söylemekte devam ederek nihayet doğrucu (sıddık) yazılır. Ve yalan söylemekte devam ederek nihayet yalancı (kezzab) yazılır.» buyurdular.

(۲۹) باب قبح الكذب،

وحسن الصدق، وفضله

۱۰۳- (۲۶۰۷) حَدَّثَنَا زُهَيْرُ بْنُ حَرْبٍ وَعُثْمَانُ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ وَإِسْحَقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ (قَالَ إِسْحَقُ: أَخْبَرَنَا، وَقَالَ الْآخَرَانِ: حَدَّثَنَا) جَرِيرٌ عَنْ مَنْصُورٍ، عَنْ أَبِي وَائِلٍ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «إِنَّ الصَّدْقَ يَهْدِي إِلَى الْبِرِّ وَإِنَّ الْبِرَّ يَهْدِي إِلَى الْجَنَّةِ وَإِنَّ الرَّجُلَ لَيَصْدُقُ حَتَّى يُكْتَبَ^(۱) صَدِيقًا، وَإِنَّ الْكَذِبَ يَهْدِي إِلَى الْفُجُورِ، وَإِنَّ الْفُجُورَ يَهْدِي إِلَى النَّارِ، وَإِنَّ الرَّجُلَ لَيَكْذِبُ حَتَّى يُكْتَبَ كَذَابًا». [خ ۶۰۹۴]

29- Yalanın Çirkinliği, Doğruluğun Güzelliği ve Fazileti Babı

103- (2607) Bize Züheyr b. Harb “VE” Osman b. Ebî Seybe “VE” Ishâk b. İbrahim rivayet ettiler. Ishâk: Ahberanâ; ötekiler: Haddesenâ tâbirlerini kullandılar. (Dediler ki): Bize Cerîr, o da Mansûr'dan, o da Ebû Vâil'den, o da Abdullah'dan naklen rivayet etti. Şöyle demiş: Resûlullah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem)'. «Şüphesiz doğruluk hayra, hayır da cennete götürür. Kişi doğru söyleye söyleye nihayet doğrucu yazılır. Yalancılık sapıklığa götürür. Şüphesiz sapıklık da cehenneme götürür. Kişi yalan söyleye söyleye nihayet yalancı yazılır.» buyurdular.

۱۰۴- (...) حَدَّثَنَا أَبُو بَكْرِ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ وَهَنَادُ بْنُ السَّرِيِّ قَالَا: حَدَّثَنَا أَبُو الْأَخْوَصِ عَنْ مَنْصُورٍ، عَنْ أَبِي وَائِلٍ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «إِنَّ الصَّدْقَ بِرٌّ، وَإِنَّ الْبِرَّ يَهْدِي إِلَى الْجَنَّةِ، وَإِنَّ الْعَبْدَ لَيَتَحَرَّى الصَّدْقَ حَتَّى يُكْتَبَ عِنْدَ اللَّهِ صَدِيقًا، وَإِنَّ الْكَذِبَ فَجُورٌ. وَإِنَّ الْفُجُورَ يَهْدِي إِلَى النَّارِ، وَإِنَّ الْعَبْدَ لَيَتَحَرَّى الْكَذِبَ حَتَّى يُكْتَبَ كَذَابًا».

قَالَ ابْنُ أَبِي شَيْبَةَ فِي رَوَاتِهِ: عَنِ النَّبِيِّ ﷺ.

104 - (...) Bize Ebû Bekr b. Ebî Seybe “VE” Hennad b. Es-Seriy rivayet ettiler. (Dediler ki): Bize Ebu'i-Ahvâs, o da Mansûr'dan, o da Ebû Vâil'den, o da Abdullah b. Mesûd'dan naklen rivayet etti. Şöyle demiş: Resûlullah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem)'i «Şüphesiz doğruluk hayırdır. Hayır da cennete götürür. Kul doğruluğu araya araya nihayet Allah indinde doğrucu yazılır. Yalancılık da sapıklıktır. Şüphesiz sapıklık cehenneme götürür. Kul yalancılığı araya araya nihayet yazılır.» buyurdular.

İbnü Ebî Seybe kendi rivayetinde:

«Peygamber (Sallallahü Aleyhi ve Sellem'den naklen» dedi.

۱۰۵- (...) حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ نُمَيْرٍ، حَدَّثَنَا أَبُو مُعَاوِيَةَ وَوَكَيْعٌ، قَالَا: حَدَّثَنَا الْأَعْمَشُ، ح وَحَدَّثَنَا أَبُو كُرَيْبٍ، حَدَّثَنَا أَبُو مُعَاوِيَةَ، حَدَّثَنَا الْأَعْمَشُ عَنْ شَقِيقٍ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «عَلَيْكُمْ بِالصَّدَقِ، فَإِنَّ الصَّدَقَ يَهْدِي إِلَى الْبِرِّ، وَإِنَّ الْبِرَّ يَهْدِي إِلَى الْجَنَّةِ، وَمَا يَزَالُ الرَّجُلُ يَصَّدُقُ وَيَتَحَرَّى الصَّدَقَ حَتَّى يُكْتَبَ عِنْدَ اللَّهِ صَدِيقًا، وَإِيَّاكُمْ وَالْكَذِبَ، فَإِنَّ الْكَذِبَ يَهْدِي إِلَى الْفُجُورِ، وَإِنَّ الْفُجُورَ يَهْدِي إِلَى النَّارِ. وَمَا يَزَالُ الرَّجُلُ يَكْذِبُ وَيَتَحَرَّى الْكَذِبَ حَتَّى يُكْتَبَ عِنْدَ اللَّهِ كَذَابًا».

105- (...) Bize **Mubammed b. Abdillab b. Nümeyr** rivayet etti. (Dedi ki): Bize **Ebû Muâvive** "VE" **Veki** rivayet ettiler. (Dediler ki): Bize **A'mes** rivayet etti. **H.** Bize **Ebû Küreyb** de rivayet etti. (Dedi ki); bize **Ebû Muâvive** rivayet etti. (Dedi ki): Bize **A'mes**, **Şakik'den**, o da **Abdullah'dan** naklen rivayet etti. Şöyle demiş: Resûlullah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem): «Doğruluğu iltizam edin! Çünkü doğruluk hayra götürür. Hayır da cennete götürür. Kişi doğru söyleyip, doğruluğu araştıra araştıra nihayet Allah indinde doğrucu yazılır. Yatandan sakının! Çünkü yalan sapıklığa götürür. Şüphesiz sapıklık da cehenneme götürür. Kişi yalan söyleyip, yalanı araştıra araştıra nihayet Allah indinde yalancı yazılır.» buyurdular.

3 senetli hadis.

1. Senet; **Mubammed b. Abdillab b. Nümeyr**, - **Ebû Muâviye**, - **A'mes**, - **Şakik**, - **Abdullah**
2. Senet; **Mubammed b. Abdillab b. Nümeyr**, - **Veki**, - **A'mes**, - **Şakik**, - **Abdullah**
3. Senet; **Ebû Küreyb**, - **Ebû Muâviye**, - **A'mes**, - **Şakik**, - **Abdullah**

(...) حَدَّثَنَا مُنْجَابُ بْنُ الْحَارِثِ التَّمِيمِيّ، أَخْبَرَنَا ابْنُ مُسْهِرٍ، ح وَحَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ الْحَنْظَلِيّ، أَخْبَرَنَا عِيسَى بْنُ يُونُسَ، كِلَاهُمَا عَنِ الْأَعْمَشِ، بِهَذَا الْإِسْنَادِ، وَلَمْ يَذْكُرْ فِي حَدِيثِ عِيسَى: «وَيَتَحَرَّى الصَّدَقَ، وَيَتَحَرَّى الْكَذِبَ». وَفِي حَدِيثِ ابْنِ مُسْهِرٍ: «حَتَّى يُكْتَبَ اللَّهُ».

(...) Bize **Mincâb b. Haris Et-Temîmî** rivayet etti. (Dedi ki) : Bize **İbnü Müshîr** haber verdi. **H.** Bize **İshâk b. İbrahim El-Hanzalî** de rivayet etti. (Dedi ki) : Bize **İsâ b. Yûnus** haber verdi. Her iki râvi **A'mes'den** bu isnadla rivayette bulunmuşlardır. İsa'nın hadisinde: «Doğruluğu araştırrır ve yalancılığı araştırrır.» cümlelerim anmamıştır. İbnü Müshîr'in hadisinde ise:

«Nihayet Allah onu yazar...» cümlesi vardır.

(۳۰) باب فضل من يملك نفسه عند

الغضب، وبأي شيء يذهب الغضب

۱۰۶- (۲۶۰۸) حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ وَعُثْمَانُ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ (وَاللَّفْظُ لِقُتَيْبَةَ)، قَالَا: حَدَّثَنَا جَرِيرٌ عَنْ الْأَعْمَشِ، عَنْ إِبْرَاهِيمَ التَّمِيمِيّ، عَنِ الْحَارِثِ ابْنِ سُوَيْدٍ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «مَا تُعَذُّونَ الرَّقُوبَ فِيكُمْ؟» قَالَ: قُلْنَا: الَّذِي لَا يُؤَلِّدُ لَهُ قَالَ: «لَيْسَ ذَلِكَ بِالرَّقُوبِ. وَلَكِنَّهُ الرَّجُلُ الَّذِي لَمْ يُقَدِّمْ مِنْ وَلَدِهِ شَيْئًا» قَالَ: «فَمَا تُعَذُّونَ الصَّرْعَةَ فِيكُمْ؟» قَالَ: قُلْنَا: الَّذِي لَا يَصْرَعُهُ الرَّجَالُ قَالَ: «لَيْسَ بِذَلِكَ وَلَكِنَّهُ الَّذِي يَمْلِكُ نَفْسَهُ عِنْدَ الْغَضَبِ».

30- Kızgınlık Ânında Kendini Tutan Kimsenin Fazileti ve Kızgınlığın Ne İle Giderileceği Babı

106- (2608) Bize **Kuteybe b. Saîd** "VE" **Osman b. Ebî Şeybe** rivayet ettiler. **Lâfız** Kuteybe'nindir. (Dediler ki): Bize **Cerîr**, o da **A'mes'den**, o da **İbrahim Et-Tevmî'den**, o da **Haris b. Süveyd'den**, o da **Abdullah b. Mes'ud'dan** naklen rivayet etti. Şöyle demiş: Resûlullah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) «Aranızda **rakûb** kime dersiniz?» diye sordu. Biz: — Çocuğu doğmayana! cevâbını verdik. «Rakûb bu değildir. **Lâkin rakûb** çocuklarından hiçbirini (kendinden önce) âhirete göndermeyendir.» buyurdu. «Aranızda **pehlivan** kime dersiniz?» diye sordu. Biz: — Kendisini erkeklerin yenemediği kimseye! Cevabını verdik. «O değildir. **Lâkin pehlivan** kızgınlık anında kendini tutan kimsedir.» buyurdular.

(...) حَدَّثَنَا أَبُو بَكْرِ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ وَأَبُو كُرَيْبٍ، قَالَا: حَدَّثَنَا أَبُو مُعَاوِيَةَ، ح وَحَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ، أَخْبَرَنَا عِيسَى بْنُ يُونُسَ كِلَاهُمَا عَنِ الْأَعْمَشِ بِهَذَا الْإِسْنَادِ، مِثْلَ مَعْنَاهُ.

(...) Bize **Ebû Bekr b. Ebî Şeybe** “VE” **Ebû Kureyb** rivayet ettüler. (Dediler ki): Bize **Ebû Muâvive** rivayet etti. **H.**

Bize **İshak b. İbrahim** de rivayet etti. (Dedi ki): Bize **İsâ b. Yûnus** haber verdi.

Her iki râvi **A'meş'den** bu isnadla bu hadisin manâsı gibi rivayet etmişlerdir.

١٠٧- (٢٦٠٩) حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ يَحْيَى وَعَبْدُ الْأَعْلَى بْنُ حَمَادٍ، قَالَا، كِلَاهُمَا: قَرَأْتُ عَلَى مَالِكٍ عَنِ ابْنِ شِهَابٍ، عَنْ سَعِيدِ بْنِ الْمُسَيَّبِ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «لَيْسَ الشَّدِيدُ بِالصُّرْعَةِ إِنَّمَا الشَّدِيدُ الَّذِي يَمْلِكُ نَفْسَهُ عِنْدَ الْغَضَبِ». [خ ٦١١٤]

107- (2609) Bize **Yahya b. Yahya** “VE” **Abdü'l-A'îa b. Hammad** rivayet ettiler. İkisi de (Dediler ki) : **Mâlik İbnü Şihâb'dan dinlediğim**, onun da **Saîd b. Müseyyeb'den**, onun da **Ebû Hüreyre'den** naklen rivayet ettiği şu hadîsi okudum, Resûlullah (Sallallahu Aleyhi ve Sellem): «Pehlivan kavî kimse değildir. Kavî, ancak kızgınlık anında kendini tutan kimsedir.» buyurmuşlar.

١٠٨- (...) حَدَّثَنَا حَاجِبُ بْنُ الْوَلِيدِ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ حَرْبٍ عَنِ الزَّبِيدِيِّ، عَنِ الزَّهْرِيِّ، أَخْبَرَنِي حُمَيْدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ أَنَّ أَبَا هُرَيْرَةَ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: «لَيْسَ الشَّدِيدُ بِالصُّرْعَةِ» قَالُوا: فَالشَّدِيدُ أَيْمٌ هُوَ؟ يَا رَسُولَ اللَّهِ قَالَ: «الَّذِي يَمْلِكُ نَفْسَهُ عِنْدَ الْغَضَبِ».

108- (...) Bize **Hâcib “b. Velid** rivayet etti. (Dedi ki) : Bize **Muhammed b. Harb Zübevdî'den**, o da **Zührî'den** naklen rivayet etti. (Demiş ki): Bana **Humeyd b. Abdurrahman** haber verdi ki: **Ebû Hüreyre** şöyle demiş: Ben Resûlullah (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) 'i: «Kuvvetli kimse pehlivan değildir.» buyururken işittim. Ashâb: O halde kuvvetli kimdir yâ Resûlallah? dediler. «Kızgınlık ânında kendini tutandır.» buyurdular.

(...) وَحَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ رَافِعٍ وَعَبْدُ بْنُ حُمَيْدٍ، جَمِيعًا عَنْ عَبْدِ الرَّزَّاقِ، أَخْبَرَنَا مَعْمَرٌ، ح وَحَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ بَهْرَامٍ، أَخْبَرَنَا أَبُو الْيَمَانِ، أَخْبَرَنَا شُعَيْبٌ، كِلَاهُمَا عَنِ الزَّهْرِيِّ، عَنْ حُمَيْدِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَوْفٍ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ، بِمِثْلِهِ.

(...) Bize bu hadîsi **Muhammed b. Râfî** “VE” **Abd b. Humeyd** de hep birden **Abdurrezzak'dan** rivayet ettiler. (Demiş ki): Bize **Ma'mer** haber verdi. **H.** Bize **Abdullah b. Abdurrahman b. Behram** dahî rivayet etti. (Dedi ki): Bize **Ebu'l-Yeman** haber verdi. (Dedi ki): Bize **Suayb** haber verdi. Her iki râvi **Zührî'den**, o da **Humeyd b. Abdurrahman b. Avfdan**, o da **Ebû Hüreyre'den**, o da Peygamber (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) 'den naklen bu hadîsin mislini rivayet etmişlerdir.

١٠٩- (٢٦١٠) حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ يَحْيَى وَمُحَمَّدُ بْنُ الْأَعْلَاءِ (قَالَ يَحْيَى: أَخْبَرَنَا، وَقَالَ ابْنُ الْأَعْلَاءِ: حَدَّثَنَا) أَبُو مُعَاوِيَةَ عَنِ الْأَعْمَشِ، عَنْ عَدِيِّ بْنِ ثَابِتٍ، عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ صُرَدٍ، قَالَ: اسْتَبَّ رَجُلَانِ عِنْدَ النَّبِيِّ ﷺ فَجَعَلَ أَحَدُهُمَا تَحْمَرُ عَيْنَاهُ وَتَنْتَفِخُ أَوْدَاجُهُ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «إِنِّي لَأَعْرِفُ كَلِمَةً لَوْ قَالَهَا لَذَهَبَ عَنْهُ الَّذِي يَجِدُ: أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ» فَقَالَ الرَّجُلُ: وَهَلْ تَرَى بِي مِنْ جُنُونٍ؟

قَالَ ابْنُ الْأَعْلَاءِ: فَقَالَ: وَهَلْ تَرَى وَلَمْ يَذْكُرِ الرَّجُلُ. [خ ٣٢٨٢، ٦٠٤٨، ٦١١٥]

109- (2610) Bize **Yahya b. Yahya** “VE” **Muhammed b. Alâ** rivayet ettiler. **Yahya**: Abberanâ; ibnü Ala' ise: Haddesenâ tâbirlerini kullandılar. (Dediler ki): Bize **Ebû Muâviye**, o da **A'meş'den**, o da **Adiy b. Sâbit'den**, o da **Süleyman b. Sürad'dan** naklen rivayet etti. (Şöyle demiş) : İki adam Peygamber (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) 'in huzurunda sövüştiler de birinin gözleri kızarmağa ve şahdamarları şişmeye başladı. Resûlullah (Sallallahu Aleyhi ve Sellem): «Ben bir kelime biliyorum ki, (bu adam) onu söylese, bu hâl ondan giderdi. (Bu kelime) Kovulmuş şeytandan Allah'a sığınırım (kelimesidir).» buyurdu. Bunun üzerine o adam: — Yoksa bende bir delilik mi görüyorsun? dedi. İbnü Alâ': «Bunun üzerine yoksa tende delilik mi görüyorsun?» dedi. Adamı zikretmedi.

۱۱۰- (...) حَدَّثَنَا نَصْرُ بْنُ عَلِيٍّ الْجَهْضَمِيُّ. حَدَّثَنَا أَبُو أُسَامَةَ، سَمِعْتُ الْأَعْمَشَ يَقُولُ: سَمِعْتُ عَدِيَّ بْنَ ثَابِتٍ يَقُولُ: حَدَّثَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ صُرَدٍ قَالَ: اسْتَبَّ رَجُلَانِ عِنْدَ النَّبِيِّ ﷺ فَجَعَلَ أَحَدُهُمَا يَغْضَبُ وَيَحْمَرُّ وَجْهَهُ، فَنَظَرَ إِلَيْهِ النَّبِيُّ ﷺ فَقَالَ: «إِنِّي لَا أَعْلَمُ كَلِمَةً لَوْ قَالَهَا لَذَهَبَ ذَا عَنْهُ: أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ» فَقَامَ إِلَى الرَّجُلِ رَجُلٌ مِمَّنْ سَمِعَ النَّبِيَّ ﷺ فَقَالَ: أَتَذَرِي مَا قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ أَنِفًا؟ قَالَ: «إِنِّي لَا أَعْلَمُ كَلِمَةً لَوْ قَالَهَا لَذَهَبَ ذَا عَنْهُ: أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ» فَقَالَ لَهُ الرَّجُلُ: أَمَجْنُونًا تَرَانِي؟

110- (...) Bize **Nasr b. Ali El-Cehdamî** rivayet etti. (Dedi ki): Bize **Ebû Üsâme** rivayet etti. (Dedi ki): **A'meş'i** şunu söylerken İşittim. Ben **Adiy b. Sabî'ti** şöyle derken dinledim: Bize **Süleyman b. Sürad** rivayet etti. (Dedi ki); İki adam Peygamber (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) 'in huzurunda sövüştüler de biri kızmağa ve yüzü kızarmaya başladı. Peygamber (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) ona bakarak:

«Ben bir kelime biliyorum ki, onu söylemiş olsa bu hal kendisinden giderdi. (Bu kelime) Koğulmuş şeytandan Allah'a sığınırım (kelimesidir),» buyurdular. Derken Peygamber (Sallallahü Aleyhi ve Sellem)'i dinleyenlerden biri kalkarak o adamın yanına gitti. Ve:

— Az evvel Resûlullah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem)'in ne söylediğini biliyor musun?
«Ben bir kelime biliyorum ki, onu söylese bu hâl ondan giderdi. (Bu kelime) Koğulmuş şeytandan Allah'a sığınırım (kelimesidir).» buyurdu, dedi. Bunun üzerine o adam:

— Sen beni deli mi görüyorsun? dedi.

(...) وَحَدَّثَنَا أَبُو بَكْرِ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ، حَدَّثَنَا حَفْصُ بْنُ غِيَاثٍ عَنِ الْأَعْمَشِ، بِهَذَا الْإِسْنَادِ.

(...) Bize **Ebû Bekr b. Ebi Şeybe** de rivayet etti. (Dedi ki); Bize **Hafs iyas**, o da **A'meş'den** bu isnadla rivayette bulundu.

(۳۱) باب خلق الإنسان خلقًا لا يتمالك

۱۱۱- (۲۶۱۱) حَدَّثَنَا أَبُو بَكْرِ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ. حَدَّثَنَا يُونُسُ بْنُ مُحَمَّدٍ عَنْ حَمَادِ بْنِ سَلَمَةَ، عَنْ ثَابِتٍ، عَنْ أَنَسٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «لَمَّا صَوَّرَ اللَّهُ آدَمَ فِي الْجَنَّةِ تَرَكَهُ مَا شَاءَ اللَّهُ أَنْ يَتْرُكَهُ. فَجَعَلَ إِبْلِيسُ يُطِيفُ بِهِ يَنْظُرُ مَا هُوَ فَلَمَّا رَأَاهُ أَجُوفَ عَرَفَ أَنَّهُ خُلِقَ خَلْقًا لَا يَتَمَالَكُ».

31- İnsanın Kendine Malik Olamayacak Şekilde Yaratılmış Olması Babı

111- (2611) Bize **Ebû Bekr b. Ebi Şeybe** rivayet etti. (Dedi ki): Bize **Yûnus b. Muhammed**, o da **Hammad b. Seleme'den**, o da **Sâbit'den**, o da **Enes'den** naklen rivayet etti ki; Resûlullah (Sallaühü Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuşlar: «Allah cennette Âdemle suret verdiği vakit, onu dilediği kadar terketti. Bunun üzerine İblis onun ne olduğunu görmek için etrafında dolaşmaya başladı. Onu içi kof görünce bildi ki, kendine mâlik olamayacak bir şekilde yaratılmıştır.»

(...) حَدَّثَنَا أَبُو بَكْرِ بْنُ نَافِعٍ حَدَّثَنَا بِهِزُ. حَدَّثَنَا حَمَادٌ، بِهَذَا الْإِسْنَادِ، نَحْوَهُ.

(...) Bize **Ebû Bekr b. Nâfi'** rivayet etti. (Dedi ki): Bize **Behz** rivayet etti. (Dedi ki): Bize **Hammad** bu İsnadla bu hadîsin benzerim rivayet etti.

Sadaka Rasulüllah Fi Mâ Kal Ev Kema Kal

20.12.2017 / HAFTA 14 / DERS 2

Hoca talebe soru-cevap şeklinde ders işlendi.

ÖNEMLİ NOT;

Sınava gittiğiniz zaman 2. dönem Hadis Metinleri-2 dersinin takviye kitabı olacak olan

Prof. Dr. Saffet SANCAKLI hocamızın

Hadislerde fakirlik zenginlik problemi kitabını almayı unutmayın. Allah'a emanet olun. Esselamu Aleyküm ve Rahmetullah. Dualarınıza muhtaç bir kardeşiniz...